

SEANCES DU JEUDI 4 AOUT 1988
VERGADERINGEN VAN DONDERDAG 4 AUGUSTUS 1988ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERINGSEANCE DE L'APRES-MIDI
NAMIDDAGVERGADERING

SOMMAIRE:

PROPOSITIONS (Prise en considération):

Page 1383.

M. Lenfant. — Proposition de loi relative aux conventions collectives de consommation.**M. Lallemand et consorts.** — Proposition de loi relative au droit d'auteur, aux droits voisins et à la copie privée d'œuvres sonores et audiovisuelles.**Mme Aelvoet, M. Lannoye et consorts.** — Proposition de loi modifiant la loi du 29 mars 1958 relative à la protection de la population contre les dangers résultant des radiations ionisantes, en vue d'interdire l'exportation de déchets nucléaires à destination d'Etats étrangers aux Communautés européennes.**Mme Aelvoet, M. Lannoye et consorts.** — Proposition de loi modifiant la loi du 9 juillet 1984 concernant l'importation, l'exportation et le transit de déchets, en vue d'interdire l'exportation de déchets dangereux et toxiques à destination d'Etats étrangers aux Communautés européennes.**M. Gevenois.** — Proposition de loi accordant le titre de ville à la commune de Boussu.**MM. Duquesne et Henrion.** — Proposition de loi relative à la répression de l'évasion de détenus.Ann. parl. Sénat — Session extraordinaire 1988
Parlem. Hand. Senaat — Buitengewone zitting 1988

INHOUDSOPGAVE:

VOORSTELLEN (Inoverwegingneming):

Bladzijde 1383.

De heer Lenfant. — Voorstel van wet betreffende de collectieve verbruiksovereenkomsten.**De heer Lallemand c.s.** — Voorstel van wet betreffende het auteursrecht, de nevenrechten en het kopiëren voor eigen gebruik van geluids- en audiovisuele werken.**Mevrouw Aelvoet en de heer Lannoye c.s.** — Voorstel van wet houdende wijziging van de wet van 29 maart 1958 betreffende de bescherming van de bevolking tegen de uit ioniserende stralingen voortspruitende gevaren, ten einde een verbod te stellen op de uitvoer van kernafval naar landen die niet tot de Europese Gemeenschap behoren.**Mevrouw Aelvoet en de heer Lannoye c.s.** — Voorstel van wet houdende wijziging van de wet van 9 juli 1984 betreffende de invoer, de uitvoer en de doorvoer van afvalstoffen, ten einde een verbod te stellen op de uitvoer van gevaarlijk en toxisch afval naar landen die niet tot de Europese Gemeenschappen behoren.**De heer Gevenois.** — Voorstel van wet waarbij aan de gemeente Boussu de titel van stad wordt verleend.**De heren Duquesne en Henrion.** — Voorstel van wet waarbij de ontvluchting van gedetineerden strafbaar wordt gesteld.

5 feuilles/vellen

195

M. Lenfant. — Proposition de loi modifiant le Code des impôts sur les revenus en vue d'améliorer le statut du conjoint-aidant.

M. Lenfant. — Proposition de loi modifiant le Code des impôts sur les revenus en vue de supprimer une discrimination en matière de réduction d'impôts pour charges de famille.

M. Minet. — Proposition de loi modifiant l'arrêté royal du 8 juillet 1970 portant règlement général des taxes assimilées aux impôts sur les revenus.

M. Minet. — Proposition de loi modifiant l'arrêté royal n° 20 du 20 juillet 1970 fixant les taux de la taxe sur la valeur ajoutée et déterminant la répartition des biens et des services selon ces taux.

M. Minet. — Proposition de loi modifiant le Code des taxes assimilées au timbre.

M. Lannoye et consorts. — Proposition de loi modifiant la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale.

M. Borremans. — Proposition de loi instaurant la gratuité des lignes téléphoniques destinées à assurer la sécurité de la population.

M. Stroobant et consorts. — Proposition de loi insérant un article 30bis dans les lois relatives à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles, coordonnées le 3 juin 1970.

M. Lafosse. — Proposition de loi tendant à inclure la journée du 8 mai dans la liste des jours fériés légaux.

M. Stroobant et consorts. — Proposition de résolution demandant au Conseil national du travail d'émettre un avis concernant la signification, la portée et les différences composantes de la flexibilité et de la dérégulation dans les relations de travail.

POURSUITES A CHARGE D'UN MEMBRE DU SENAT:

Examen et vote des conclusions de la commission de la Justice, p. 1383.

QUESTION ORALE DE M. HASQUIN AU MINISTRE DE LA COOPERATION AU DEVELOPPEMENT SUR «LES NEGOCIATIONS ENTRE L'AGCD ET CERTAINES ASBL APOLITIQUES QUI S'OCCUPENT DE PROJETS DE FORMATION DANS LE CADRE DE LA COOPERATION AU DEVELOPPEMENT»:

Orateurs: M. Hasquin, M. A. Geens, ministre de la Coopération au Développement, p. 1383.

QUESTION ORALE DE M. SUYKERBUYK AU MINISTRE DE L'INTERIEUR, DE LA MODERNISATION DES SERVICES PUBLICS, ET DES INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES ET CULTURELLES NATIONALES, SUR «LE ROLE DE LA GENDARMERIE DANS LA LUTTE CONTRE LA DROGUE»:

Orateurs: M. Suykerbuyk, M. Tobback, ministre de l'Intérieur, de la Modernisation des Services publics, et des Institutions scientifiques et culturelles nationales, p. 1384.

De heer Lenfant. — Voorstel van wet houdende wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen met het oog op de verbetering van het statuut van de medehelpende echtgenoot.

De heer Lenfant. — Voorstel van wet houdende wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen met het oog op het wegwerken van een discriminatie inzake belastingvermindering wegens gezinslast.

De heer Minet. — Voorstel van wet tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 juli 1970 houdende algemene verordening betreffende de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen.

De heer Minet. — Voorstel van wet houdende wijziging van het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven.

De heer Minet. — Voorstel van wet houdende wijziging van het Wetboek van de met het zegel gelijkgestelde taksen.

De heer Lannoye c.s. — Voorstel van wet tot wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

De heer Borremans. — Voorstel van wet houdende invoering van kosteloze telefoonlijnen ter bevordering van de veiligheid van de bevolking.

De heer Stroobant c.s. — Voorstel van wet tot invoering van een artikel 30bis in de wetten betreffende de schade-loosstelling van beroepsziekten, gecoördineerd op 3 juni 1970.

De heer Lafosse. — Voorstel van wet strekkende om 8 mei toe te voegen aan de lijst van de wettelijke feestdagen.

De heer Stroobant c.s. — Voorstel van resolutie houdende verzoek aan de Nationale Arbeidsraad om advies uit te brengen omtrent de betekenis, de draagwijdte en de bestanddelen van de flexibiliteit en van de deregulering in de arbeidsverhoudingen.

VERVOLGING TEN LASTE VAN EEN LID VAN DE SENAAT:

Bespreking en stemming over de conclusie van de commissie voor de Justitie, blz. 1383.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER HASQUIN AAN DE MINISTER VAN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING OVER «DE ONDERHANDELINGEN TUSSEN HET ABOS EN SOMMIGE NIET-POLITIEKE VZW'S DIE ZICH BEZIGHOUDEN MET VORMINGSPROJECTEN IN HET RAAM VAN DE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING»:

Sprekers: de heer Hasquin, de heer A. Geens, minister van Ontwikkelingssamenwerking, blz. 1383.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER SUYKERBUYK AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN, VAN DE MODERNISERING VAN DE OPENBARE DIENSTEN, EN VAN DE NATIONALE WETENSCHAPPELIJKE EN CULTURELE INSTELLINGEN, OVER «DE ROL VAN DE RIJKSWACHT BIJ DE DRUGBESTRIJDING»:

Sprekers: de heer Suykerbuyk, de heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken, van de Modernisering van de Openbare Diensten, en van de Nationale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen, blz. 1384.

QUESTION ORALE DE M. HATRY AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DU BUDGET ET DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE SUR « LA CONTROVERSE RELATIVE AU CHIFFRE D'ECONOMIES A EFFECTUER POUR PASSER D'UN SOLDE NET A FINANCER DE 8,7 P.C. EN 1988 A 7 P.C. EN 1989 » :

Orateurs : M. Hatry, M. Van Rompuy, secrétaire d'Etat aux Finances, adjoint au ministre des Finances, et secrétaire d'Etat aux Petites et Moyennes Entreprises, adjoint au ministre des Classes moyennes, p. 1385.

QUESTION ORALE DE M. TAMINIAUX AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR « LA SUPPRESSION, PREVUE PAR L'ACCORD DE GOUVERNEMENT, DE L'EXPERIENCE DES CADRES SPECIAUX TEMPORAIRES » :

Orateurs : M. Taminiaux, M. Van den Brande, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 1385.

QUESTION ORALE DE M. TAMINIAUX AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR « L'AMELIORATION DU SORT DES CHOMEURS AGES » :

Orateurs : M. Taminiaux, M. Van den Brande, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 1386.

ORDRE DES TRAVAUX :

Page 1386.

QUESTION ORALE DE M. LUYTEN AU MINISTRE DES RELATIONS EXTERIEURES SUR « LES EXCUSES AU PRESIDENT WALDHEIM ET LES MASSACRES DE KATYN » :

Orateurs : M. Luyten, M. Tindemans, ministre des Relations extérieures, p. 1387.

PROJETS ET PROPOSITIONS DE LOI (Discussion) :

Projet de loi modifiant l'article 25 de la loi du 9 août 1963 instituant et organisant un régime d'assurance obligatoire contre la maladie et l'invalidité.

Discussion générale. — *Orateur* : M. Diegenant, p. 1387.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1389.

Projet de loi augmentant et réduisant certains crédits ouverts pour l'année budgétaire 1987 et allouant des crédits supplémentaires pour les dépenses se rapportant aux années budgétaires 1986 et antérieures.

Discussion générale. — *Orateur* : M. Wintgens, rapporteur, p. 1389.

Discussion et vote des articles, p. 1390.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER HATRY AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BEGROTING EN WETENSCHAPSBELEID OVER « DE DISCUSSIE ROND HET BEDRAG DAT BESPAARD MOET WORDEN OM HET NETTO TE FINANCIEREN SALDO VAN 8,7 PCT. IN 1988 TE VERMINDEREN TOT 7 PCT. IN 1989 » :

Sprekers : de heer Hatry, de heer Van Rompuy, staatssecretaris voor Financiën, toegevoegd aan de minister van Financiën, en staatssecretaris voor de Kleine en Middelgrote Ondernemingen, toegevoegd aan de minister van Middenstand, blz. 1385.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER TAMINIAUX AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER « DE DOOR HET REGEERAKKOORD BEOOGDE AFSCHAFFING VAN DE BTK-PROJECTEN » :

Sprekers : de heer Taminiaux, de heer Van den Brande, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 1385.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER TAMINIAUX AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER « DE VERBETERING VAN HET LOT VAN OUDERE WERKLOZEN » :

Sprekers : de heer Taminiaux, de heer Van den Brande, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 1386.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN :

Bladzijde 1386.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER LUYTEN AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE BETREKKINGEN OVER « EXCUSES AAN PRESIDENT WALDHEIM EN DE MOORDEN IN KATYN » :

Sprekers : de heer Luyten, de heer Tindemans, minister van Buitenlandse Betrekkingen, blz. 1387.

ONTWERPEN EN VOORSTELLEN VAN WET (Beraadslaging) :

Ontwerp van wet tot wijziging van artikel 25 van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering.

Algemene beraadslaging. — *Spreker* : de heer Diegenant, blz. 1387.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1389.

Ontwerp van wet houdende verhoging en vermindering van sommige voor het begrotingsjaar 1987 uitgetrokken kredieten, zomede toekenning van bijkredieten voor de uitgaven met betrekking tot 1986 en de vorige begrotingsjaren.

Algemene beraadslaging. — *Spreker* : de heer Wintgens, rapporteur, blz. 1389.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1390.

Projet de loi portant approbation de la convention de Vienne pour la protection de la couche d'ozone, et des Annexes I et II, faites à Vienne le 22 mars 1985.

Discussion générale. — *Orateur*: M. Bockstal, rapporteur, p. 1395.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1395.

Projet de loi modifiant la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles.

Proposition de loi modifiant la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles en matière d'expropriation.

Proposition de loi modifiant l'article 6, § 1er, VIII, et l'article 7 de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles.

Proposition de loi modifiant la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles et portant des mesures d'économie quant au nombre des membres des exécutifs et des membres de leur cabinet.

Proposition de loi portant fédéralisation des soins de santé.

Proposition de loi modifiant la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles.

Proposition de loi modifiant l'article 7 de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles.

Discussion générale (Reprise). — *Orateurs*: MM. Leemans, Dierickx, De Backer, Hatry, De Bondt, Vandermarliere, Decléty, Van Hooland, p. 1396 et p. 1398.

PRESENTATION DE CANDIDATS A UNE PLACE DE CONSEILLER A LA COUR DE CASSATION:

Pages 1396 et 1397.

Résultat du scrutin, p. 1397 et p. 1402.

COMMUNICATION DE M. LE PRESIDENT:

Page 1415.

PROPOSITION DE LOI (Dépôt):

Page 1415.

Mme Tyberghien-Vandenbussche. — Proposition de loi complétant l'article 116, § 2, de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het verdrag van Wenen ter bescherming van de ozonlaag, en van de Bijlagen I en II, opgemaakt te Wenen op 22 maart 1985.

Algemene beraadslaging. — *Spreker*: de heer Bockstal, rapporteur, blz. 1395.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1395.

Ontwerp van wet tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Voorstel van wet houdende wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen wat de onteigeningen betreft.

Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 6, § 1, VIII, en 7 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Voorstel van wet tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, houdende bezuinigingsmaatregelen inzake het aantal leden van de executieven en hun kabinetten.

Voorstel van wet houdende de federalisering van de gezondheidszorg.

Voorstel van wet tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Voorstel van wet tot wijziging van artikel 7 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Algemene bespreking (Hervatting). — *Sprekers*: de heren Leemans, Dierickx, De Backer, Hatry, De Bondt, Vandermarliere, Decléty, Van Hooland, blz. 1396 en blz. 1398.

VOORDRACHT VAN KANDIDATEN VOOR EEN AMBT VAN RAADSHEER IN HET HOF VAN CASSATIE:

Bladzijde 1396 en bladzijde 1397.

Uitslag van de geheime stemming, blz. 1397 en blz. 1402.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER:

Bladzijde 1415.

VOORSTEL VAN WET (Indiening):

Bladzijde 1415.

Mevrouw Tyberghien-Vandenbussche. — Voorstel van wet tot aanvulling van artikel 116, § 2, van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel.

PRESIDENCE DE M. KELCHTERMANS, PRESIDENT

VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER KELCHTERMANS, VOORZITTER

MM. Vannieuwenhuyze et M. Mouton, secrétaires, prennent place au bureau.
De heren Vannieuwenhuyze en Mouton, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 5 m.
De vergadering wordt geopend te 14 h 5 m.

PROPOSITIONS — VOORSTELLEN

Prise en considération — Inoverwegingneming

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération de propositions.

Aan de orde is de thans de bespreking van de inoverwegingneming van voorstellen.

Vous avez reçu la liste des différentes propositions à prendre en considération, avec indication des commissions auxquelles le bureau envisage de les renvoyer.

U hebt de lijst van de verschillende in overweging te nemen voorstellen ontvangen, met opgave van de commissies waarnaar het bureau voornemens is ze te verwijzen.

Je prie les membres qui auraient des observations à formuler, de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Ik verzoek de leden die opmerkingen mochten hebben, mij die vóór het einde van de vergadering te doen kennen.

Sauf suggestion divergente, je considérerai ces propositions comme prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées par le bureau.

Tenzij er afwijkende suggesties zijn, zal ik beschouwen dat die voorstellen in overweging genomen zijn en verwezen naar de commissies die door het bureau zijn aangeduid.

POURSUITES A CHARGE D'UN MEMBRE DU SENAT

Examen et vote des conclusions de la commission de la Justice

VERVOLGINGEN TEN LASTE VAN EEN LID VAN DE SENAAT

Bespreking van en stemming over de conclusie van de commissie voor de Justitie

M. le Président. — Nous abordons l'examen du rapport, fait au nom de la commission de la Justice, sur les poursuites à charge d'un membre du Sénat.

Wij vatten de bespreking aan van het verslag, namens de commissie voor de Justitie uitgebracht, over de vervolgingen ten laste van een lid van de Senaat.

La parole est au rapporteur.

M. Henrion, rapporteur. — Je me réfère à mon rapport, monsieur le Président.

M. le Président. — Personne ne demandant la parole dans la discussion, je la déclare close.

Daar niemand het woord vraagt, verklaar ik de bespreking voor gesloten.

Je mets aux voix les conclusions de la commission de la Justice demandant la suspension des poursuites.

Ik breng de conclusie van de commissie voor de Justitie, die besluit tot schorsing van de vervolging, in stemming.

— Ces conclusions, mises aux voix par assis et levé, sont adoptées.

Deze conclusie, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt aangenomen.

M. le Président. — Je communique immédiatement la décision du Sénat au procureur général.

Ik zal de beslissing van de Senaat onmiddellijk mededelen aan de procureur-generaal.

QUESTION ORALE DE M. HASQUIN AU MINISTRE DE LA COOPERATION AU DEVELOPPEMENT SUR « LES NEGOCIATIONS ENTRE L'AGCD ET CERTAINES ASBL APOLITIQUES QUI S'OCCUPENT DE PROJETS DE FORMATION DANS LE CADRE DE LA COOPERATION AU DEVELOPPEMENT »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER HASQUIN AAN DE MINISTER VAN ONTWIKKELINGSSAMERWERKING OVER « DE ONDERHANDELINGEN TUSSEN HET ABOS EN SOMMIGE NIET-POLITIEKE VZW'S DIE ZICH BEZIGHOUDEN MET VORMINGSPROJECTEN IN HET RAAM VAN DE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Hasquin au ministre de la Coopération au Développement sur « les négociations entre l'AGCD et certaines ASBL apolitiques qui s'occupent de projets de formation dans le cadre de la coopération au développement ».

La parole est à M. Hasquin.

M. Hasquin. — Monsieur le Président, les ASBL apolitiques APEFE et VVOB sont entièrement financées par l'Etat et les Communautés. Elles ont pour objet de collaborer à tout projet de formation.

Depuis 1986, des négociations sont en cours entre ces ASBL et l'AGCD à propos des barèmes à appliquer aux formateurs. Un régime transitoire a été négocié fin 1987 et des discussions se sont poursuivies, auxquelles l'AGCD a mis unilatéralement fin en juillet. Cette décision a été préjudiciable aux ASBL.

Je rappelle que :

1. L'AGCD ne reconnaît que trois barèmes et au maximum dix ans d'ancienneté, ce qui est insuffisant pour répondre à l'éventail des problèmes qui se posent;

2. L'AGCD ne prend pas en compte les médecins ni les niveaux de doctorat;

3. L'AGCD ne veut pas financer les permanents sur le terrain. Cependant, leur présence sera encore plus nécessaire en vue de l'accroissement des obligations administratives qu'elles entendent exiger. De plus, elle n'aidera en rien sur le terrain les formateurs souvent affectés à l'intérieur et qui ont besoin d'un responsable pour assurer le suivi de leur dossier administratif auprès des autorités locales;

4. L'AGCD oblige les associations à déterminer leur politique en ne tenant compte que des pays qui peuvent prendre en charge une partie plus ou moins importante du coût d'un formateur sur le terrain au travers d'un contrat local.

Ceci amènera à moyen terme les associations à quitter les pays qui ne peuvent qu'assurer la seule mise à disposition d'un logement et je cite, à titre d'exemple, les Comores ou le Sénégal.

Quelles solutions le ministre propose-t-il pour remédier à une politique qui ne leur permettra plus d'engager le candidat le plus qualifié, sachant que le coût moyen d'un formateur APEFE est de 850 000 francs belges, alors qu'un coopérant AGCD coûte à la communauté belge de 2 à 2,5 millions de francs belges ?

M. le Président. — La parole est à M. André Geens, ministre.

M. A. Geens, ministre de la Coopération au Développement. — Monsieur le Président, je puis apporter à l'honorable sénateur les précisions suivantes.

Des négociations ont eu lieu depuis deux ans entre l'administration et les deux associations dont question, à savoir le VVOB et l'APEFE.

Les négociations n'ont pas été rompues unilatéralement par l'AGCD, mais se sont, au contraire, terminées par un projet de nouvelle réglementation à signer entre les deux associations et l'Etat belge.

Le VVOB a déjà marqué son accord sur le projet; en ce qui concerne l'APEFE, son conseil d'administration doit encore se prononcer.

Dans l'attente, et afin de garantir la poursuite des activités des deux associations, j'ai confirmé que le régime antérieur était prolongé pour l'année scolaire 1988-1989.

Quant au projet de nouvelle convention, je dois souligner qu'après approbation par les deux conseils d'administration, il devra encore être examiné par l'inspection des Finances et le ministre du Budget.

Les barèmes proposés tiennent compte à la fois des échelles de la fonction publique et de la nature des missions confiées aux deux organisations. N'oublions pas qu'il s'agit essentiellement de mettre de jeunes diplômés à la disposition des pays demandeurs.

Le troisième barème concerne plus particulièrement les diplômés universitaires dont les études ont duré plus de quatre ans, donc notamment les médecins et les ingénieurs.

L'attribution de 10 p.c. de frais administratifs pour les missions des deux organisations doit pouvoir leur permettre de rétribuer des permanents là où elles l'estiment nécessaire. Quoi qu'il en soit, les sections de coopération sont à la disposition des agents du VVOB et de l'APEFE.

La prise en charge d'une partie du traitement par le pays demandeur n'est nullement une condition posée par l'AGCD à l'approbation des missions. C'est aux deux ASBL qu'il incombe de prendre les décisions en fonction des conditions locales.

Je crois donc pouvoir conclure que la poursuite des actions des deux ASBL est garantie et que le projet de convention est conforme aux objectifs particuliers de ces deux organismes, dont les missions ne sont pas identiques à celles qui sont confiées à l'AGCD.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER SUYKERBUYK AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN, VAN DE MODERNISERING VAN DE OPENBARE DIENSTEN, EN VAN DE NATIONALE WETENSCHAPPELIJKE EN CULTURELE INSTELLINGEN, OVER «DE ROL VAN DE RIJKSWACHT BIJ DE DRUGBESTRIJDING»

QUESTION ORALE DE M. SUYKERBUYK AU MINISTRE DE L'INTERIEUR, DE LA MODERNISATION DES SERVICES PUBLICS, ET DES INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES ET CULTURELLES NATIONALES, SUR «LE RÔLE DE LA GENDARMERIE DANS LA LUTTE CONTRE LA DROGUE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Suykerbuyk aan de minister van Binnenlandse Zaken, van de Modernisering van de Openbare Diensten en van de Nationale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen, over «de rol van de rijkswacht bij de drugbestrijding».

Het woord is aan de heer Suykerbuyk.

De heer Suykerbuyk. — Mijnheer de Voorzitter, toen voor twee weken te Aat een incident gebeurde, waarbij de verantwoordelijkheid van een rijkswachter was betrokken, heeft u, naast andere van uw collega's, onmiddellijk uitspraken gedaan in verband met de werking van de rijkswachtdiensten.

Op zichzelf bekritiseer ik deze reactie niet. De wijze waarop de rijkswacht maatschappelijk moet worden ingepast, is uw en onze zorg.

Des te meer verbaast het me omdat de schietpartij bij het Brusselse Noordstation, één week later, waarbij een rijkswachter het leven liet, er niet heeft toe aangespoord, met betrekking tot de strijd tegen drugtraficanten een politieke beleidslijn te trekken, onder meer in verband met de rol en de mogelijkheden van de rijkswacht.

Een publiek standpunt in deze, zou voor het rijkswachtkorps een psychologische genoegdoening hebben gegeven, maar mijn vraag gaat verder: zijn de ordediensten, *in casu* de rijkswacht, op gebied van drugbestrijding voldoende uitgerust, voldoende getraind en is er op dit gevaarlijke terrein voldoende marge voor een eigen, zelfstandig beleid om met resultaat te kunnen optreden?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Tobback.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken, van de Modernisering van de Openbare Diensten, en van de Nationale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen. — Mijnheer de Voorzitter, de feiten die zich te Aat en aan het Noordstation hebben voorgedaan, kunnen moeilijk met elkaar worden vergeleken.

Ten aanzien van Aat, bleek onmiddellijk uit het verslag van het rijkswachtcommando dat tegen de voorschriften gebruik was gemaakt van een vuurwapen. Over de gebeurtenissen aan het Noordstation, heeft, zoals ik reeds heb gezegd in antwoord op een vraag van volksvertegenwoordiger De Groot in de Kamer, het eerste rapport een aantal vragen opgeroepen die ik niet in het openbaar wenste te stellen op het ogenblik dat aan het slachtoffer zelfs niet de laatste eer was bewezen.

Ik herhaal nu vandaag de vragen die het rapport van de rijkswacht bij mij hebben opgeroepen.

Waarom worden er patrouilles van drie personen met de bedoeling elkaar te beschermen gevormd, wanneer deze zich op het terrein opsplitsen en elke rijkswachter individueel gaat optreden?

Ik heb op die vraag nog geen antwoord gekregen. Het rijkswachtcommando stelt een onderzoek in. Wij wensen een antwoord op die vraag. Immers, dit heeft belangrijke operationele implicaties voor de toekomst.

Ik heb deze vraag niet publiek willen stellen uit respect voor het slachtoffer. Welke professionele vergissingen — ik aarzel deze uitdrukking te gebruiken — ook zouden zijn begaan, dit weegt niet op tegen de tragiek van wat aan het Noordstation is gebeurd.

Een derde aspect van de vraag van de heer Suykerbuyk betreft de drugbestrijding.

Het feit dat hij die vraag stelt en ook de hele pers zou er ons extra moeten toe aansporen, niet de fout te maken die bij dergelijke feiten wel eens wordt gemaakt, namelijk dat men zich te buiten gaat aan overdadig sentiment, welke ook de gevoelens van afschuw mogen zijn die zowel wat het voorval in Aat als de gebeurtenissen aan het Noordstation doen opwellen.

Ik vestig er de aandacht op dat op het ogenblik, nu het onderzoek toch reeds ver is gevorderd, niets erop wijst dat de gebeurtenissen aan het Noordstation iets te maken zouden hebben met drugbestrijding of met drugtrafiek. De patrouille «anti-banditisme» die ter plaatse was, heeft een algemene preventieve opdracht. Zij wordt niet in het bijzonder voor het opsporen van drugtrafiek ingezet. Zij voerde een algemene preventieve controle uit. Het kan om diefstal gaan, ordehandhaving, of drugs, maar niet specifiek om drugs.

Ten tweede, de dader, die zo slecht wordt benoemd met zijn familienaam en die de rijkswachter heeft doodgeschoten, wordt in Nederland gezocht voor een reeks van zeven *hold-ups*. Het is niet iemand die wordt gezocht in verband met drugtrafiek. Als men het in dit geval dus steeds over drugs heeft, dan heb ik de indruk dat dit alleen maar te maken heeft met een ongezone zucht naar sensatie.

Overigens, mijnheer Suykerbuyk, is mijn collega, de minister van Justitie, bevoegd inzake drugs.

Ook werd mij in de Kamer gevraagd — het houdt hiermee onrechtstreeks verband — wat ik voornemens ben te ondernemen voor meer veiligheid in de Noordwijk. De onveiligheid in die wijk heeft er veel mee te maken dat er een slachtoffer is gevallen. Ik vraag de Senaat na te denken over het volgende.

Als men eerst gedurende jaren een wijk volkomen onleefbaar maakt en volkomen afbreekt in het belang van speculanten, zodat zelfs het personeel in overheidsdienst bang is om 's avonds alleen in de WTC-toren achter te blijven, dan moet men de schuldigen elders zoeken. Als men eerst een wijk op die manier laat verloederen, dan volstaat het niet achteraf rijkswachters de taak op te leggen, om daar de orde te handhaven en er eventueel met hun leven voor de betalen.

QUESTION ORALE DE M. HATRY AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DU BUDGET ET DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE SUR «LA CONTROVERSE RELATIVE AU CHIFFRE D'ECONOMIES A EFFECTUER POUR PASSER D'UN SOLDE NET A FINANCER DE 8,7 P.C. EN 1988 A 7 P.C. EN 1989»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER HATRY AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BEGROTING EN WETENSCHAPSBELEID OVER «DE DISCUSSIE ROND HET BEDRAG DAT BESPAARD MOET WORDEN OM HET NETTO TE FINANCIEREN SALDO VAN 8,7 PCT. IN 1988 TE VERMINDEREN TOT 7 PCT. IN 1989»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Hatry au Vice-Premier ministre et ministre du Budget et de la Politique scientifique sur «la controverse relative au chiffre d'économies à effectuer pour passer d'un solde net à financer de 8,7 p.c. en 1988 à 7 p.c. en 1989».

La parole est à M. Hatry.

M. Hatry. — Monsieur le Président, le gouvernement a déclaré qu'un montant d'économies considérable devrait être réalisé pour atteindre l'objectif d'un solde net à financer de 7 p.c. du PNB en 1989. Cependant, les variations au sujet du montant précis de ces économies ont été impressionnantes, tant dans le temps qu'entre partis appartenant à la même coalition.

Lors de la formation du gouvernement, celui-ci avait affirmé que les économies devraient être de 85 milliards. Tout récemment, le ministre du Budget a avancé le chiffre de 116 milliards, soit la différence entre le déficit — actuellement constaté pour 1988 — de 518 milliards et un solde égal à 402 milliards, à atteindre en 1989.

Ces chiffres paraissent donc pertinents car, pour le PNB de 1989 estimé à 5 750 milliards, 7 p.c. correspondent à 402 milliards.

Cependant, deux controverses ont surgi; l'une du CEPESS, qui considère que les économies déjà réalisées ne nécessitent plus que 63 milliards d'effort supplémentaire; l'autre du SP, qui estime à 80 milliards les économies nécessaires pour atteindre le solde net à financer de 7 p.c. en 1989.

Le pays et le Parlement demandent une réponse claire et définitive — et ce au nom du gouvernement — sur la réalité des chiffres d'économies et non d'impôts et de cotisations.

Quelles sont les économies déjà décidées? Votre projet de réforme fiscale sera-t-il affecté par cette controverse? Enfin, d'autres mesures de taxation ou de cotisation sont-elles envisagées à l'automne, outre la réforme fiscale?

M. le Président. — La parole est à M. Van Rompuy, secrétaire d'Etat.

M. Van Rompuy, secrétaire d'Etat aux Finances, adjoint au ministre des Finances, et secrétaire d'Etat aux Petites et Moyennes Entreprises, adjoint au ministre des Classes moyennes. — Monsieur le Président, le montant de 80 milliards constitue une estimation provisoire, préliminaire à la formation du gouvernement et reprise dans l'accord de gouvernement. Ce montant est d'ailleurs repris dans la note du SP datée du 27 juillet 1988.

Le montant de 115 milliards représente, quant à lui, l'estimation faite par le cabinet du Budget des économies à réaliser afin

d'atteindre, en 1989, le but fixé par l'accord de gouvernement, à savoir un solde net à financer équivalent à 7 p.c. maximum du produit national brut.

Cette estimation repose sur trois hypothèses.

Tout d'abord, les budgets de 1989 introduits par les départements et calculés en fonction d'une politique inchangée; en second lieu, les prévisions officielles du produit national brut et des recettes pour 1989; enfin, le montant de 115 milliards représentant la différence entre les dépenses prévues dans le cas d'une politique inchangée et les dépenses compatibles avec la norme de 7 p.c. du PNB.

J'en viens à la note émanant soi-disant du CVP. Je tiens à préciser que cette note accepte la somme de 115 milliards, mais qu'elle en soustrait quelques éléments susceptibles de diminuer l'effort d'épargne ultime dans le cas d'une politique modifiée. Il s'agit donc d'une tout autre hypothèse de travail que pour les chiffres avancés par le cabinet du ministre du Budget.

Premier élément qui explique la différence entre 115 et 63 milliards: dans le cadre de la restructuration de la dette, l'économie est estimée à 22 milliards. Toutefois, l'accord conclu avec les intermédiaires financiers porte ce montant à 28 milliards.

Pour réduire la somme de 115 milliards à 53 milliards, on tient compte de recettes non fiscales, encore à spécifier et à réaliser, qui atteindraient de 8 à 11 milliards.

Troisième élément, je soustrais, par analogie avec la situation d'années budgétaires précédentes, l'élimination des crédits supplémentaires prévus pour des dépenses effectuées au cours d'années précédentes et estimées à 11 milliards par le cabinet.

En quatrième lieu, le chiffre de 20 milliards d'économies a été proposé par le cabinet du Budget, lors des réunions bilatérales du mois de juillet, mais n'a pas encore été accepté par les départements.

Globalement, selon cette note et sur la base des chiffres proposés par le cabinet du Budget, un effort de 53 milliards d'économies doit encore être consenti.

En ce qui concerne les économies décidées, comme ce fut annoncé hier dans la presse, le ministre du Budget entamera, dès le 4 août, des négociations avec les ministres des différents départements, afin de déterminer les économies à réaliser pour atteindre le but que le gouvernement s'est fixé en 1989. Dans la mesure du possible, les économies produiront déjà des effets en 1988.

En matière de réforme fiscale, le projet en préparation est budgétairement neutre, comme prévu dans l'accord gouvernemental. Cela implique, d'une part, que la réforme fiscale n'influence pas le déficit public et, d'autre part, que la situation budgétaire n'ait pas d'incidence sur le projet de réforme fiscale. Il s'agit donc de deux opérations bien distinctes.

Enfin, d'autres mesures de taxation ou de cotisation sont-elles envisagées? C'était une question de M. Hatry. Je me réfère à nouveau à l'accord de gouvernement qui prévoit trois types de mesures pour atteindre l'objectif d'un solde net à financer de 7 p.c. du produit national brut en 1989, à savoir une réduction de 45 à 50 milliards des dépenses hors charges d'intérêts, une réduction des dépenses d'intérêts notamment par l'opération de réaménagement de la dette dont nous venons de parler et, enfin, une augmentation des recettes non fiscales de 8 à 11 milliards.

QUESTION ORALE DE M. TAMINIAUX AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR «LA SUPPRESSION, PREVUE PAR L'ACCORD DE GOUVERNEMENT, DE L'EXPERIENCE DES CADRES SPECIAUX TEMPORAIRES»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER TAMINIAUX AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER «DE DOOR HET REGEERAKKOORD BEOOGDE AFSCHAFING VAN DE BTK-PROJECTEN»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Taminiaux au ministre de l'Emploi et du Travail sur «la

suppression, prévue par l'accord de gouvernement, de l'expérience des cadres spéciaux temporaires ».

La parole est à M. Taminiaux.

M. Taminiaux. — Monsieur le Président, l'accord de gouvernement prévoit que « plus aucun projet CST ne sera approuvé, de sorte que ce régime s'éteigne progressivement ».

Lors du débat relatif à cet accord, j'ai eu l'occasion d'exprimer mes inquiétudes. J'avais cité l'exemple vécu de l'organisation d'une plaine de jeux pour handicapés incapables de fréquenter une plaine de jeux ordinaire.

Je vous suggère de revoir, à ce sujet, mon intervention en séance plénière du 17 mai 1988. Il s'agit d'une activité de courte durée qui, outre des frais importants comme le transport, les soins, etc., réclame un personnel nombreux.

La suppression du régime CST pose donc un problème essentiel pour la poursuite d'une telle organisation.

La demande introduite en 1988 a été classée sans suite. Les premières démarches pour une telle organisation en 1989 doivent déjà s'effectuer maintenant.

Dans le cadre de la législation concernée et compte tenu des dispositions prévues à l'accord de gouvernement, comment peut-on satisfaire un besoin aussi éminemment social ?

Je vous remercie, dès à présent, de la réponse que vous voudrez bien me donner.

M. le Président. — La parole est à M. Van den Brande, ministre.

M. Van den Brande, ministre de l'Emploi et du Travail. — Monsieur le Président, l'accord de gouvernement prévoit effectivement que plus aucun projet CST ne pourra être approuvé.

Je vous signale toutefois que cette année encore, un petit contingent de projets sera accepté pour diverses raisons.

Le régime du CST ne s'adresse pas spécifiquement aux chômeurs de longue durée. Or, c'est essentiellement vers cette catégorie de chômeurs que doivent s'orienter les programmes de résorption du chômage.

En ce qui concerne sa question pour l'année 1989, je tiens à informer l'honorable membre que les programmes de remise au travail de chômeurs tels que les CST seront transférés aux Régions et que je ne peux préjuger les décisions qui seront prises en 1989 et encore moins le maintien ou non des régimes existants.

Dans le cadre des programmes de résorption du chômage, un certain quota de travailleurs sera maintenu au service des administrations nationales, des parastataux et autres institutions nationales qui relèveront, dès 1989, de la compétence du gouvernement national et du ministre national.

QUESTION ORALE DE M. TAMINIAUX AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR « L'AMÉLIORATION DU SORT DES CHÔMEURS ÂGÉS »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER TAMINIAUX AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER « DE VERBETERING VAN HET LOT VAN OUDERE WERKLOZEN »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Taminiaux au ministre de l'Emploi et du Travail sur « l'amélioration du sort des chômeurs âgés ».

La parole est à M. Taminiaux.

M. Taminiaux. — Monsieur le Président, les travailleurs âgés de cinquante ans et plus sont très souvent des chômeurs de longue durée jusqu'à l'âge de leur retraite.

Parmi les 107 000 chômeurs âgés, près de la moitié sont des cohabitants qui touchent quatorze ou seize mille francs par mois, parfois après plus de quarante années de travail et de cotisations.

Treize pour cent sont des isolés avec seize ou dix-huit mille francs par mois. Les chefs de ménage ne disposent que d'un seul revenu et reçoivent vingt-trois ou vingt-huit mille francs mensuellement.

A la suite de vos déclarations du 2 juin à *La Libre Belgique*, vous avez été interpellé à la Chambre. Vous avez alors signalé qu'une amorce de solution devait être trouvée pour fin juillet, début août.

Vers la mi-juillet, vous annoncez à la presse que vous prévoyez l'octroi d'un complément d'allocation aux chômeurs âgés comptant une carrière de vingt ans et ne bénéficiant pas de prépension.

Que signifie concrètement ce projet ?

M. le Président. — La parole est à M. Van den Brande, ministre.

M. Van den Brande, ministre de l'Emploi et du Travail. — Monsieur le Président, je tiens à préciser à l'honorable membre que la mesure à laquelle il fait allusion est encore à l'état de projet.

Je dois ajouter que ce projet rentre dans le cadre de l'exécution du principe prévu dans l'accord de gouvernement qui envisage l'adaptation des prestations pour certaines catégories de chômeurs âgés, et qu'il fera donc l'objet d'une concertation gouvernementale dans les prochains jours.

Je puis seulement lui dire qu'à l'heure actuelle ma proposition consiste en l'octroi d'un montant forfaitaire de 3 000 francs par mois en complément aux allocations de chômage normales des chômeurs âgés qui remplissent certaines conditions, à savoir avoir atteint un certain âge, compter un passé professionnel de 20 ans minimum de travail salarié, ne pas bénéficier de la prépension conventionnelle.

Ma proposition, et, plus spécifiquement, le principe de l'octroi d'un montant forfaitaire qui s'ajoute aux allocations de chômage normales, a l'avantage qu'il permet, d'une part, d'améliorer la situation financière des travailleurs concernés et, d'autre part, ne porte pas préjudice à la distinction entre les chômeurs selon leur situation familiale, comme le prévoit la réglementation actuelle sur le chômage.

En effet, les chômeurs concernés continuent à bénéficier d'un montant d'allocations de chômage différent selon qu'ils ont ou non des charges de famille, ou qu'ils vivent seuls.

Il conviendra d'établir, dans le futur, la distinction entre les personnes ayant charge de famille et celles qui n'en ont pas.

L'octroi d'un complément forfaitaire permet également de sauvegarder le principe du remplacement du prépensionné dans le système de la prépension conventionnelle où il est prévu que le travailleur prépensionné ne reste indemnisé à 60 p.c. de son salaire antérieur que s'il est remplacé par un chômeur complet indemnisé.

En d'autres termes, le lien entre le remplacement et la possibilité de prépension doit subsister.

J'ajoute que si nombre de demandes me parviennent pour l'octroi d'une dérogation à cette règle, il entre dans mes intentions de traiter les dossiers de manière plus complète, plus restrictive, et d'appliquer une réglementation plus stricte, même si des accords interviennent au sein des comités subrégionaux du travail et entre employeurs et employés.

Telles sont les réponses que je tenais à fournir à l'honorable membre.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, ik stel u voor, de mondelinge vraag van de heer Luyten aan de minister van Buitenlandse

Betrekkingen over «excuses aan president Waldheim en de moorden in Katyn» aan onze agenda van heden toe te voegen. (*Instemming.*)

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER LUYTEN AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE BETREKKINGEN OVER «EXCUSES AAN PRESIDENT WALDHEIM EN DE MOORDEN IN KATYN»

QUESTION ORALE DE M. LUYTEN AU MINISTRE DES RELATIONS EXTERIEURES SUR «LES EXCUSES AU PRESIDENT WALDHEIM ET LES MASSACRES DE KATYN»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Luyten aan de minister van Buitenlandse Betrekkingen over «excuses aan president Waldheim en de moorden in Katyn».

De heer Luyten. — Mijnheer de Voorzitter, men zegt terecht dat ijveren voor rechtvaardigheid of reageren bij onrecht, on-deelbaar is en niet selectief mag zijn. Anders wordt het snel hypocrisie.

Na jarenlange hetze tegen de Oostenrijkse president Waldheim, verklaarde onlangs de Israëlïet Tuvia Friedmann, directeur van het Documentatiecentrum voor nationaal-socialistische misdaden uit Haïfa, dat hij alle Waldheim-dossiers van de Verenigde Naties had bestudeerd en van Waldheim's onschuld overtuigd is. «Honderden hebben gezocht en niets gevonden. Het is tijd dat het Joodse Wereldcongres zich bij Waldheim verontschuldigt», zei Friedmann, en verweet dat historici en andere meelopers in de anti-Waldheimhetze nu de moed niet hebben om Waldheim vrij te pleiten.

1. Aangezien België op onheuse manier belette dat tijdens de Europalia-Oostenrijk te Brussel president Waldheim hierbij werd betrokken, vraag ik nu welke stappen wij al hebben gedaan of zullen doen voor een morele *Wiedergutmachung* ten opzichte van de Oostenrijkse president, staatshoofd van een zeer bevriend land.

2. Trekt onze regering uit dit gebeuren de lessen om zich in de toekomst meer amnestiërend op te stellen naar het woord van Gorbatsjov voor de Sejm, het Poolse Parlement, toen hij zegde: «De geschiedenis kan niet worden teruggedraaid, maar er kan wel lering worden uit getrokken»?

3. Als men de amnestiewijsheid ten opzichte van het oorlogsgebeuren niet wil toepassen, wat doen wij dan om nu volle klaarheid te scheppen, met mogelijke bestraffing, ten opzichte van de sovjetmisdadigers die deelnamen aan de volkerenmoord op het Poolse volk in Katyn?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Tindemans.

De heer Tindemans, minister van Buitenlandse Betrekkingen. — Mijnheer de Voorzitter, ik verwerp de beschuldiging als zou België de president van Oostenrijk op onheuse manier belet hebben een rol te vervullen in Europalia.

Ter gelegenheid van de persconferentie van 13 april 1987 verklaarde ik het volgende:

«Europalia is een instelling met privé-karakter. Ook is het helemaal geen gewoonte en behoort het evenmin tot de traditie dat staatshoofden van landen die het voorwerp zijn van Europalia, worden uitgenodigd. Tot nu toe brachten slechts twee staatshoofden een bezoek aan België ter gelegenheid van de Europalia-aflevering die aan hun land was gewijd. Het betreft de bezoeken van koningin Beatrix van Nederland en koning Juan Carlos van Spanje. Voor wat de Oostenrijkse uitgave betreft, zijn wij gemeenschappelijk akkoord geraakt dat deze

manifestatie zou plaatsvinden onder het beschermheerschap van België en Oostenrijk.»

België heeft steeds het standpunt verdedigd dat Oostenrijk een democratisch land is waar het volk zich bij de presidentsverkiezing op democratische wijze uitspreekt.

België heeft, naar aanleiding van de beschuldigingen aan het adres van de heer Waldheim, van meet af aan het idee gesteund een onderzoek daarvan toe te vertrouwen aan een groep ernstige, gereputeerde historici. Een Belg heeft trouwens aan de werkzaamheden van deze historici deelgenomen.

Indien de heer Luyten het probleem van amnestie voor oorlogsdaden in België bedreven wil behandeld zien, dient hij zich te richten tot de minister van Justitie.

Wat in Katyn gebeurd is, heeft ook in ons land grote ontroering teweeggebracht. De heer Luyten weet echter dat misdaden buiten het Belgisch grondgebied bedreven door lieden die de Belgische nationaliteit niet hebben en waarbij geen Belgen betrokken zijn, niet tot de Belgische bevoegdheid behoren.

De heer Luyten. — Toen koning Juan Carlos in Brussel is geweest ter gelegenheid van Europalia-Spanje, werd er in Baskenland nog volop gefolterd; hij was wel welkom.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 25 VAN DE WET VAN 9 AUGUSTUS 1963 TOT INSTELLING EN ORGANISATIE VAN EEN REGELING VOOR VERPLICHT ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

PROJET DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 25 DE LA LOI DU 9 AOUT 1963 INSTITUANT ET ORGANISANT UN REGIME D'ASSURANCE OBLIGATOIRE CONTRE LA MALADIE ET L'INVALIDITE

Discussion et vote de l'article unique

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet tot wijziging van artikel 25 van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering.

Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant l'article 25 de la loi du 9 août 1963 instituant et organisant un régime d'assurance obligatoire contre la maladie et l'invalidité.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De rapporteur, de heer Vanroy, verwijst naar zijn verslag.

Het woord is aan de heer Diegenant.

De heer Diegenant. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb commentaar bij het ontwerp van wet tot wijziging van artikel 25 van de wet van 9 augustus 1963 dat echter niet de pretentie heeft even veelomvattend te zijn als het ontwerp van wet tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen dat wij straks verder bespreken.

Door dit wetsontwerp wordt het maximum-remgeld dat bij de patiënt mag worden geheven voor kinesitherapeutische en fysiotherapeutische verstrekkingen van 50 pct. van het bij conventie overeengekomen honorarium gebracht worden op 40 pct. Voor WIGW's zijn de percentages respectievelijk 25 en 20 pct.

Op het ogenblik worden deze percentages van het honorarium als remgeld aangerekend. Hiermee is in onze ogen de billijkheidsgrens bereikt.

Als de openbare vergadering van de Senaat het ontwerp dat we thans bespreken, goedkeurt, waarvoor ik pleit, verdwijnt dus een soort « zwaard van Damocles » boven het hoofd van de sociaal verzekerden.

Ik dank de regering — de vorige en de huidige — voor haar positieve ingesteldheid ten opzichte van dit parlementair initiatief: hoog remgeld, geen oplossing. Hierdoor zijn evenwel niet alle problemen opgelost. Er blijft een acuut probleem bestaan, vooral voor de kinesitherapie.

De drastische verhoging van het remgeld, zes jaar geleden, de controlemaatregelen, de bijkomende administratieve verplichtingen noch de sancties opgelegd door het RIZIV of uitgesproken door rechtbanken hebben de toename van de kinesitherapie-verstrekking in ons land kunnen stuiten.

Het probleem van de financiële haalbaarheid van de terugbetalingen voor kinesitherapeutische en fysiotherapeutische verstrekkingen blijft bestaan.

Het RIZIV-budget voor kinesitherapie nam in 1987 ten opzichte van 1986 zelfs met meer dan 10 pct. toe, bij indexatie van de erelonen met 0,5 pct., en, terloops gezegd, bij een stijging van het Belgisch BNP van om en bij de twee procent.

Het is mijn overtuiging dat de financiële problemen waarvoor de sociale zekerheid geplaatst wordt in de kinesitherapieverzorging slechts kunnen worden opgelost door de problematiek van de kinesitherapie in haar geheel aan te pakken.

De financiële problemen ten gevolge van kinesitherapieverzorging waarmee de sociale zekerheid kampt, zijn slechts een symptoom van een veel dieper liggende en meer uitgebreide ziekte-toestand in dit domein van de geneeskundige verzorging.

Een grondige, breed opgezette, algemene aanpak is noodzakelijk. Naast het departement van Sociale Zekerheid zijn hierbij de departementen van Volksgezondheid en Onderwijs rechtstreeks betrokken en onrechtstreeks ook het departement van Financiën.

We pleiten dan ook voor een interdepartementele aanpak van het probleem via een gemengde commissie. Ik had dit feitelijk willen zeggen aan de minister van Sociale Zaken.

Uiteraard staan we achter het doel van Sociale Voorzorg om op betaalbare wijze, kwalitatief hoogstaande kine-verzorging voldoende toegankelijk te houden of te maken voor de bevolking.

We stellen vast dat noodzakelijke kinesitherapieverzorging voor sommigen onbetaalbaar wordt terwijl het financiële evenwicht van het verzekeringsstelsel verder wordt aangetast.

Vanuit de zorg voor de kwaliteit van de zorgenverstrekking waakt het departement van Volksgezondheid over de beroepsbekwaamheid en de deontologie van de zorgenverstrekkers.

Maar de beroepsbekwaamheid van de kinesitherapeut is ter discussie gesteld en hij heeft ook geen statuut. Het departement van Onderwijs waakt, in overleg met Volksgezondheid, over de vorming en de opleiding van de toekomstige zorgenverstrekkers.

Er zijn twee soorten opleiding: een universitaire en een niet universitaire en er is een wildgroei van opleidingsinstellingen.

Ik vraag de steun van de regering voor de oprichting van een « gemengde commissie voor de kinesitherapie » ten einde een globale aanpak van de problematiek op gang te brengen. Een globale doorlichting en aanpak kunnen ook soelaas brengen voor de financiële en andere problemen in de sociale zekerheid.

De financiële problemen die de kinesitherapie in de sociale zekerheid oproept, hebben te maken met, ten eerste, de algemene en voortschrijdende, geneeskundige opwaardering van de motorische revalidatie en kinesitherapie; ten tweede, de veroudering van de bevolking en de specifieke bijdrage die de kinesitherapie levert in de bevordering van de kwaliteit van het leven en, ten derde, het overaanbod van zorgenverstrekkers.

Zonder de waarde van de motorische revalidatie ook maar enigszins in het gedrang te brengen, integendeel, leg ik er de nadruk op dat — paradoxaal genoeg — dit overaanbod schadelijk is voor de volksgezondheid. Dit is op zichzelf nog erger dan de last ervan voor de sociale zekerheid.

Ik verklaar me nader.

De beroepsbekwaamheid van de kinesitherapeuten is zeer verschillend. De bekwaamheid van een deel van hen dreigt ondermaats te worden om een dubbele reden.

Ten eerste lopen de intellectuele eisen die aan de toekomstige kinesitherapeuten worden gesteld, ver uiteen; hetzelfde geldt voor het opleidingsniveau dat hun geboden wordt.

Ten tweede doet zich in de beoefening van de kinesitherapie een fenomeen voor dat ook erkend en gesignaleerd moet worden in andere takken van de geneeskunde. Ik weeg mijn woorden. De beroepspraktijk van een groot aantal kinesitherapeuten is onvoldoende intens. Ze behandelen te weinig patiënten, ze ontmoeten te weinig ziektebeelden of afwijkingen om nog een kwalitatief voldoende hoogstaande verzorging te kunnen bieden. Te weinig werk geeft niet enkel aanleiding tot het zoeken van onnodig werk, maar het heeft ook tot gevolg dat de kritische werkmassa niet meer wordt bereikt — niettegenstaande alle bijscholing en gevolgde bijkomende training — om nog goede, ethisch verantwoorde verzorging te kunnen verstrekken.

Het terugdringen van het overaanbod moet met een hogere, betere opleiding van de kinesitherapeut gepaard gaan. De evolutie van de motorische revalidatie, het herstel van de motoriek die door vele ziekten, afwijkingen en ongevallen kan zijn aangetast, was de laatste tijd van die aard dat een universitaire opleiding — in het belang van de volksgezondheid — voor de toekomstige kinesitherapeut onafwendbaar is. De kinesitherapeut kan niet langer enkel technicus of uitvoerder zijn. Na de diagnose door de arts en in overleg met hem, ontwerpt hij de behandeling en begeleidt en motiveert hij de patiënt.

Een dergelijke opleiding zal ook zijn statuut binnen het geheel van de uitoefening van de geneeskunst mogelijk maken en gestalte geven.

Twintig jaar na het tot stand komen van het genummerd koninklijk besluit op de uitoefening van de geneeskunst en de paramedische beroepen, heeft de kinesitherapeut, binnen het raam van onze volksgezondheid, nog steeds geen statuut.

Vorige week hebben we hiertoe via een wetsvoorstel een nieuw initiatief genomen. Aan het indienen van dit wetsvoorstel is twee jaar consultatie voorafgegaan. Het biedt de grondslag voor een oplossing van het dubbele probleem — de financiën van de sociale zekerheid en de kwaliteit van de zorgenverstrekking — waarvoor de kinesitherapie ons plaats.

Alvorens te besluiten merk ik nog op dat de echte behoeften aan kinesitherapie, aan motorische revalidatie, nog zullen blijven toenemen. Dit moet ons er niet van weerhouden consumptie, waar ze medisch niet noodzakelijk of wenselijk is, buiten de financiering door de sociale zekerheid te houden. De sociale zekerheid moet de echte behoeften echter ten volle blijven verzekeren. Door de voorgenomen opname van de kinesitherapieverzorging in de ligdagprijs van de ziekenhuizen, bestaat het risico dat dit niet meer het geval zal zijn.

De kinesitherapie is er niet om andere dienstverleningen van het ziekenhuis te helpen betalen. Zeker. De vraag is evenwel of dit gebeurt, en eventueel in welke mate. Kwalitatieve motorische revalidatie, opgenomen en geleid door hooggeschoolde kinesitherapeuten, moet evenwel financieel mogelijk blijven. Koninklijk commissaris Petit heeft in zijn verslag van 1976 reeds aangeraden de honoraria van de kinesitherapeuten in de verpleegdagprijs op te nemen. Hij verwachtte hiervan nochtans geen onmiddellijke besparing. Het verdient te worden nagegaan of dit thans anders zou zijn. Hij waarschuwde ook voor het gevaar de kinesitherapeut tot de « loopjongen » van de geneesheer-reumatoloog of -fysiotherapeut te laten verworpen.

Opname van de kinesitherapie in de verpleegdagprijs, waarbij we de prijsbeheersingconsideratie aanvaarden, kan voor ons op twee voorwaarden: ten eerste, moet kwalitatieve, conceptuele kinesitherapie financieel toegankelijk blijven voor alle patiënten en, ten tweede, moet ze worden gegarandeerd, binnen elk geneeskundig specialisme, door daartoe opgeleide kinesitherapeuten.

Ik dank de regering voor de steun verleend aan het wetsontwerp tot verlaging van het wettelijk plafond van het remgeld op kinesitherapeutische en fysiotherapeutische verstrekkingen.

De goedkeuring van het ontwerp is belangrijk. Niet alleen psychologisch, maar ook omdat daardoor impliciet erkend wordt dat de politiek van ongebreidelde verhoging van het remgeld in deze sector gefaald heeft.

Van deze vaststelling wil ik uitgaan om de regering met aandrang uit te nodigen de problematiek van de kinesitherapie in haar geheel aan te pakken. De patiënt, de kinesitherapeut en de sociale zekerheid kunnen er wel bij varen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Het enig artikel van het ontwerp van wet luidt:

Enig artikel. In artikel 25, § 1, derde lid, van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 22 van 23 maart 1982, de wet van 1 augustus 1985 en het koninklijk besluit nr. 408 van 18 april 1986, worden de percentages van « 50 pct. » en van « 25 pct. » respectievelijk vervangen door de percentages van « 40 pct. » en van « 20 pct. »

Article unique. A l'article 25, § 1er, troisième alinéa, de la loi du 9 août 1963 instituant et organisant un régime d'assurance obligatoire contre la maladie et l'invalidité, modifié par l'arrêté royal n° 22 du 23 mars 1982, la loi du 1er août 1985 et l'arrêté royal n° 408 du 18 avril 1986, les pourcentages de « 50 p.c. » et de « 25 p.c. » sont remplacés respectivement par les pourcentages de « 40 p.c. » et de « 20 p.c. »

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI AUGMENTANT ET REDUISANT CERTAINS CREDITS OUVERTS POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1987 ET ALLOUANT DES CREDITS SUPPLEMENTAIRES POUR LES DEPENSES SE RAPPORTANT AUX ANNEES BUDGETAIRES 1986 ET ANTERIEURES

Discussion générale et vote des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE VERHOOGING EN VERMINDERING VAN SOMMIGE VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1987 UITGETROKKEN KREDIETEN, ZOMEDE TOEKENNING VAN BIJKREDIETEN VOOR DE UITGAVEN MET BETREKKING TOT 1986 EN DE VORIGE BEGROTINGSJAREN

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi augmentant et réduisant certains crédits ouverts pour l'année budgétaire 1987 et allouant des crédits supplémentaires pour les dépenses se rapportant aux années budgétaires 1986 et antérieures.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende verhoging en vermindering van sommige voor het begrotingsjaar 1987 uitgetrokken kredieten, zomede toekenning

van bijkredieten voor de uitgaven met betrekking tot 1986 en de vorige begrotingsjaren.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Wintgens, rapporteur. — Monsieur le Président, j'ai à vous présenter le rapport des travaux de la commission des Finances appelée, en date du 27 juillet dernier, à statuer sur le projet de loi « augmentant et réduisant certains crédits ouverts pour l'année budgétaire 1987 et allouant des crédits supplémentaires pour les dépenses se rapportant aux années budgétaires 1986 et antérieures ».

Si le titre est long, les débats se déroulent assez rapidement tant la portée du projet s'imposait par son caractère à la fois contraignant et nécessaire. Faut-il rappeler que l'ensemble du projet a été adopté à l'unanimité par la commission idoine de la Chambre, après une déclaration d'intention d'approbation des porte-parole des deux principaux groupes de la minorité actuelle?

Il est vrai que ces groupes étaient des composantes de la majorité qui soutenait le gouvernement. Celui-ci a décidé en son conseil des 11 août et 18 décembre 1987 de régulariser les avances de Trésorerie déjà accordées.

Ce projet n'a donc pas de signification politique susceptible de présenter un caractère conflictuel puisqu'il s'agit de régulariser des engagements pris par le gouvernement précédent. Il est donc permis d'imaginer que la majorité d'hier et celle d'aujourd'hui se réuniront dans le consensus qui fut celui de la Chambre pour l'approuver.

Je me dois de vous informer que, si lors des votes en commission, deux abstentions se sont manifestées, elles se voulurent protestations contre les allégations formulées au sein de la commission de la Chambre par un membre de la nouvelle majorité. Elles furent considérées comme mal étayées et non conformes à la vérité, du fait de la globalisation, à tort, des reproches formulés dont certains concernaient notre projet. Ne régularise-t-il pas des dépassements importants en obligations de l'Office national de l'emploi; à ce propos est-il possible de certifier que les crédits supplémentaires résultent du fait que toutes les économies possibles n'ont pas été réalisées du fait d'une surestimation de l'effet de l'assainissement?

Il est plus que probable que les effets furent conjoints, dans des propositions que chacun aura tendance à déterminer vraisemblablement en fonction d'une approche à caractère trop partisan.

Comme vous l'aurez constaté, à la lecture des rapports, les deux autres postes importants relèvent l'un, des Travaux publics et porte sur une importante diminution du fait du rééchelonnement des emprunts contractés par la SNL et la SNT entre le 1er janvier 1975 et le 31 décembre 1979 et, l'autre, des Affaires économiques, par l'obligation de la prise en charge des intérêts, dépenses non prévues au départ, des emprunts contractés par la SNSN, problème dont il serait étonnant que l'on ne reparlât point.

Régularisation d'engagements pris par la majorité d'hier, couverture des dépenses d'indemnisation des sans-emplois, paiement des intérêts des emprunts souscrits pour relancer nos grands secteurs nationaux essoufflés, ce me semble une trilogie susceptible de recevoir, monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, une large approbation de notre assemblée, du moins, je suis enclin à le présumer. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten en gaan wij over tot de bespreking van de artikelen van het ontwerp van wet.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand het woord vraagt in de behandeling van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

— Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (Voir documents nos 376-1 et 2, session extraordinaire 1988, du Sénat.)

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (Zie stukken nrs. 376-1 en 2, buitengewone zitting 1988, van de Senaat.)

De Voorzitter. — Artikel 1 van het ontwerp luidt:

I. Kredietaanpassingen

Artikel 1. De kredieten ingeschreven onder de titel I — lopende uitgaven, onder titel II — kapitaaluitgaven, en titel III — aflossingen van de Rijksschuld van de hierna opgesomde begrotingen voor het begrotingsjaar 1987, worden aangepast volgens de omstandige vermeldingen in de bij deze wet gevoegde tabel en ten belope van (in miljoenen franken):

DEPARTEMENTEN	Gesplitste kredieten		
	Niet-gesplitste kredieten	Vast-leggings-kredieten	Ordonnan- cerings-kredieten
Titel I			
<i>Lopende uitgaven</i>			
Rijksschuld	- 13 000,0	—	—
Pensioenen	- 255,8	—	—
Eerste Minister	- 2,3	—	—
Justitie	- 150,6	—	—
Binnenlandse Zaken.	+ 20,9	—	—
Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.	- 547,3	—	- 5,0
Landsverdediging	- 807,8	+ 646,1	- 275,0
Rijkswacht	- 255,7	—	—
Landbouw	- 112,5	—	—
Economische Zaken.	+ 3 792,8	—	—
Middenstand	+ 16,5	—	—
Verkeerswezen	- 757,1	—	—
PTT.	- 0,5	—	—
Openbare Werken	+ 133,7	—	—
Tewerkstelling en Arbeid	+ 13 891,9	—	—
Sociale Voorzorg	+ 15,2	—	—
Onderwijs - Nederlandse sector	+ 0,4	—	—
Onderwijs - Franse sector	+ 287,5	—	—
Onderwijs - gemeenschappelijke sector	- 19,6	—	—
Gemeenschappelijke Culturele Zaken.	- 4,8	—	—
Volksgezondheid en Leefmilieu	- 382,3	—	—
Financiën	- 155,8	—	—
Totalen titel I	+ 1 706,8	+ 646,1	- 280,0
Titel II			
<i>Kapitaaluitgaven</i>			
Eerste minister	+ 1 156,0	+ 1 572,5	- 284,1
Justitie	+ 2,5	+ 126,6	- 40,0
Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt.	- 10,9	+ 19,6	5,0

DEPARTEMENTEN	Gesplitste kredieten		
	Niet-gesplitste kredieten	Vast-leggings-kredieten	Ordonnan- cerings-kredieten
Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.	- 203,6	+ 105,1	- 380,0
Landsverdediging	—	- 646,1	—
Rijkswacht	—	—	- 100,0
Landbouw	- 30,3	+ 106,2	—
Economische Zaken.	+ 778,7	+ 68,5	—
Middenstand	- 0,4	—	—
Verkeerswezen	- 0,9	—	—
PTT.	—	- 105,0	- 55,0
Openbare Werken	- 7 603,7	- 571,1	- 1,9
Tewerkstelling en Arbeid	- 2,1	—	—
Sociale Voorzorg	+ 3,7	+ 35,2	+ 2,9
Onderwijs - Nederlandse sector	—	—	—
Onderwijs - Franse sector	—	+ 600,0	+ 50,0
Onderwijs - gemeenschappelijke sector	- 3,2	—	—
Gemeenschappelijke Culturele Zaken.	- 4,8	—	—
Volksgezondheid en Leefmilieu	+ 88,6	—	- 77,0
Financiën	+ 1 193,1	—	—
Totalen titel II	- 4 637,3	+ 1 311,5	- 890,1
Titel III			
<i>Aflossingen van de overheidsschuld</i>			
Rijksschuld	- 9 818,0	—	—
Totalen	- 12 748,5	+ 1 957,6	- 1 170,1

I. Ajustements de crédits

Article 1er. Les crédits prévus au titre Ier — dépenses courantes, au titre II — dépenses de capital et au titre III — amortissements de la dette publique des budgets de l'année budgétaire 1987 énoncés ci-après sont ajustés suivant les données détaillées du tableau annexé à la présente loi et à concurrence de (en millions de francs):

DEPARTEMENTS	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
Titre Ier			
<i>Dépenses courantes</i>			
Dette publique	- 13 000,0	—	—
Pensions.	- 255,8	—	—
Premier ministre	- 2,3	—	—
Justice	- 150,6	—	—
Intérieur.	+ 20,9	—	—
Affaires étrangères, Commerce extérieur et Coopération au Développement	- 547,3	—	- 5,0
Défense nationale	- 807,8	+ 646,1	- 275,0

DEPARTEMENTS	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
Gendarmerie	-255,7	—	—
Agriculture	-112,5	—	—
Affaires économiques	+3 792,8	—	—
Classes moyennes	+16,5	—	—
Communications	-757,1	—	—
PTT	-0,5	—	—
Travaux publics	+133,7	—	—
Emploi et Travail	+13 891,9	—	—
Prévoyance sociale	+15,2	—	—
Education nationale - secteur néerlandais	+0,4	—	—
Education nationale - secteur français	+287,5	—	—
Education nationale - secteur commun	-19,6	—	—
Affaires culturelles communes	-4,8	—	—
Santé publique et Environnement	-382,3	—	—
Finances	-155,8	—	—
Totaux titre Ier	+1 706,8	+646,1	-280,0
Titre II			
<i>Dépenses de capital</i>			
Premier ministre	+1 156,0	+1 572,5	-284,1
Justice	+2,5	+126,6	-40,0
Intérieur et Fonction publique	-10,9	+19,6	-5,0
Affaires étrangères, Commerce extérieur et Coopération au Développement	-203,6	+105,1	-380,0
Défense nationale	—	-646,1	—
Gendarmerie	—	—	-100,0
Agriculture	-30,3	+106,2	—
Affaires économiques	+778,7	+68,5	—
Classes moyennes	-0,4	—	—
Communications	-0,9	—	—
PTT	—	-105,0	-55,0
Travaux publics	-7 603,7	-571,1	-1,9
Emploi et Travail	-2,1	—	—
Prévoyance sociale	+3,7	+35,2	+2,9
Education nationale - secteur néerlandais	—	—	—
Education nationale - secteur français	—	+600,0	+50,0
Education nationale - secteur commun	-3,2	—	—
Affaires culturelles communes	-4,8	—	—
Santé publique et Environnement	+88,6	—	-77,0
Finances	+1 193,1	—	—
Totaux titre II	-4 637,3	+1 311,5	-890,1
Titre III			
<i>Amortissements de la dette publique</i>			

DEPARTEMENTS	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
Dette publique	-9 818,0	—	—
Totaux	-12 748,5	+1 957,6	-1 170,1
— Aangenomen.			
Adopté.			

Art. 2. Voor de hierna opgesomde begrotingen voor het begrotingsjaar 1987 worden, tot betaling van uitgaven met betrekking op vorige begrotingsjaren, kredieten verleend op titels I — lopende uitgaven — en II — kapitaaluitgaven — ten belope van de hierna vermelde bedragen en waarvan het detail is opgenomen in de bij deze wet gevoegde tabel (in miljoenen franken):

DEPARTEMENTEN	Kredieten voor vorige jaren
	—
Titel I	
<i>Lopende uitgaven</i>	
Rijksschuld	55,3
Pensioenen	844,6
Eerste minister	17,2
Justitie	91,8
Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt	115,8
Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking	158,9
Landsverdediging	510,5
Rijkswacht	691,2
Landbouw	114,1
Economische Zaken	78,2
Middenstand	25,7
Verkeerswezen	1 722,4
PTT	—
Openbare Werken	527,7
Tewerkstelling en Arbeid	34,9
Sociale Voorzorg	27,1
Onderwijs - Nederlandse sector	1 661,6
Onderwijs - Franse sector	2 679,5
Onderwijs - gemeenschappelijke sector	—
Gemeenschappelijke Culturele Zaken	0,8
Volksgesondheid en Leefmilieu	282,5
Financiën	158,6
Totaal Titel I	9 798,4
Titel II	
<i>Kapitaaluitgaven</i>	
Eerste minister	—
Justitie	—
Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt	0,9
Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking	0,7
Landsverdediging	1,3
Rijkswacht	34,7
Landbouw	0,3
Economische Zaken	1,1
Verkeerswezen	3,1
PTT	—
Openbare Werken	2 059,7

DEPARTEMENTEN	Kredieten voor vorige jaren
Tewerkstelling en Arbeid	—
Onderwijs - Nederlandstalige sector	24,6
Onderwijs - Franstalige sector	1,8
Onderwijs - gemeenschappelijke sector	—
Gemeenschappelijke Culturele Zaken	—
Volksgezondheid en Leefmilieu	6,2
Financiën	131,5
Totaal titel II	2 265,9

Art. 2. Des crédits destinés à l'apurement des créances se rapportant à des années antérieures sont ouverts au titre Ier — dépenses courantes — et au titre II — dépenses de capital des budgets de l'année budgétaire 1987 énumérés ci-après d'après les données détaillées au tableau annexé à la présente loi et à concurrence de (en millions de francs):

DEPARTEMENTS	Crédits pour années antérieures
Titre Ier	
<i>Dépenses courantes</i>	
Dette publique	55,3
Pensions	844,6
Premier ministre	17,2
Justice	91,8
Intérieur et Fonction publique	115,8
Affaires étrangères, Commerce extérieur et Coopération au Développement	158,9
Défense nationale	510,5
Gendarmerie	691,2
Agriculture	114,1
Affaires économiques	78,2
Classes moyennes	25,7
Communications	1 722,4
PTT	—
Travaux publics	527,7
Emploi et Travail	34,9
Prévoyance sociale	27,1
Education nationale - secteur néerlandais	1 661,6
Education nationale - secteur français	2 679,5
Education nationale - secteur commun	—
Affaires culturelles communes	0,8
Santé publique et Environnement	282,5
Finances	158,6
Totaux titre Ier	9 798,4

Titre II	
<i>Dépenses de capital</i>	
Premier ministre	—
Justice	—
Intérieur et Fonction publique	0,9
Affaires étrangères, Commerce extérieur et Coopération au Développement	0,7
Défense nationale	1,3
Gendarmerie	34,7
Agriculture	0,3
Affaires économiques	1,1

DEPARTEMENTS	Crédits pour années antérieures
Communications	3,1
PTT	—
Travaux publics	2 059,7
Emploi et Travail	—
Education nationale - secteur néerlandais	24,6
Education nationale - secteur français	1,8
Education nationale - secteur commun	—
Affaires culturelles communes	—
Santé publique et Environnement	6,2
Finances	131,5
Totaux titre II	2 265,9

— Aangenomen.
Adopté.

II. Diverse bepalingen

Rijksschuld

Art. 3. De Staat wordt gemachtigd de kredieten ingeschreven op artikel 01.05 «Aandeel van de Staat in de lasten van de door de Nationale Maatschappij der waterleidingen met of zonder staatswaarborg uitgegeven leningen overeenkomstig de artikelen 5 en 8 van de wet van 26 augustus 1913», te gebruiken om voor rekening van het Vlaamse en het Waalse Gewest, in afwachting dat deze via belastingristorno's de financiële middelen in verband met de overdracht van de Nationale Maatschappij der waterleidingen verkrijgen, het aandeel te betalen dat hij voorheen ten laste nam in de lasten van de leningen uitgegeven door deze maatschappij.

De betalingen die de Staat overeenkomstig de vorige alinea verricht, worden afgetrokken van de ristorno's die respectievelijk aan het Vlaamse Gewest en aan het Waalse Gewest zullen worden toegekend in het kader van de overdracht van de Nationale Maatschappij der waterleidingen.

II. Dispositions diverses

Dette publique

Art. 3. L'Etat est autorisé à utiliser les crédits inscrits à l'article 01.05 intitulé «Part de l'Etat dans les charges des emprunts contractés avec ou sans la garantie de l'Etat, par la Société nationale des distributions d'eau conformément aux articles 5 et 8 de la loi du 26 août 1913», pour payer pour compte des Régions wallonne et flamande, en attendant que leur soient transférés, par le biais des ristournes d'impôt, les moyens financiers relatifs au transfert de la Société nationale des distributions d'eau, la part qu'il supportait précédemment dans les charges des emprunts émis par cette société.

Les paiements effectués par l'Etat conformément à l'alinéa précédent seront déduits des ristournes accordées respectivement à la Région wallonne et à la Région flamande au moment de l'octroi des ristournes relatives au transfert de la Société nationale des distributions d'eau.

— Aangenomen.
Adopté.

Pensioenen

Art. 4. Het Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen is er toe gemachtigd het saldo van de toelagen

aangerekend op het artikel 42.03 van de begroting van Pensioenen van het begrotingsjaar 1986 aan te wenden tot gedeeltelijke dekking van de lasten van het jaar 1987 — uitgaven voor vroegere jaren.

Pensions

Art. 4. L'Institut national des assurances sociales pour travailleurs indépendants est autorisé à utiliser le solde de la subvention imputée à l'article 42.03 du budget des Pensions de l'année budgétaire 1986 pour couvrir partiellement les charges de l'année 1987 — dépenses pour années antérieures.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. De Rijksdienst voor pensioenen is ertoe gemachtigd het saldo van de toelage aangerekend op artikel 42.02 van de begroting van Pensioenen van het begrotingsjaar 1986 aan te wenden tot gedeeltelijke dekking van de lasten van het jaar 1987.

Art. 5. L'Office national des pensions est autorisé à utiliser le solde de la subvention imputée à l'article 42.02 du budget des Pensions de l'année budgétaire 1986 pour couvrir partiellement les charges de l'année 1987.

— Aangenomen.

Adopté.

Eerste minister

Art. 6. Het krediet ingeschreven op artikel 61.01 van sectie 40 van titel II mag overgeheveld worden naar artikel 60.02.A van titel IV — afzonderlijke sectie van de begroting.

Premier ministre

Art. 6. Le crédit inscrit à l'article 61.01 de la section 40 du titre II peut être transféré à l'article 60.02.A du titre IV — Section particulière du budget.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 7. Het krediet ingeschreven op artikel 01.20 van titel II — deel II, mag overgedragen worden naar artikel 60.04.A.02 van titel IV — Afzonderlijke sectie van de begroting van het ministerie van Economische Zaken.

Art. 7. Le crédit inscrit à l'article 01.20 du titre II — partie II, peut être transféré à l'article 60.04.A.02 du titre IV — section particulière du budget du ministère des Affaires économiques.

— Aangenomen.

Adopté.

Binnenlandse Zaken

Art. 8. In artikel 12 van de wet houdende de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt voor het begrotingsjaar 1987 wordt het tweede lid vervangen door de volgende bepalingen:

« Deze begroting belooft 54 336 000 000 frank voor de ontvangsten en 50 903 400 000 frank voor de uitgaven. De kredieten worden opgesomd onder titel VII van de bij deze wet gevoegde tabel. »

Intérieur

Art. 8. Dans l'article 12 de la loi contenant le budget du ministère de l'Intérieur et de la Fonction publique de l'année budgétaire 1987, le deuxième alinéa est remplacé par les dispositions suivantes:

« Le budget s'élève pour les recettes à 54 336 000 000 de francs, et pour les dépenses à 50 903 400 000 francs. Les crédits sont énumérés au titre VII du tableau annexé à la présente loi. »

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 9. In de tekst van artikel 12.51 van de tabel van de wet houdende de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt voor het begrotingsjaar 1987, wordt het woord « opleidingsactiviteiten » vervangen door de woorden « opleidings- en sensibiliseringsactiviteiten ».

Art. 9. Dans le libellé de l'article 12.51 du tableau de la loi contenant le budget du ministère de l'Intérieur et de la Fonction publique pour l'année budgétaire 1987, doivent être insérés après les mots « activités de formation », les mots « et de sensibilisation ».

— Aangenomen.

Adopté.

Landbouw

Art. 10. Het bedrag van de vastleggingsmachtigingen vermeld in het tweede lid van artikel 11 van de wet van 24 augustus 1987 houdende de begroting van het ministerie van Landbouw voor het jaar 1987, met betrekking tot de verrichtingen van het Landbouwinvesteringsfonds wordt van 2 500 000 000 frank tot 2 300 000 000 frank teruggebracht.

Agriculture

Art. 10. Le montant des autorisations d'engagement repris au deuxième alinéa de l'article 11 de la loi du 24 août 1987 contenant le budget du ministère de l'Agriculture pour l'année 1987 relatif aux opérations du Fonds d'investissements agricole est ramené de 2 500 000 000 de francs à 2 300 000 000 de francs.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 11. De schuldvordering van de heer Dubois Frans, ten bedrage van 40 594 frank, uit hoofde van achterstallen ingevolge een weddeherziening voor de periode van 1 januari 1974 tot 31 januari 1978 en aan te rekenen op het artikel 11.03, wordt ontheven van de tienjarige verjaring voorzien in artikel 1, c, van de wet van 6 februari 1970.

Art. 11. La créance de M. Dubois Frans, au montant de 40 594 francs, en raison d'arriérés suite à une révision de traitement pour la période du 1er janvier 1974 jusqu'au 31 janvier 1978 et imputable à l'article 11.03, est relevée de la prescription décennale, prévue à l'article 1er, c, de la loi du 6 février 1970.

— Aangenomen.

Adopté.

Economische Zaken

Art. 12. Het bedrag van de vastleggingsmachtiging, ingeschreven in artikel 6 van de wet houdende de begroting van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1987, met betrekking tot de lopende verrichtingen van het Nationaal Solidariteitsfonds, wordt verhoogd met 559 500 000 frank en gebracht op 33 092 600 000 frank.

Affaires économiques

Art. 12. Le montant de l'autorisation d'engagement, inscrit à l'article 6 de la loi contenant le budget des Affaires économiques pour l'année budgétaire 1987, relatif aux opérations courantes du Fonds de solidarité nationale, est augmenté de 559 500 000 francs et porté à 33 092 600 000 francs.

— Aangenomen.

Adopté.

Middenstand

Art. 13. Het bedrag van de vastleggingsmachtigingen vermeld in het eerste lid van artikel 9 van de wet van 27 mei 1987 houdende de begroting van het ministerie van Middenstand voor het begrotingsjaar 1987, wordt van 697 600 000 frank tot 408 000 000 frank teruggebracht.

De laatste alinea van dit artikel, betreffende de overdracht van de beschikbare saldi op 31 december 1987, wordt geschrapt.

Classes moyennes

Art. 13. Le montant des autorisations d'engagement repris au premier alinéa de l'article 9 de la loi du 27 mai 1987 contenant le budget du ministère des Classes moyennes pour l'année budgétaire 1987 est ramené de 697 600 000 francs à 408 000 000 de francs.

Le dernier alinéa de cet article concernant le report des soldes disponibles au 31 décembre 1987, est supprimé.

— Aangenomen.

Adopté.

Openbare Werken

Art. 14. De vastleggingskredieten ingeschreven op het artikel 533.01 van de begroting van het Wegenfonds voor het begrotingsjaar 1987 worden verminderd met 150 miljoen frank tot 13 050 miljoen frank.

De ordonnanceringskredieten ingeschreven op het in de vorige alinea genoemde artikel worden verminderd met 150 miljoen frank tot 10 343,5 miljoen frank.

Travaux publics

Art. 14. Les crédits d'engagement inscrits à l'article 533.01 du budget du Fonds des routes pour l'année budgétaire 1987 sont diminués de 150,0 millions de francs et ramenés à 13 050 millions de francs.

Les crédits d'ordonnancement inscrits à l'article mentionné dans l'alinéa précédent sont réduits de 150 millions de francs et ramenés à 10 343,5 millions de francs.

— Aangenomen.

Adopté.

Financiën

Art. 15. Onverminderd het arrest nr. 28.897 van 25 november 1987 van de Raad van State, houdende de vernietiging van een benoeming, blijven niettemin het recht op de hogere wedde alsmede het recht op de toelage verleend bij toepassing van het ministerieel besluit van 1 april 1976 tot toekenning van een forfaitaire toelage aan sommige ambtenaren van de administratie van de begroting, in hoofdte van de heer Vandewalle E.R.J. en voor de duur van de periode van 1 december 1984 tot 25 november 1987 onveranderd verworven.

Finances

Art. 15. Sans préjudice de l'arrêt du Conseil d'Etat n° 28.897 du 25 novembre 1987 portant annulation d'une nomination, restent néanmoins acquis dans le chef de M. Vandewalle E.J.R., le droit au traitement supérieur de même que le droit à l'allocation accordée en application de l'arrêté ministériel du 1er avril 1976 attribuant une allocation forfaitaire à certains fonctionnaires de l'administration du budget, et ce, pour la durée de la période comprise entre le 1er décembre 1984 et le 25 novembre 1987.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 16. § 1. De tekst van artikel 10 van de wet van 18 mei 1987 houdende de begroting van het ministerie van Financiën voor het begrotingsjaar 1987 wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 10. De verrichtingen op de speciale fondsen die voorkomen in titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet, worden geraamd op 309 620 600 000 frank voor de ontvangsten en op 312 100 800 000 frank voor de uitgaven. »

§ 2. Artikel 13 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling en wordt artikel 14:

« Art. 14. Worden toegelaten voor het jaar 1987, vastleggingsmachtigingen van leningen aan vreemde Staten ten belope van 2 000 000 000 frank. »

§ 3. Artikel 14 van diezelfde wet wordt artikel 13.

§ 4. Het nieuw artikel 14 wordt voorafgegaan door het opschrift: « Bepaling betreffende de titels IV en VII ».

Art. 16. § 1er. Le texte de l'article 10 de la loi du 18 mai 1987 contenant le budget du ministère des Finances pour l'année budgétaire 1987 est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 10. Les opérations effectuées sur les fonds spéciaux figurant au titre IV du tableau joint à la présente loi, sont évaluées à 309 620 600 000 francs pour les recettes et 312 100 800 000 francs pour les dépenses. »

§ 2. L'article 13 de la même loi est remplacé par la disposition suivante et devient article 14:

« Art. 14. Sont accordées pour l'année 1987, des autorisations d'engagements de prêts à des Etats étrangers à concurrence de 2 000 000 000 de francs. »

§ 3. L'article 14 de la même loi devient l'article 13.

§ 4. L'article 14 est précédé de l'intitulé: « Disposition relative aux titres IV et VII ».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 17. Een artikel 15, voorafgegaan door het opschrift « Bepaling betreffende titel VII » en luidend als volgt, wordt toegevoegd:

« Art. 15. Wordt goedgekeurd, de begroting voor het jaar 1987 van het « Fonds voor de financiering van de leningen aan vreemde Staten » die voorkomt in titel VII van de tabel gevoegd bij deze wet. Deze begroting belooft 817 300 000 frank voor de ontvangsten en 500 000 000 frank voor de uitgaven. »

Art. 17. Un article 15, précède de l'intitulé « Disposition relative au titre VII » et rédigé comme suit, est ajouté:

« Art. 15. Est approuvé, le budget du « Fonds pour le financement des prêts à des Etats étrangers » pour l'année 1987 figurant au titre VII du tableau joint à la présente loi. Ce budget s'élève pour les recettes à 817 300 000 francs et pour les dépenses à 500 000 000 de francs. »

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 18. De bij deze wet toegestane kredieten zullen door de algemene middelen der Schatkist gedekt worden.

Art. 18. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

— Angenomen.

Adopté.

Art. 19. Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt, met uitzondering van de diverse bepalingen en de kredietaanpassingen betreffende de begrotingen van het begrotingsjaar 1987 die nog niet zijn gepubliceerd op die datum.

De hierboven bedoelde bepalingen en kredietaanpassingen zullen uitwerking hebben vanaf de dag waarop de betrokken begrotingen worden gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*.

Art. 19. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*, à l'exception des dispositions diverses et des ajustements de crédits relatifs aux budgets de l'année budgétaire 1987 non encore publiés à cette date.

Les dispositions et ajustements susvisés produiront leurs effets le jour de la publication au *Moniteur belge* des budgets concernés.

— Angenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET VERDRAG VAN WENEN TER BESCHERMING VAN DE OZONLAAG, EN VAN DE BIJLAGEN I EN II, OPGEMAAKT TE WENEN OP 22 MAART 1985

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION DE VIENNE POUR LA PROTECTION DE LA COUCHE D'OZONE, ET DES ANNEXES I ET II, FAITES A VIENNE LE 22 MARS 1985

Discussion et vote de l'article unique

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet houdende goedkeuring van het verdrag van Wenen ter bescherming van de ozonlaag, en van de Bijlagen I en II, opgemaakt te Wenen op 22 maart 1985.

Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation de la convention de Vienne pour la protection de la couche d'ozone, et des Annexes I et II, faites à Vienne le 22 mars 1985.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur voor een mondeling verslag.

De heer Bockstal, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen werd op 3 augustus 1988 dringend samengeroepen met het oog op de behandeling van het wetsontwerp houdende goedkeuring van het verdrag van Wenen ter bescherming van de ozonlaag, ondertekend in Wenen op 22 maart 1985.

De minister van Buitenlandse Betrekkingen verzocht via een spoedprocedure om een korte behandeling, in plenaire vergadering om volgende redenen.

Ann. parl. Sénat — Session extraordinaire 1988
Parlem. Hand. Senaat — Buitengewone zitting 1988

Ten eerste, alle verdragsluitende partijen hebben een bijzondere inspanning geleverd om dit belangrijk basisverdrag te ratificeren.

Ten tweede, de Milieuministers van de twaalf EG-lid-staten hebben zich er bij besluit van 16 juni 1988 toe geëngageerd dit verdrag vóór 30 september te ratificeren, zodat, rekening houdend met een wachttermijn van drie maanden, het verdrag nog vóór het einde van 1988 in werking zou kunnen treden.

Inhoudelijk gaat het hoofdzakelijk om een basisverdrag waarin de algemene principes worden vastgelegd.

1. De algemene verplichtingen.

De partijen verbinden zich ertoe de passende maatregelen te nemen ter bescherming van de gezondheid van de mens en het milieu tegen de schadelijke gevolgen van de afbraak van de ozonlaag door een of andere menselijke activiteit.

2. De medewerking van de partijen aan wetenschappelijk onderzoek en systematische waarneming.

3. De uitwisseling van informatie en samenwerking op juridisch, technisch en wetenschappelijk gebied.

Het protocol van Montreal van 16 september 1987 dat meer technisch gericht is, zal na het reces aan het Parlement ter goedkeuring worden voorgelegd.

De minister van Buitenlandse Betrekkingen laat verdragtechnisch opmerken dat ook de EEG verdragspartner is, wat in den beginne op verzet stuitte van zowel de Verenigde Staten als de Sovjetunie.

Een lid stelde volgende vragen:

1. Waarom hebben tot nu toe zo weinig leden het verdrag geratificeerd? Welke is de houding van de EEG-partners?

2. Waarom wordt zo lang gewacht met de volledige stopzetting van de produktie en het verbruik van chloorfluorkoolwaterstoffen, namelijk afschaffing tot 20 pct. tegen 1993 en afschaffing tot 50 pct. tegen 1998, nu de publieke opinie zo is gealarmeerd?

De minister van Buitenlandse Betrekkingen antwoordt hierop dat 20 landen het verdrag moeten ratificeren alvorens het in werking kan treden. Negen van de twaalf EG-landen hebben het ondertekend en minstens twee hebben het geratificeerd.

Verder zei de minister dat er tijdens de besprekingen twee strekkingen waren. De eerste legde de nadruk op onmiddellijk uit te voeren maatregelen, de tweede op het wetenschappelijk onderzoek en de controle. Deze laatste strekking heeft het gehaald.

De staatssecretaris voor Leefmilieu voegt hieraan toe dat dwingende bepalingen zullen worden opgenomen in nog uit te werken technische protocollen, en dat de EEG steeds verrekender maatregelen kan nemen.

Op een volgende vraag antwoordt de staatssecretaris voor Leefmilieu dat er in België geen producenten van chloorfluorkoolwaterstoffen zijn, maar wel grote importeurs van spuitbussen met chloorfluorkoolwaterstoffen.

Met deze importeurs werd een conventie gesloten waarbij tegen 1991, 90 pct. van de huidige «bevroren» import van deze spuitbussen zal worden afgeschaft. Een beperking dus tot 10 pct. van de huidige import.

Wat het verder gebruik betreft van chloorfluorkoolwaterstoffen, namelijk in koelinstallaties en in de hardschuimindustrie, zegt de staatssecretaris dat er onderhandelingen aan de gang zijn met de industrie van de koelinstallaties en dat de eerste contacten werden gelegd met de hardschuimproducenten.

Het wetsontwerp werd met unanimiteit van de 13 aanwezige leden aangenomen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Het enig artikel van het ontwerp van wet luidt:

Enig artikel. Het verdrag van Wenen ter bescherming van de ozonlaag, en de bijlagen I en II, opgemaakt te Wenen op 22 maart 1985, zullen volkomen uitwerking hebben.

Article unique. La convention de Vienne pour la protection de la couche d'ozone, et les annexes I et II, faites à Vienne le 22 mars 1985, sortiront leur plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

VOORDRACHT VAN KANDIDATEN VOOR EEN AMBT VAN RAADSHEER IN HET HOF VAN CASSATIE

PRESENTATION DE CANDIDATS A UNE PLACE DE CONSEILLER A LA COUR DE CASSATION

De Voorzitter. — Er wordt nu overgegaan tot de stemming over de voordracht van de kandidaten voor het openstaande ambt van raadsheer in het Hof van cassatie.

Il va être procédé au scrutin pour la présentation des candidats à la place vacante de conseiller à la Cour de cassation.

Het lot duidt de heren Vaes en Moens aan om samen met de secretarissen de functie van stemopnemers te vervullen.

Le sort désigne MM. Vaes et Moens pour remplir avec MM. les secrétaires les fonctions de scrutateurs.

De stemming over de voordracht van de eerste en van de tweede kandidaat geschiedt bij twee afzonderlijke opnemingen.

Il sera procédé par deux scrutins séparés au vote pour la présentation du premier et du second candidat.

Om elke vergissing te vermijden, spoor ik mijn collega's aan hun stembriefje in de bus neer te leggen op het ogenblik dat hun naam wordt afgeroepen.

Pour éviter toute erreur, j'engage mes honorables collègues à ne déposer leur bulletin dans l'urne qu'au moment même de l'appel de leur nom.

Wij stemmen nu over de voordracht van de eerste kandidaat.

Nous allons procéder au scrutin pour la présentation du premier candidat.

De stemming begint met de naam van de heer Adriaensens.

Le vote commence par le nom de M. Adriaensens.

— Er wordt overgegaan tot geheime stemming.

Il est procédé au scrutin.

M. le Président. — Le scrutin est clos.

De geheime stemming is gesloten.

Trois candidats sollicitant vos suffrages, il sera procédé tout à l'heure à un deuxième scrutin. Je vous invite, dès lors, à rester disponibles.

Il conviendra sans doute au Sénat de poursuivre ses travaux pendant le dépouillement des bulletins.

De Senaat zal waarschijnlijk zijn agenda willen voortzetten, terwijl de stemopnemers de stembiljetten nazien. (*Instemming.*)

Il en sera donc ainsi.

Dan is hiertoe besloten.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE BIJZONDERE WET VAN 8 AUGUSTUS 1980 TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN

VOORSTEL VAN WET HOUDENDE WIJZIGING VAN DE BIJZONDERE WET VAN 8 AUGUSTUS 1980 TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN WAT DE ONTEIGENINGEN BETREFT

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE ARTIKEL 6, § 1, VIII, EN 7 VAN DE BIJZONDERE WET VAN 8 AUGUSTUS 1980 TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE BIJZONDERE WET VAN 8 AUGUSTUS 1980 TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN, HOUDENDE BEZUI-NIGINGSMAATREGELEN INZAKE HET AANTAL LEDEN VAN DE EXECUTIEVEN EN HUN KABINETTEN

VOORSTEL VAN WET HOUDENDE DE FEDERALISERING VAN DE GEZONDHEIDSZORG

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE BIJZONDERE WET VAN 8 AUGUSTUS 1980 TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 7 VAN DE BIJZONDERE WET VAN 8 AUGUSTUS 1980 TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN

Hervatting van de algemene beraadslaging

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI SPECIALE DU 8 AOUT 1980 DE REFORMES INSTITUTIONNELLES

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA LOI SPECIALE DU 8 AOUT 1980 DE REFORMES INSTITUTIONNELLES EN MATIERE D'EXPROPRIATION

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 6, § 1er, VIII, ET L'ARTICLE 7 DE LA LOI SPECIALE DU 8 AOUT 1980 DE REFORMES INSTITUTIONNELLES

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA LOI SPECIALE DU 8 AOUT 1980 DE REFORMES INSTITUTIONNELLES ET PORTANT DES MESURES D'ECONOMIE QUANT AU NOMBRE DES MEMBRES DES EXECUTIFS ET DES MEMBRES DE LEUR CABINET

PROPOSITION DE LOI PORTANT FEDERALISATION DES SOINS DE SANTE

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA LOI SPECIALE DU 8 AOUT 1980 DE REFORMES INSTITUTIONNELLES

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 7 DE LA LOI SPECIALE DU 8 AOUT 1980 DE REFORMES INSTITUTIONNELLES

Reprise de la discussion générale

De Voorzitter. — Wij hervatten de beraadslaging over het ontwerp van wet tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en de eraan toegevoegde voorstellen van wet.

Nous reprenons l'examen du projet de loi modifiant la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles et des propositions de loi qui y sont jointes.

Het woord is aan de heer Leemans.

De heer Leemans. — Mijnheer de Voorzitter, ik wil het even meer in het bijzonder hebben over artikel 5 dat handelt over het wetenschappelijk onderzoek en dit toch in deze algemene bespreking omdat het in zekere zin symbolisch kan worden genoemd voor de hele federaliseringsoperatie of -fase waarin dit wetsontwerp voorziet, althans wanneer u aandachtig de paragrafen één, twee en drie van dit artikel te zamen wil lezen.

De daarin verwoorde voortzetting van onze evenwichtsoefeningen geldt overigens ook voor vele andere bevoegdheidssterreinen, zowel die welke in 1980 werden overgeheveld als die welke door dit ontwerp worden overgedragen. Dat weten we allemaal wel na acht jaren ervaring. Er liggen allicht nog vele jaren van eenheid en verdeeldheid voor ons.

Immers, relativering van onze wetgevende arbeid hebben we wel geleerd.

In 1980 heeft de regering het Parlement, het onderscheid fundamenteel-toegepast wetenschappelijk onderzoek als beleidsinstrument opgedrongen. Spijts onze epistemologische en andere wetenschappelijke argumenten was die regering niet te overtuigen. Tegen alle logica in hebben we dat onderscheid toen goedgekeurd. De huidige regering is, althans wat dit betreft, bekeerd tot een meer wetenschappelijk inzicht. Er is dus hoop.

Hoe dan ook, een dynamisch en progressief wetenschapsbeleid hebben we met die bevoegdheidsverdeling zeker het jongste decennium niet gevoerd. In de Europese Gemeenschap raakten we duidelijk achterop en sedert 1980 leek heel ons wetenschapsbeleid eerder een continu gesteggel en geruzie over centen en procenten.

Ik vind het dus positief dat men in artikel 5 van dit ontwerp zo eerlijk uitkomt voor het feit dat ook nu en in de toekomst de bevoegdheden niet zomaar zonder meer duidelijk kunnen worden toegewezen. Het wordt als het ware rond dit wetenschapsbeleid enigszins eerlijker geformuleerd dan rond vele andere bevoegdheidstoewijzingen.

Maar het is tevens evident dat daarmee de garanties voor een hechter wetenschapsbeleid nog niet gegeven zijn.

In de regeringsverklaring lezen we het volgende: « De regering zal nagaan welke instrumenten van het exportbeleid en het wetenschappelijk onderzoek (met inbegrip van het luik Landbouw in het IWONL) om operationele redenen tot de nationale bevoegdheid moeten blijven behoren en hoe de gewesten aan het beheer daarvan kunnen blijven deelnemen. »

Tussen haakjes, het onderdeel Landbouw in genoemd fonds is *de facto* reeds zo regionaal gestructureerd als de industriële component ervan, *qui potest capere capiat*.

Ik citeer die passage echter om erop te wijzen dat het wetenschapsbeleid op de eerste plaats geen politieke aangelegenheid is, maar dat de overheid de organisatorische en financiële voorwaarden moet scheppen om de wetenschappers, al of niet binnen onze universiteiten, de mogelijkheden te bieden tot wetenschappelijk onderzoek.

Ik stel dus dat de wil tot samenwerking over de Gewesten en de Gemeenschappen heen, groter is in het wetenschappelijk milieu dan in het politiek milieu.

Zo, bijvoorbeeld, stelt de Vlaamse Interuniversitaire Raad uitdrukkelijk dat de evaluatie of beoordeling van de onderzoeksprojecten, zowel in het Nationaal Fonds voor wetenschappelijk onderzoek, als in de geassocieerde fondsen, tenminste nationaal moet blijven, met zo mogelijk zelfs een internationale dimensie.

Even evident is het dat de Nationale Raad voor wetenschapsbeleid anders moet worden gestructureerd.

Hij moet worden hervormd tot een doorgedreven tweekamerstelsel, waarbij bijvoorbeeld de Vlaamse kamer tevens de functie van Vlaamse Raad voor wetenschapsbeleid zou opnemen en evident hetzelfde langs Franstalige zijde. De daarbij horende administraties dienen daaraan dan aangepast te worden. Ook deze zienswijze wordt door de VLIR bijgevalen. Naar mijn overtuiging zijn het meer soortgelijke herstructureringen die een evenwichtiger wetenschapsbeleid in de toekomst zullen mogelijk maken. Spijtig genoeg is hieraan de jongste acht jaar niets gedaan.

Het is hier nu niet het ogenblik om op deze problematiek verder in te gaan; we hebben daarover overigens tijdens onze commissievergaderingen niet met de betrokken minister en staatssecretaris kunnen praten.

Ik wou alleen erop wijzen, nagenoeg symbolisch, dat artikel 5 de basis legt voor een grondiger, meer voorzichtige aanpak, die beter aansluit bij de wensen van degenen die uiteindelijk toch het wetenschappelijk onderzoek moeten waarmaken. In heel onze politieke touwtrekkerij schijnen we dit soms te vergeten. Wellicht kan al wat in artikel 5 wordt geformuleerd *mutatis mutandis* ook worden gezegd over de verdeling van alle andere bevoegdheidspakketten.

Na tientallen jaren federale ervaring, hebben de Grondwettelijke Hoven van Karlsruhe en Wenen nog elk jaar drie- à vierduizend dossiers te behandelen met betrekking tot bevoegdheids- of belangenconflicten.

Een duidelijke afbakening van bevoegdheden, zo lijkt het, en zo meen ik ook, kan bij ons ook allicht niet worden gerealiseerd via een wetsontwerp. Wat staat in artikel 5, letters A, B en C, zal dan ook voor de verdeling van de andere bevoegdheidspakketten blijven gelden, meen ik.

De wetenschapsleer, epistemologie indien u dit wenst, zal zeker niet het laatste woord spreken. Dit heeft 1980 ons geleerd. Ook niet de politieke besluitvorming alleen. Wederzijds begrip, oprechte solidariteit en vooral de deontologie en deskundigheid van degenen die het allemaal *de facto* moeten realiseren zullen blijven voortaan op zijn minst zo belangrijk te zijn.

Mijnheer de Voorzitter, dit wou ik over artikel 5 van het ontwerp nu even inbrengen. (Applaus.)

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

COMMUNICATION DE M. LE PRESIDENT

De Voorzitter. — Dames en heren, nu volgt de uitslag van de stemming ter aanwijzing van de eerste kandidaat voor het ambt van raadsheer in het Hof van cassatie.

Voici les résultats du scrutin pour la présentation du premier candidat à une place de conseiller à la Cour de cassation.

Aantal stemmenden : 142.

Nombre de votants : 142.

Blanco- of ongeldige stembriefjes : 10.

Bulletins blancs ou nuls : 10.

Geldige stemmen : 132.

Votes valables : 132.

Volstreckte meerderheid : 67.

Majorité absolue : 67.

De heer Verheyden bekomt 106 stemmen.

M. Verheyden obtient 106 suffrages.

De heer Godefroid bekomt 26 stemmen.

M. Godefroid obtient 26 suffrages.

Bijgevolg wordt de heer Verheyden, die de volstreckte meerderheid der stemmen bekomen heeft, tot eerste kandidaat uitgeroepen.

En conséquence, M. Verheyden, ayant obtenu la majorité absolue des suffrages, est proclamé premier candidat.

VOORDRACHT VAN KANDIDATEN VOOR EEN AMBT VAN RAADSHEER IN HET HOF VAN CASSATIE

PRESENTATION DE CANDIDATS A UNE PLACE DE CONSEILLER A LA COUR DE CASSATION

De Voorzitter. — Wij gaan nu stemmen over de voordracht van de tweede kandidaat voor een ambt van raadsheer in het Hof van cassatie.

Nous devons procéder maintenant à la présentation du deuxième candidat à une place de conseiller à la Cour de cassation.

De stemming begint met de naam van de heer Adriaensens.

Le vote commence par le nom de M. Adriaensens.

— Er wordt tot geheime stemming overgegaan.

Il est procédé au scrutin.

M. le Président. — Le scrutin est clos.

De stemming is gesloten.

Il conviendra sans doute au Sénat de poursuivre ses travaux pendant le dépouillement des bulletins.

De Senaat zal waarschijnlijk zijn agenda willen voortzetten terwijl de stemopnemers de stembiljetten nazien. (*Instemming.*)

Il en sera donc ainsi.

Dan is hiertoe besloten.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE BIJZONDERE WET VAN 8 AUGUSTUS 1980 TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN

VOORSTEL VAN WET HOUDENDE WIJZIGING VAN DE BIJZONDERE WET VAN 8 AUGUSTUS 1980 TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN WAT DE ONTEIGENINGEN BETREFT

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE ARTIKEL 6, § 1, VIII, EN 7 VAN DE BIJZONDERE WET VAN 8 AUGUSTUS 1980 TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE BIJZONDERE WET VAN 8 AUGUSTUS 1980 TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN, HOUDENDE BEZUINIGINGSMATREGELEN INZAKE HET AANTAL LEDEN VAN DE EXECUTIEVEN EN HUN KABINETTEN

VOORSTEL VAN WET HOUDENDE DE FEDERALISERING VAN DE GEZONDHEIDSZORG

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE BIJZONDERE WET VAN 8 AUGUSTUS 1980 TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 7 VAN DE BIJZONDERE WET VAN 8 AUGUSTUS 1980 TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN

Hervatting van de algemene beraadslaging

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI SPECIALE DU 8 AOUT 1980 DE REFORMES INSTITUTIONNELLES

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA LOI SPECIALE DU 8 AOUT 1980 DE REFORMES INSTITUTIONNELLES EN MATIERE D'EXPROPRIATION

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 6, § 1er, VIII, ET L'ARTICLE 7 DE LA LOI SPECIALE DU 8 AOUT 1980 DE REFORMES INSTITUTIONNELLES

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA LOI SPECIALE DU 8 AOUT 1980 DE REFORMES INSTITUTIONNELLES ET PORTANT DES MESURES D'ECONOMIE QUANT AU NOMBRE DES MEMBRES DES EXECUTIFS ET DES MEMBRES DE LEUR CABINET

PROPOSITION DE LOI PORTANT FEDERALISATION DES SOINS DE SANTE

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA LOI SPECIALE DU 8 AOUT 1980 DE REFORMES INSTITUTIONNELLES

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 7 DE LA LOI SPECIALE DU 8 AOUT 1980 DE REFORMES INSTITUTIONNELLES

Reprise de la discussion générale

De Voorzitter. — Wij hervatten de beraadslaging over het ontwerp van wet tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en de eraan toegevoegde voorstellen van wet.

Nous reprenons l'examen du projet de loi modifiant la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles et des propositions de loi qui y sont jointes.

Dames en heren, een aantal leden vragen mij hoe deze bespreking verder zal verlopen. Er zijn nog elf sprekers ingeschreven voor de algemene beraadslaging. Als zij hun spreektijd in acht nemen, zijn er nog voor meer dan vier uur uiteenzettingen. Ik hoop de algemene beraadslaging vanavond met het antwoord van de regering te kunnen besluiten. Er wordt dus vandaag in geen enkel geval gestemd.

Morgen bespreken we de artikelen en de amendementen. Ik hoop tot de stemmingen te kunnen overgaan in de loop van de namiddag.

Nous procéderons aux votes, dans le courant de l'après-midi, mais certainement pas avant 15 heures

Het woord is aan de heer Dierickx.

De heer Dierickx. — Mijnheer de Voorzitter, het is bekend dat de groene fractie scherpe kritiek heeft op de staats hervorming die door de meerderheid wordt voorgesteld. Ik breng onze meest fundamentele kritiek bondig in herinnering.

De heer Seeuws, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Dit twee- of driedelige etnisch federalisme heeft met federalisme niets te maken. Dit werd herhaaldelijk bevestigd door Karl Friedrich, wat de heer Serge Moureaux ook moge beweren.

In de huidige staats hervorming worden talrijke conflictsituaties opgenomen. Deze zullen ons heel veel plezier bezorgen. De meerderheid zorgt voor een pracht van een grensconflict in de randgemeenten.

Dit federalisme is bovendien economisch-ecologisch onverantwoord op vele gebieden. Het is gekenmerkt door een asociale ondertoon. Daarvan hebben wij gisteren iets kunnen ontwaren in de vermanende uiteenzetting van de heer Geens, voorzitter van de Vlaamse executieve.

Dit federalisme bedreigt de solidariteit onder de mensen en de subgewesten van ons land. Het werkt centraliseringstendenzen in de hand, niet alleen op het nationale niveau, maar ook in de Gewesten en de Gemeenschappen. Het is een federalisme dat de democratie uitholt en in grote mate uitschakelt. Het is een federalisme dat doet denken aan het federalisme van hen die pleiten voor een Europa van vaderlanden en etnieën, naar het Europa van Charles de Gaulle en van bepaalde rechtse krachten.

Ik heb herhaaldelijk gezegd dat ik tegenstander ben van federaties van vaderlanden en etnieën, van niets dan vaderlanden en etnieën, omdat deze entiteiten ertoe neigen mensen die niet behoren tot de eigen etnie uit te sluiten, te discrimineren en met arrogantie te bejegenen.

Velen vragen zich af waarom de Groenen zo actief deelnemen aan het debat dat op het ogenblik in dit huis wordt gevoerd. Daarvoor zijn twee fundamentele redenen.

De Groenen voelen zich, enerzijds, gedwongen zeer internationalistisch te denken. Om ideologische en strategische redenen voelen zij zich er, anderzijds, toe verplicht zich in te spannen voor de instandhouding en de verrijking van de democratie en de basisdemocratie.

Aan dit internationalisme wil ik een beschouwing wijden. Vele ideologieën die in ons continent een dominerende rol speelden, deden zich als internationalistisch voor. Dit geldt zowel voor de christen-democratie als voor het socialisme, het liberalisme en het communisme.

Ik durf beweren dat het internationalisme van deze denkrichtingen heel vaak van ideologische aard was. Soms had het een strategisch of zelfs tactisch karakter.

De Groenen geven aan het internationalistisch denken een bijkomende dimensie. Hun internationalisme wordt niet door een ideologische of een strategische motivering gedragen. Zij gaan een stap verder. Zij beschouwen het als levensnoodzakelijk, als een overlevingsnoodzakelijkheid niet alleen voor de ontvanger van de groene boodschap, maar ook voor de uitdrager ervan. Wat dit aspect betreft, zou het wel eens nuttig zijn de groene denkrichting te vergelijken met de andere gedachtenstromingen.

Groenen zijn begaan met problemen zoals erosie, woestijnvorming, verontreiniging van rivieren en oceanen, woudsterfte, aantasting van de ozonlaag, nuclearisering, uitputting van de natuurlijke reserves en overbevolking. Hun internationalisme is geen ideologische of strategische luxe, maar een overlevingsnoodzakelijkheid. Daarbij komen nog andere problemen, als honger, armoede, werkloosheid en muntinstabiliteit, allemaal vraagstukken waarvan wij duidelijk weten dat zij niet nationaal kunnen worden aangepakt en opgelost.

De dimensie van de nieuwe problemen dwingt ons ertoe na te denken over de betekenis van transnationaal, boven-nationaal en internationaal denken en politiek ageren.

Wanneer wij de beslissingen bekijken die binnen het raam van deze staatshervorming genomen worden inzake de regionalisering van de autowegen en de havens, het economisch en het ecologisch beleid, dan vragen wij ons af hoever het politieke denken in België verwijderd is van dat wat ik daarnet heb geschilderd. Hoe kan men het mogelijk achten een monetaire unie te handhaven, wanneer in de verschillende landsgedeelten een verschillende economische politiek wordt gevoerd? Zij die beweren dat de monetaire unie onder die voorwaarde kan worden gehandhaafd, hebben nooit nagedacht over de functie van de monetaire factor in het economisch bestel.

De beslissingen die thans worden genomen zullen, als zij niet gewijzigd worden door democratische beslissingen, wellicht ongedaan worden gemaakt door een internationale schaterlach. Ik denk, onder meer, aan de beslissing om de autowegen te federaliseren en aan de bepaling die in de Europese hoofdstad het indienen van meertalige kandidatenlijsten voor de Hoofdstedelijke Raad grondwettelijk verbiedt.

Mijnheer de Voorzitter, na deze beschouwingen over het groene internationalisme, wil ik iets uitvoeriger aandacht wijden aan onze ideeën betreffende de democratie. Waarom gaat de aandacht der Groenen zozeer naar het probleem van de verschraving van de directe parlementaire democratie?

Waarom nemen de democratie en vooral de basisdemocratie zo'n ongewoon belangrijke plaats in het strategische denken van de groene beweging? Zonder democratie, zonder democratische besluitvormingssystemen is er voor een beweging die haar doel wil bereiken door aanwending van geweldloze en democratische middelen, bijna geen kans op slagen.

De Groenen moeten de democratie cultiveren; het is hun actiemiddel. Daarom menen zij dat zij er niet alleen moeten naar streven de bestaande democratie te handhaven, maar dat ze ze moeten verrijken, verfijnen en verruimen. Dit houdt in dat zij de strijd aangaan tegen alle onvolkomenheden van de democratie en tegen alle vormen van schijn-democratie.

De strijd voor het behoud en de verrijking van de democratie is een moeilijke strijd, want velen, ook in perskringen, geven

blijk van afnemende belangstelling voor een verminderd vertrouwen in het Parlement en de parlementaire democratie.

Een centrale vraag die kan worden gesteld heeft betrekking op de plaats van de parlementaire democratie en haar verhouding tot de (andere) machtsstructuren. Nemen de invloed en de macht van het Parlement toe wanneer de andere machtsstructuren verzwakken of is het omgekeerde het geval?

Een tragische idee zou de volgende zijn: «Zoals het militair-industrieel complex zich vandaag de luxe kan permitteren minder streng op te treden tegen dienstweigeraars dan in de eerste helft van deze eeuw — toen een dienstweigeraar nog werd terechtgesteld —, zoals het multinationalaal industrieel complex minder bedreigd wordt door werkweigeraars, omdat de werknemer vlugger kan worden vervangen door een robot of een microprocessor, zo ook worden machtsstructuren vandaag minder bedreigd door voorstanders van politieke alternatieven, door de democratische instellingen en door hen die in die democratische instellingen actief zijn.

De machtsstructuren kunnen zich oppositiebewegingen permitteren omdat zij door moderne technologieën en door de verwevenheid van de economische en politieke belangen een meer efficiënte greep hebben op de geesten dan voorheen. Zo zou het succes van bepaalde bewegingen niet het gevolg zijn van hun eigen aantrekkingskracht maar van de mate waarin de machtsstructuren dit succes toelaten, en hun dit succes gunnen. Hoe steviger de machtsstructuren in het zadel zitten hoe meer vrijheid ze aan hun challengers en tegenstanders kunnen toestaan. De Sovjetunie kan zich nog geen ware persvrijheid permitteren. Het Amerikaanse kapitalisme wel.

Is het omdat de machthebbers in België zo onvast in het zadel zitten dat zij verplicht zijn de directe democratie en de parlementaire democratie uit de weg te gaan en uit te schakelen door middel van volmachtenwetten, bijzondere wetten, kaderwetten, zwarte beslissingscircuits buiten het Parlement, volumieuze regeerakkoorden die het Parlement overbodig maken, overlegorganen en samenwerkingsstructuren tussen de uitvoerende machten zoals nu voorkomend in het regeerakkoord.

De diepere oorzaak ligt wellicht niet bij het Parlement maar bij de machtsstructuren, de uitvoerende machten en de politieke partijen die niet in staat zijn een nationale regering te schragen en haar normale machtsstabiliteit te verlenen.

Willen wij in deze moeilijke tijden de strijd voor de democratie voortzetten dan is het nodig met klare intellectuele instrumenten te werk te gaan, zij het slechts om democratie te onderscheiden van alle vormen van schijn-democratie waarmee men ons te lijf gaat.

Voor ons is democratie niet stabiliteit, niet een goede verstandhouding onder de machten.

Voor ons is democratie een besluitvormingssysteem waarin niet alleen ideeën in verband met het gemeenschapsbeleid en met de gemeenschapsvorming ter discussie gesteld, besproken en gekozen worden, maar waarin ook de leden van de Gemeenschap die deze ideeën dragen op geregelde tijdstippen, zonder al te veel moeilijkheden, zichzelf in rechtstreekse geheime verkiezingen kunnen laten verkiezen voor het uitoefenen van functies in de beleidsorganen.

Dat betekent dat er geen sprake is van ware democratie als alleen maar ideeën kunnen worden gekozen en niet de dragers ervan, zoals bijvoorbeeld in de medico-mutualistische commissie, of wanneer alleen maar de dragers van ideeën kunnen worden gekozen en niet de ideeën zelf, zoals in het Europese Parlement of in de ondernemingsraden.

Uit deze definitie volgt dat een beslissing slechts een democratisch genomen beslissing is als, tenminste in principe, alle burgers van de Gemeenschap voor wie de beslissing geldt, de mogelijkheid hebben om door hun stemrecht invloed uit te oefenen op de samenstelling van de assemblee die de beslissingen neemt en niet enkel op hun eigen afgevaardigden.

Als burgers enkel invloed kunnen uitoefenen op hun eigen vertegenwoordigers en niet op de samenstelling of op de hele wilsvorming, hebben wij te maken met diplomatieke beslissin-

gen. In vele gevallen is deze invloedsuitoefening alleen maar fictie.

Via het vervangen van democratische besluitvorming door een diplomatieke, wordt de burger misleid. Dit boerenbedrog wordt ook in ons land gepleegd onder meer in het kader van de staatshervorming waar de nationale democratie steeds meer wordt vervangen door diplomatieke beslissingsstructuren en overlegssystemen tussen nationale en gewestelijke executieven. Dit werd reeds aangetoond onder meer in het debat over het Arbitragehof enkele jaren geleden.

Dat boerenbedrog gebeurt door aanwending van simpele analogieën. Men zegt dan: zoals een individu of een gezin kan ook een gemeente, een provincie, een gewest, een staat belangen en rechten hebben en verdedigen, streven naar welvaart, vrijheid en gelijkheid. Er wordt dan gedaan alsof de vrijheid, de welvaart, de macht, de gelijkheid van staten en andere entiteiten hetzelfde is als de vrijheid, de welvaart, de macht en de gelijkheid van hun inwoners en alsof onderhandelingen daarover tussen de diplomatieën en de uitvoerende machten automatisch leiden tot de vrijheid en de welvaart van de inwoners. De gelijkheid van Vlaanderen en Franstalig België leidt niet tot gelijkheid van de mensen en van de subgewesten van het land, zoals mevrouw Alvoet vanmorgen stelde.

In ons land zijn de regeringspartijen bewust, of misschien onbewust, gaan doorhollen en hebben zoveel mogelijk departementen en materies, waarvoor veel geldmiddelen nodig zijn, en die ruime benoemingsmogelijkheden bieden, gesplitst en gefederaliseerd.

Nu de meerderheidspartijen merken dat ze wellicht te ver zijn gegaan, grijpen ze terug naar overlegtechnieken en samenwerkingsstructuren om toch tal van problemen nationaal te blijven regelen. Deze technieken bestaan in het vervangen van de democratische besluitvorming door een diplomatieke, een techniek waarmee ze gedurende de zes maanden van de regeringsvorming vertrouwd zijn geraakt en die de meerderheidspartijen nu verder willen aanwenden in de relatie tussen de drie of de vier executieven. Hierdoor zal zeer veel kunnen worden geregeld, zonder al te veel inspraak van de verkozen lichamen, zowel nationale als regionale.

We zetten enkele verschillen tussen de democratische en de diplomatieke relatie op een rij. Ik hoop dat de heer Erdman mij eindelijk zal willen begrijpen.

In een democratische relatie zijn de burgers de eerste rechts-subjecten. In een diplomatieke of confederale relatie zijn dit de staten of deelstaten. Dit betekent dat in een democratische relatie de levende mensen de eerste dragers van rechten zijn en dat de wetten ook rechtstreeks op hen van toepassing zijn. In de Europese Gemeenschap zijn de burgers van de lid-staten reeds in zekere mate rechtssubjecten omdat de verordeningen en ook, na een zekere tijd, de richtlijnen van de ministerraden rechtstreeks op hen van toepassing zijn. Daartegenover staat dat zij geen echte dragers zijn van politieke rechten omdat zij alleen maar stemrecht hebben voor een schijnparlement. In een zuivere diplomatieke relatie zijn het alleen de staten die rechten en plichten hebben.

In de democratische relatie vertegenwoordigen de verkozenen het hele volk, ook de minderheden. In de diplomatieke relatie vertegenwoordigen de gevolmachtigden — ministers, diplomaten en ambtenaren — deelstaten en staten, dit wil zeggen de aan de macht zijnde meerderheid, indien we te maken hebben met democratieën. Een diplomatieke beslissing kan dus tot stand komen tegen de wil van de meerderheid van de betrokken mensen. Dit gebeurt niet alleen omdat de diplomaten optreden als onrechtstreeks aangewezen gevolmachtigden, maar ook omdat in het diplomatiek beslissingsstelsel vaak het vetorecht bestaat.

Dit zal ook het geval zijn in België wanneer het overleg wordt georganiseerd tussen de executieven, of zogezegd tussen de Gemeenschappen.

In de democratische relatie hebben alle leden van de Gemeenschap in principe gelijke toegang tot de communicatiemiddelen en kunnen zij zich wenden tot de hele Gemeenschap. In de

diplomatieke relatie is dit normaal niet het geval. De vertegenwoordiger van een Staat of een deelstaat kan zich richten tot de vertegenwoordiger van een andere Staat, maar niet rechtstreeks tot de burgers van deze andere Staat of deelstaat, tenzij hij daartoe tijdens een diplomatiek bezoek de toelating krijgt.

Tegen een beslissing van een democratisch besluitvormingssysteem is er verhaal: bij de volgende verkiezingen kunnen anderen verkozen worden en aan de macht komen. Tegen een beslissing van diplomatieke aard bestaat er maar één actiemogelijkheid, het verdrag niet naleven of het bondgenootschap verlaten waardoor de wanorde alleen nog maar groter wordt en de conflictsituatie zich verscherpt, wat meestal niet ten gunste uitvalt van de gewone mensen.

Wij menen dat in het niet zien van dit onderscheid een groot gevaar schuilt. De diplomatieke weg is in vele gevallen de beste om bestaande machtsposities te behouden, er nieuwe in het leven te roepen en de betrokkenen er buiten te houden.

De staatshervorming die wij in ons land meemaken is naar mijn eerlijke en onbescheiden mening geen hervorming op maat van de Belgen, niet op maat van de Vlamingen, of van de Franstaligen, en zelfs niet op maat van Vlaanderen als abstractie, als natie, of van Wallonië als natie of abstractie.

De heer Suykerbuyk. — Op welke maat dan wel?

De heer Dierickx. — Deze staatshervorming is er een op maat van de grote geregionaliseerde partijen en hun concerns, zelfs niet op maat van de Volksunie. Dit blijkt uit het feit dat zij onder elkaar de machtsposities, de miljarden, de begrotingsmiddelen en de benoemingsmogelijkheden hebben verdeeld. Dit blijkt ook uit het feit dat zij verder gaan in de toekomst met het systeem van overleg- en samenwerkingsstructuren, wat zij goed ingeëffend hebben, tijdens de regeringsonderhandelingen. Deze overlegorganen en samenwerkingsstructuren zullen slechts in geringe mate onder democratische controle functioneren.

Daarbij komt nog dat deze overlegorganen niet eens moeten werken. Ze moeten niet eens rendabel zijn. Zij moeten niet noodzakelijk leiden tot beslissingen.

Kan het Parlement eisen dat overleg wordt gepleegd? *Quid* als het overleg geen resultaat oplevert, en leidt tot nog meer wanorde? Beschikken het nationaal Parlement en de raden over actiemogelijkheden? Hebben zij actiemogelijkheden wanneer de executieven nalaten initiatieven te nemen inzake overleg?

De democratie kan zelfs geen druk uitoefenen op de executieven om te handelen en te beslissen. Dit is een enorme nederlaag voor de democratie.

Als overleg en samenwerking in de toekomst vruchten afwerpen, als die afgeworpen door het regeerakkoord, dan wachten ons droeve dagen. Gebrek aan resultaten in het overleg zal toelaten te besluiten dat er nog meer bevoegdheden moeten worden overgedragen. Eerst organiseren we de wanorde en dan zeggen we dat het geheel niet functioneert.

Een andere mogelijkheid, en dat beangstigt mij ten zeerste, zou kunnen zijn dat wij in de Belgische constellatie het Europese voorbeeld volgen en dat wij een administratie belasten met het systematiseren en zelfs het animeren van het overleg en de samenwerking. Dan kunnen wij in ons land komen tot de oprichting van een centrale technocratie belast met geen grote taak en heel wat verantwoordelijkheid maar waarop de directe democratie zeer weinig greep zou hebben.

De heer Suykerbuyk. — Wat hebt u eigenlijk tegen overleg en samenwerking? Ik begrijp dat niet.

De heer Dierickx. — Ik zal op deze vraag, die weer eens wordt gesteld, niet antwoorden. De tekst die ik net voorgelezen heb, is duidelijk genoeg. Wanneer u na lezing nog beweert dat er geen fundamenteel verschil bestaat tussen een wet die ontstaat in een openbare parlementaire vergadering, in aanwezigheid van het publiek en van de pers, en een regel die ontstaat in geheim overleg tussen executieven, dan begrijp ik er niets van.

De heer Suykerbuyk. — U moet mijn woorden niet verkeerd uitleggen.

De heer Dillen. — Mijnheer Dierickx, is de heer Van Durme ook die mening toegedaan?

De heer De Beul. — Daarover mag in uw partij niet eens worden gediscussieerd, mijnheer Dierickx.

De heer Dierickx. — In onze partij is het zeer goed mogelijk dat sommigen er een andere mening op nahouden. U hebt wellicht enkel de titel van dat artikel gelezen, mijnheer Dillen.

Het interview met de heer Van Durme heeft in elk geval in Vlaanderen uiteindelijk de discussie geopend. Wij, Groenen willen discussiëren. *Wir wollen diskutieren*, zouden de Duitse groenen zeggen. Het is een ramp voor het Vlaamse land dat wij niet houden van de discussie over institutionele problemen.

De heer De Beul. — In uw partij wordt de discussie over de staatshervorming gesmoord. Ik kan daarvoor goede getuigen aanhalen.

De heer Gryp. — Wat weet u over onze partij, mijnheer De Beul?

De heer De Beul. — Als u denkt met 1 300 leden het hele Vlaamse land te vertegenwoordigen!

De Voorzitter. — Laten wij het debat rustig houden.

De heer Dierickx. — Maakt u zich geen zorgen, mijnheer de Voorzitter, ik ga zo dadelijk besluiten.

Ik wou enkel nog aantonen dat deze staatshervorming gemaakt is op maat van de grote geregionaliseerde partijen en hun machtsstructuren. Dit blijkt uit het feit dat deze partijen in de wet hebben ingeschreven dat de executieven en de raden geen bevoegdheden kunnen overhevelen naar de provincies, de steden en de gemeenten.

De heer Suykerbuyk. — Dat is wel mogelijk. U moet artikel 7 eens goed lezen.

De heer Dierickx. — Waarom heeft men dan ons amendement verworpen?

De heer Erdman. — Mijnheer Dierickx, waar haalt u het dat geen decentralisering mogelijk is terwijl dit in de wet uitdrukkelijk is vermeld?

De heer Dierickx. — Kunnen de nieuwe bevoegdheden die nu worden overgedragen worden gedecentraliseerd?

De heer Erdman. — Ik heb in mijn mondeling verslag reeds gezegd dat velen blijkbaar vergeten dat dit ontwerp de wet van 8 augustus 1980 wijzigt en dat deze wet voorheen nooit werd gewijzigd. In de wet van 1980 was decentralisatie trouwens ook reeds mogelijk.

De heer Arts. — U hebt artikel 7 niet gelezen, mijnheer Dierickx.

De heer Dierickx. — Ik vind het fijn, mijnheer Erdman, dat deze discussie deze verduidelijking heeft uitgelokt! (*Samenspraken op verschillende banken.*)

Als decentralisatie van de regionale bevoegdheden mogelijk is, waarom werd ons amendement dan verworpen?

De heer Suykerbuyk. — Omdat het overbodig is!

De heer Dierickx. — De bevoegdheden inzake burgerlijk recht, strafrecht, kieswetgeving, en zo verder worden niet gefederaliseerd waar dit in alle federale Staten wel het geval is. Daarmee zijn miljarden gemoed.

Waarom wordt de sociale zekerheid niet gefederaliseerd? Wellicht niet omdat men tijdens de onderhandelingen heeft blij gegeven van een groot sociaal gevoel, maar wel omdat de machtsstructuren daar geen voorstander van waren.

De federalisering heeft tenslotte ook als gevolg dat in het Vlaamse landsgedeelte een bepaalde machtsstructuur zal overheersen zoals een andere dit zal doen in Wallonië.

In zijn boek *Verzuiling voorbij* zegt Luc Huyse dat de federalisering niets zal veranderen aan de politieke concerns in de Vlaamse Staat en in de Waalse Staat, maar dat integendeel de relaties er nog bedreigender zullen overkomen dan in de Belgische Staat omdat de zuilen elkaar in de twee nieuwe Staten minder in evenwicht houden.

De grote politieke partijen en hun *concerns* boeken nieuwe overwinningen door de federalisering. De staatshervorming is niet op maat van de Belgen, de Vlamingen, de Walen, Vlaanderen of Wallonië, ze is gesneden op de maat van de grootste partijen en hun *concerns*. De liberalen en de Groenen hebben nog een toekomstvisie: die van de industriële groei-economie, waarmee wij niet dwepen, en die van de ecologische vredes- en overlevingseconomie.

Socialisten en christen-democraten anderzijds hebben vooral de bedoeling machtsposities te bezetten en te behouden in de Belgische confederatie. Ze hebben tijdens recente regeringsonderhandelingen de miljarden, de instellingen en de macht verdeeld en willen dit blijven doen in de overlegorganen en de samenwerkingsstructuren tussen de regering en de executieven, zoals op 27 plaatsen wordt aangeduid in het regeerakkoord, en in de artikelen 3 en 14 van het ontwerp van wet dat we vandaag bespreken.

Samenwerking en overleg tussen executieven is een goede formule om te ontsnappen aan de controle van het Parlement, waar ook oppositiepartijen, kleine partijen, individuele dwarsliggers, journalisten en publiek aanwezig kunnen zijn.

Mijnheer de Voorzitter, ik zal nu niet uitweiden over het amendement dat wij hebben ingediend en dat tot doel heeft om beslissingen, genomen in de overlegorganen en de samenwerkingsstructuren, telkens met een gekwalificeerde meerderheid te laten goedkeuren door de Raden en door het nationaal Parlement en te laten amenderen met dezelfde meerderheid.

Tot slot nog twee beschouwingen.

Wij werken aan de eenmaking van Europa. Wij twijfelen er niet aan dat deze eenmaking moet tot stand komen op een democratische wijze en dat wij de democratie moeten aanpassen aan de dimensie van onze problemen, mevrouw Thatcher twijfelt er soms aan, maar de toekomst zal haar ongelijk geven.

Wat zou er gebeuren indien in een Europees democratisch Parlement de partijen zich zouden gedragen zoals de Belgische partijen zich thans gedragen in ons Parlement? (*Protest van de heer Suykerbuyk.*) Dat doet misschien een beetje pijn, mijnheer Suykerbuyk. Ik geloof echter dat, als men in het Europese Parlement zijn doelstellingen zou formuleren en zou denken over democratie en samenwerking zoals in het Belgische Parlement, een verenigd Europa er nooit zou komen.

Gelukkig hebben velen onder ons meer dan een pet op en kunnen ze in het Europese Parlement zeer Europees en zeer federalistisch denken en handelen. Dit belet hun niet in het Belgische Parlement nationalistische taal te spreken. Ze droegen twee petten, een Europese en een nationalistische, en dit ongestraft. Het is interessant dit te constateren.

Ik ben geen «Belgicist»; ik heb heel mijn leven gestreefd naar het afschaffen van de soevereiniteit van de Staten om te komen tot een wereldrechtsorde en tot een ware federale Europese democratie. Inzake België kan ik niet veel goeds zeggen en ik kan ook niet veel goeds zeggen over meertalige Staten.

Eén ding is echter zeker: autoritaire regimes, fascistoïde regimes, hebben nooit een kans gemaakt in meertalige Staten. Daarom zeg ik: laten we de rijkdom en de garantie van een meertalige democratie niet over boord werpen; we moeten goed beseffen welke garanties en welke veiligheid ze ons biedt. (*Applaus.*)

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

COMMUNICATION DE M. LE PRESIDENT

De Voorzitter. — Dames en heren, hier volgt de uitslag van de geheime stemming ter aanwijzing van de tweede kandidaat voor het ambt van raadsheer in het Hof van cassatie.

Voici le résultat du scrutin pour la désignation du second candidat à une place de conseiller à la Cour de cassation.

Aantal stemmenden: 136.

Nombre de votants: 136.

Blanco- of ongeldige stembriefjes: 13.

Bulletins blancs ou nuls: 13.

Geldige stemmen: 123.

Votes valables: 123.

Volstreckte meerderheid: 62.

Majorité absolue: 62.

De heer Simonet bekomt 106 stemmen.

M. Simonet obtient 106 suffrages.

De heer Godefroid bekomt 17 stemmen.

M. Godefroid obtient 17 suffrages.

Bijgevolg wordt de heer Simonet die de volstreckte meerderheid der stemmen bekomen heeft, tot tweede kandidaat uitgekozen.

En conséquence, M. Simonet ayant obtenu la majorité absolue des suffrages, est proclamé deuxième candidat.

Van deze voordracht zal kennis worden gegeven aan de minister van Justitie en aan de procureur-generaal bij het Hof van cassatie.

Il sera donné connaissance de ces présentations au ministre de la Justice et au procureur général près la Cour de cassation.

HERVATTING VAN DE BERAADSLAGING

REPRISE DE LA DISCUSSION

De Voorzitter. — Wij hervatten de beraadslaging over het ontwerp van wet tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en de eraan toegevoegde voorstellen van wet.

Nous reprenons l'examen du projet de loi modifiant la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles et des propositions de loi qui y sont jointes.

Het woord is aan de heer De Backer.

De heer De Backer. — Mijnheer de Voorzitter, in het verslag namens de commissie voor de Herziening van de Grondwet en de Hervorming der Instellingen, uitgebracht door de collega's Erdman en Cerehe, een prima verslag overigens, wordt met betrekking tot het wetenschappelijk onderzoek gesteld dat de Vice-Eerste minister en minister van het Brusselse Gewest en Institutionele Hervormingen in zijn inleidende uiteenzetting verklaarde: « Wat het vierde terrein betreft, het wetenschappelijk onderzoek, is het van belang de aandacht te vestigen op de nieuwe bevoegdheidsverdeling inzake wetenschappelijk onderzoek, die van die materie het sluitstuk wil maken van de respectieve bevoegdheden van de Staat, de Gewesten en de Gemeenschappen, in het bijzonder inzake onderwijs. Er werd trouwens afgestapt van het onderscheid dat traditioneel gemaakt wordt tussen toegepast onderzoek en fundamenteel wetenschappelijk onderzoek: de ervaring heeft immers geleerd dat dit onderscheid te onduidelijk is om als criterium van bevoegdheidsverdeling gehanteerd te kunnen worden. Naast de parallelle uitoefening van exclusieve bevoegdheden kent het ontwerp van de nationale overheid bevoegdheden toe met betrekking tot het wetenschappelijk onderzoek waarvoor de Gewesten en Gemeenschappen

bevoegd zijn. Het dient echter benadrukt te worden dat de uitoefening van die bevoegdheid cumulatieve voorwaarden inhoudt die betrekking hebben op de omvang van de gevoerde acties, enerzijds, en op het voorafgaand verzoek tot samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten, anderzijds. »

Afstappen van het onderscheid toegepast en fundamenteel wetenschappelijk onderzoek is inderdaad te rechtvaardigen daar dit onderscheid epistemologisch niet houdbaar is. De uitoefening van parallelle, exclusieve bevoegdheden door de Gemeenschappen en de Gewesten, zoals voorgesteld in artikel 6, paragraaf 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, de bevoegdheidsdefiniëring van uitsluitend de nationale overheid en de bevoegdheidsdefiniëring of het initiatiefrecht van de nationale overheid voor het wetenschappelijk onderzoek in deze aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen of de Gewesten behoren, zoals bepaald in paragraaf 3, lokken toch wel bedenkingen uit en roepen vragen op.

Hervormingen en structuren mogen toch niet een doel op zichzelf worden. In deze aangelegenheid zou het belang van het wetenschappelijk onderzoek vooraan moeten staan. In een verslag aan de Koning-Boudewijnstichting, opgesteld door de Commissie wetenschap, technologie, maatschappij, samengesteld uit de meest bevoegde professoren van onze Belgische universiteiten en diverse deskundigen, gepubliceerd in 1985, met als titel: « Het wetenschappelijk onderzoek ten dienste van de samenleving » werd met nadruk gesteld dat moeilijke arbitrages tussen universiteiten en de tendens tot versnippering moeten worden vermeden. Wel moet een maximum aan coherentie worden verzekerd en mogen keuzen enkel stoelen op competentie. » Ik citeer: « Wat de regionalisering van het onderzoek betreft, stellen er zich belangrijke problemen zowel voor de coherentie van de actie in elke regio als voor de steun aan prototypen en het IWONL. »

« Het is altijd moeilijk het gesegmenteerde pluralisme, dat een Belgisch kenmerk is en dat, naar gelang van het geval, nog verscherpt wordt door de communautaire of regionale opsplittingen, te coördineren. »

Met dit ontwerp worden de geciteerde belangrijke problemen mijns inziens helemaal niet verholpen, integendeel. Het wetenschappelijk onderzoek is in ons land reeds te versnipperd over te veel bevoegdheidsniveaus, instellingen en structuren en is te ongeorganiseerd en te incoherent om efficiënt te zijn. Dit is de eerste kritiek van een ieder die met het wetenschappelijk onderzoek begaan is: de vorsers, de academische overheden, de verantwoordelijken voor het industrieel onderzoek, de nationale en internationale wetenschappelijke adviesorganen.

Zo pas verscheen in een Nederlandstalige krant een hoofdartikel met als titel « Hoeksteen, welvaart niet ondermijnen ». Hieruit deze passage: « Wordt een halt toegeroepen aan de hersenvlucht? Zullen onze vorsers beter worden betaald? Zal het wetenschappelijk peil van onze universiteiten niet zakken? Problemen die nu reeds ruim tien jaar meedraaien en nooit grondig werden aangepakt. In de regeringsverklaring wordt uitdrukkelijk gesteld dat de overheidsfinanciering van het speurwerk achterop blijft. er moet geld worden gevonden om dit te financieren want België draagt bijna de rode lantaarn inzake onderzoeksinspanning binnen de Europese Gemeenschap. Nu hebben alle regeringen van de jongste tien jaar iets dergelijks verklaard, maar ons onderzoek is alleen nog meer achterop geraakt. De vele regeringen hebben een deskundig wetenschaps- en onderzoeksbeleid dus zeker niet bevorderd. Eens te meer demonstren wij in dit land een gebrek aan visie op lange termijn. »

Hoewel de bestaande situatie dus aan zware kritiek blootstaat, dreigt het huidige ontwerp een toestand te scheppen die nog veel erger is. Deze formule kan aanleiding geven tot overloze bevoegdheidsconflicten, immobilisme, steeds verdergaande versnippering van de helaas schaarse middelen en verspilling van krachten. Het weinige waarover vandaag nog duidelijkheid bestaat, namelijk het internationaal en fundamenteel universitair onderzoek, zal met dit ontwerp eveneens in deelprojecten worden verkaveld, waarvan de omvang en de inhoud niet door rationele overwegingen, maar door kleine particuliere belangen zullen worden bepaald.

Nochtans, de vorser in zijn labo of de ontwikkelingsingenieur in de *research and development*-afdeling van zijn bedrijf kent geen « onderzoek met betrekking tot de aangelegenheden die tot haar of hun bevoegdheid of bevoegdheden behoren ». Succesvol onderzoek is geïntegreerd, deels fundamenteel, deels toegepast, meestal pluridisciplinair en internationaal.

In paragraaf 3 wordt voorgesteld, aan de nationale overheid initiatiefrecht toe te kennen, met betrekking tot aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen of de Gewesten behoren en die of het voorwerp uitmaken van internationale overeenkomsten, of de belangen van Gemeenschap of Gewest overschrijden. De procedure echter die hierbij, voorafgaand aan haar beslissing, dient te worden gevolgd, zal echter vaak aanleiding geven tot onnodig en gevaarlijk tijdverlies en kan er ook de oorzaak van zijn dat sommige onderzoeken nooit worden uitgevoerd.

Het wetenschappelijk onderzoek is niet alleen een hoeksteen voor onze welvaart, het kan en moet ook bijdragen tot meer welzijn in de derde-wereldlanden. In de UNESCO-publikatie nummer 142 *Impact*, met als ondertitel « La recherche scientifique et l'agriculture de demain », stelt men vast dat « une bonne part de la technologie transférée des pays industrialisés vers les pays en développement est à grande échelle et inadaptée aux besoins des pays bénéficiaires. Il faut donc donner aux ingénieurs et aux technologues des pays en développement la possibilité de participer davantage aux décisions relatives au transfert de technologie ».

Ik betwijfel sterk dat dit ontwerp deze deelname zal vergemakkelijken en dat ons wetenschappelijk onderzoek ook de derde wereld ten goede zal komen.

Mag ik besluiten met de zienswijze van ULB-professor Jacques Urbain, zoals weergegeven in het februari-nummer van *Athena*? Aan hem werd vorig jaar de Francqui-prijs toegekend voor zijn immunologie-onderzoeken, die hij eerst alleen uitvoerde en vervolgens met een beperkte, maar zeer dynamische ploeg vorsers.

Hij is een man die met kennis van zaken mag spreken en die, in zijn dankwoord na de overhandiging van deze prijs en in aanwezigheid van de Koning, kon verklaren — ik citeer en vertaal —: « Het beoefenen van de wetenschappen wordt steeds moeilijker, ieder onderzoeker is slechts als een eilandje, overspoeld door de golven van de twijfel. Het zou pijnlijk en spijtig zijn mocht dit land de ervaring van zijn vorsers verliezen. Ze willen niet meer in ballingschap gaan. Ze willen werken voor de welvaart en de gezondheid van dit land. » (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Hatry.

M. Hatry. — Monsieur le Président, je me puis m'empêcher, au préalable, de formuler certaines réflexions sur la rapidité abusive du rythme des travaux.

Tant le Sénat que la Chambre feront œuvre, non de créativité, mais bien de démolition et d'improvisation, alors qu'il faudrait construire, en travaillant de façon réfléchie. Je rappelle qu'il s'agit du transfert de 40 p.c. de la matière fiscale à de nouvelles institutions et, selon le Premier ministre, de la législation la plus importante que le pays ait connu depuis sa création.

Si la réforme institutionnelle de Martens III en 1980 s'était étendue sur près de trois mois, de début mai jusqu'aux 8 et 9 août, celle de 1988 sera réalisée en trois semaines! Dans ces conditions, il ne faut pas s'étonner de l'absence d'une vision d'ensemble ou du manque de réponses précises à des questions pourtant importantes.

En outre, les membres de la majorité ne sont pas d'accord sur le caractère définitif de la réforme — c'est la thèse d'un des partis de la majorité — même si l'on considère, en particulier, l'ensemble des trois phases annoncées. Mais de plus, d'autres partis de la majorité contestent le caractère inachevé et incom-

plet du projet qui nous est proposé aujourd'hui et que nous critiquons.

Toutes ces raisons ont entraîné, au moment de l'approbation du rapport, l'abstention des trois membres PRL de la commission. Je tiens à préciser qu'il ne s'agit pas d'une critique à l'égard des rapporteurs ou du personnel, qui ont accompli une tâche exceptionnelle dans des circonstances impossibles.

Je constate que la population est manifestement indifférente et semble même ignorer ce qui se passe, précisément en raison du moment choisi — la période des vacances — mais également à cause du caractère technique, obscur et parfois vraiment fort contesté des informations communiquées. Un article récent du journal *Le Monde* mettant l'accent sur cette indifférence apparente a été mentionné.

Il est vrai que la population a d'autres priorités et il est aisé de comprendre lesquelles. J'en relève cinq: la réforme fiscale dont je parlerai dans un instant, le marché unique de 1992 — un véritable projet de société —, l'assainissement des finances publiques, le chômage, dont nous venons d'apprendre qu'il a augmenté de 17 000 unités et, enfin, le désir qu'éprouve tout Belge d'être mieux administré, et probablement moins administré qu'à l'heure actuelle, mais le projet ne traduit pas cette aspiration.

Commençons donc par la réforme fiscale, que je n'hésite pas à comparer à l'*Arlésienne*: on en parle beaucoup, mais on ne la voit jamais venir!

Depuis 1962, dernière grande réforme fiscale dont nous subissons encore les séquelles, nous distinguons deux étapes importantes d'un changement radical en ce domaine. La première est la réforme fiscale de Martens II en 1980 qui, pour la première fois, a modifié les principes de 1962 en instaurant le fractionnement et le décumul du revenu des conjoints. La seconde est la loi Grootjans de 1985 qui a instauré l'indexation des barèmes fiscaux, ce qui représentait un changement de principe, ainsi qu'une légère atténuation des barèmes.

Depuis lors, nous avons appris que les ministres en ont parlé, sous les gouvernements Martens VI d'abord, et Martens VIII ensuite, mais qu'ils n'ont pu encore s'accorder, de sorte que nous nous trouvons devant une incertitude de plus en plus grande quant à la date à laquelle le gouvernement acceptera, enfin, de déposer ce projet fondamental.

Je signale immédiatement au Vice-Premier ministre que si ce projet avait pu être déposé au mois d'août, c'est avec beaucoup d'enthousiasme que nous aurions siégé encore plus longtemps pour permettre à la population de bénéficier dans les meilleurs délais de ses mesures.

M. Ph. Moureaux, Vice-Premier ministre et ministre de la Région bruxelloise et des Réformes institutionnelles. — Ce projet sera déposé à la rentrée.

M. Hatry. — Je ne puis que m'en réjouir et nous l'examinons avec intérêt. Il ne s'agira plus, à ce moment, de l'*Arlésienne* et je ne sais quel opéra nous pourrions citer. J'espère que nous ne devons pas évoquer *Marie Dugard* et que nous ne devons pas nous borner à voir *la Dame aux Camélias* mourir de sa belle mort, lorsque nous constaterons que cette réforme ne répond pas aux aspirations de la population.

M. Bayenet. — Vous avez joué dans la pièce pendant six ans, et avec des fausses notes.

M. Hatry. — C'est sous le gouvernement Martens V qu'a été promulguée la loi Grootjans, qui a instauré la première grande modification des barèmes. Elle a, en fait, supprimé cet impôt qui ne dit pas son nom, qu'est le prélèvement fiscal dû purement et simplement à l'inflation, et ce malgré l'héritage fiscal qui nous avait été laissé et l'état des finances publiques en 1982.

La deuxième priorité qui intéresse la population porte, à mon avis, sur l'objectif 1992.

Un mouvement important se dessine actuellement dans toute l'Europe, analogue à l'enthousiasme que certains d'entre nous ont vécu, en 1957, lors de la signature du traité de Rome et de la création de la Communauté européenne, au cours de la période de démarrage de 1958 à 1965. Il est incontestable que tant le monde économique que le simple citoyen sont concernés par le grand marché de 1992.

M. Kelchtermans reprend la présidence de l'assemblée

Cette priorité présente aux yeux de toutes les catégories sociales et économiques un intérêt beaucoup plus grand que ce dont nous débattons au Parlement. Il faut cependant constater qu'un lien existe entre les deux, car on enlève actuellement au pays ses défenses, on le démembre, on le place dans une situation qui lui ôte toute immunisation, au moment où il devra affronter beaucoup de difficultés, de contraintes, surtout pour les opérateurs économiques qui dépendent souvent de l'influence que l'Etat peut exercer dans le concert européen. Nous nous divisons en recherchant des solutions à nos problèmes internes.

Troisième priorité: l'assainissement des finances publiques.

Je n'y reviendrai pas, étant donné que ma question orale de tout à l'heure portait sur ce point. Je me réjouis de constater qu'à l'heure actuelle, l'opération budgétaire semble être en bonne voie et la réponse du secrétaire d'Etat aux Finances m'a donné satisfaction pour le moment.

La quatrième priorité a trait au chômage.

Comparativement à l'évolution que nous avons connue pendant les derniers mois des gouvernements Martens V et Martens VI, cette augmentation soudaine nous inquiète quelque peu. Nous obtiendrons peut-être des informations plus précises, dans les semaines ou les mois qui viennent, sur les causes de cette aggravation et sur les mesures que le gouvernement compte prendre pour y porter remède.

Vient, enfin, le poids énorme de l'Etat, de la fonction publique, de l'administration, qui pèse sur la société belge.

Un citoyen actif sur quatre travaille dans l'administration et dépend d'une manière ou d'une autre des pouvoirs publics. Cela signifie que les trois quarts qui restent doivent pourvoir au fonctionnement de cette masse que constitue le secteur de la fonction publique.

Je rappellerai qu'en 1960, nous avions 600 000 fonctionnaires, tandis qu'en 1981 nous atteignons le chiffre record de 881 000 fonctionnaires, soit une augmentation de quelque 50 p.c. Or, je ne crois pas que nos concitoyens aient eu le sentiment d'être mieux administrés qu'alors. Pour l'année 1988, nous sommes redescendus à 806 000 fonctionnaires. Il faudrait donc moins d'Etat, mais un meilleur Etat.

M. Taminiaux. — Ce ne sont pas des parasites. Ils paient aussi leurs impôts.

M. Hatry. — Dans le rapport, vous trouverez les prises de position que nous avons adoptées en cette matière, mais il est clair que les structures que se donne aujourd'hui l'Etat belge ne seront pas de nature à alléger ce poids extraordinaire.

Les Pays-Bas ont une population supérieure à la nôtre d'environ 40 p.c., mais le pays est administré avec 15 p.c. de fonctionnaires en moins. Ils sont trop nombreux pour qu'on puisse à la fois les former, les équiper et les payer mieux.

Chez nous, l'Etat est devenu inefficace, et ce n'est que par un véritable contrôle de la fonction publique que l'on parviendra à atténuer le poids qui pèse sur le citoyen.

Voilà des priorités qui, aux yeux des citoyens, ont, je le répète, une importance beaucoup plus grande que ce qui se passe ici, et qui expliquent leur silence, leur passivité.

Cependant, cette indifférence apparente contraste singulièrement avec les réactions de ceux qui ont compris qu'il s'agissait d'une entreprise de démolition.

D'autres que moi ont évoqué le message royal du 21 juillet dernier. De cette prise de position claire, couverte d'ailleurs par la responsabilité politique du Premier ministre, beaucoup ont retiré l'impression que ce dernier semble effrayé de ce qu'il a été amené à concrétiser, même si certains articles de journaux n'hésitent pas à écrire qu'il ambitionnait depuis vingt-cinq ans ce qu'il fait aujourd'hui.

Certains se sont étonnés, même au sein du Sénat, que les entreprises et leurs représentants, la FEB, l'Union wallonne des entreprises, l'Union des entreprises de Bruxelles, ont été singulièrement silencieuses, sur ce sujet, au cours des derniers mois. Il semble que les entreprises, pas plus que leurs groupements professionnels, n'aient aucune envie d'être accusées d'adopter des positions politiques. Plutôt que de se mêler à une polémique publique qui n'aurait peut-être pas recueilli les fruits souhaités, elles ont, dans une large mesure, préféré le contact direct avec l'Exécutif, en informant celui-ci des craintes et des appréhensions du monde économique.

Quant aux organisations syndicales, si elles ne se sont pas non plus engagées politiquement de façon ouverte, elles ne veulent, par ailleurs, manifestement pas essuyer les plâtres de la réforme institutionnelle qui se prépare. Elles ont, en effet, réussi à retirer du projet de loi pratiquement tout ce qui les intéresse. La législation sociale est nationale; les négociations sociales se dérouleront toujours au niveau du ministère de l'Emploi et du Travail; la sécurité sociale reste un des éléments de la solidarité nationale; enfin, la réglementation du travail reste également du ressort des pouvoirs publics nationaux.

J'y vois la preuve d'un manque de confiance des organisations syndicales envers la nouvelle législation. Elles n'oublient pas le vieil adage selon lequel «un tiens vaut mieux que deux tu l'auras», car elles se rendent compte que l'aventure dans laquelle elles s'engagent n'est nullement à même de leur apporter, en quoi que ce soit, un progrès par rapport à ce que l'Etat belge leur propose.

Après neuf ans d'application de la législation de 1980, on aurait pu, me semble-t-il, tirer les enseignements qui s'imposaient. En effet, cette législation s'est révélée un échec incontestable dans de nombreuses matières et, malheureusement, la façon dont on prétend, aujourd'hui, y porter remède, en ce qui concerne ces matières précisément, ne nous convainc nullement.

Quant aux techniques choisies en 1980, elles ne nous paraissent guère plus convaincantes que le mode de traitement de certaines matières. Là aussi, les enseignements n'ont pas été tirés comme il aurait fallu.

Examinons trois types de matières où la loi de 1980 s'est révélée un échec et où, malheureusement, la politique de fuite en avant que l'on a menée et que l'on poursuit n'a fait qu'embrouiller davantage les problèmes et créer plus de conflits.

Dans le secteur du tourisme tout d'abord, depuis 1970 et, surtout depuis 1980, un choix s'est offert qui consistait à prendre soit l'orientation nationale — convenait-il de laisser cette matière au national? —, soit à en voir surtout les aspects communautaires et donc, dans une large mesure, les aspects sociaux et culturels, ou enfin, convenait-il, au contraire, de considérer les aspects économiques et de confier la matière au pouvoir régional?

Souvenons-nous, d'abord, de la difficulté d'accréditer déjà l'image d'un pays comme la Belgique à l'étranger.

Notre balance touristique n'est guère favorable, elle non plus: nous payons davantage pour les séjours de Belges à l'étranger que nous ne recueillons de recettes touristiques en Belgique. La Belgique n'en est plus au stade des voyages de touristes américains, du style *seven countries in five days*; les touristes d'outre-mer cependant viennent généralement chez nous pour une ou deux nuitées.

La promotion touristique n'a jamais été menée correctement et l'ignorance que l'on a de l'image de la Belgique en est largement responsable. L'identification du pays n'est pas bien faite.

Or, qu'avons-nous choisi? En fait, nous avons choisi, sous le gouvernement Martens VI, de détruire totalement la cellule

nationale et nous avons confié quasi intégralement les compétences en la matière qui subsiste aux Communautés et, exclusivement, l'expansion économique du secteur Horeca aux Régions.

Il eût été indispensable de tirer les enseignements de 1980 en confiant le maximum aux Régions et au national, ce qui n'a pas été fait. Seul l'accès à la profession reste donc du ressort national. Bruxelles, dont l'industrie touristique est la première activité, en est la première victime. Incontestablement en cela, aucun enseignement n'a été tiré de 1980.

Il est une autre matière qui a prêté le flanc à la plaisanterie: l'impact de la régionalisation sur notre commerce extérieur où certaines organisations professionnelles privées cultivent l'ambition, depuis des années, d'y jouer un rôle.

Par-delà nos frontières, nous observons que les pays membres de la Communauté européenne et de l'OCDE ont maintenu la totalité du commerce extérieur au niveau national, à l'exception de pays extra-européens gigantesques, comme les Etats-Unis. La République fédérale d'Allemagne où les *Länder* ont la possibilité d'organiser des missions ou des participations à des foires à l'étranger — représentation officieuse qui n'est pas entourée du caractère diplomatique qui découle des structures du commerce extérieur de la Belgique —, est la seule exception européenne et elle est limitée.

Tous les autres pays, y compris ceux à structure fédérale, comme la Suisse, ont considéré que le commerce extérieur était un domaine d'intérêt national. Si l'Office suisse du commerce extérieur a un bureau dans chacune des trois Régions linguistiques, il n'en demeure pas moins que la régionalisation du commerce extérieur n'est pas envisagée. On nous y a dit et je cite que «pour un aussi petit pays, elle ne serait ni utile ni efficace».

La Belgique va donc entreprendre ce à quoi les Suisses ont renoncé car nous sommes peut-être plus expérimentés ou plus riches que les Suisses!

Autre exemple: un Etat typiquement fédéral, l'Australie, fait marche arrière par rapport à un système fortement décentralisé. L'institution AUSTRADE, créée en 1986, vise à recentraliser, pour plus d'efficacité, la politique de promotion des exportations. Ce ne sont plus les Etats australiens qui agissent au plan international mais le *Commonwealth of Australia*. Incontestablement, nous aurions dû nous inspirer de cet exemple.

Notre petit pays devrait avoir une politique et une stratégie unique à l'exportation au lieu d'être en fait, en présence d'une entité nationale et de trois entités régionales.

Il convient aussi de mettre en évidence que Bruxelles, avec 970 000 habitants, ne pourra probablement pas faire face, de façon efficace, à ses écrasantes obligations.

Ces quatre entités pratiqueront isolément une politique et une stratégie d'exportation assorties de représentations des ministres concernés et de voyages à l'étranger, où l'on s'interrogera pour savoir qui représente véritablement le pays.

Le financement, élément essentiel dans les pays où il y a encore moyen de prendre une place et, en particulier, dans les pays en voie de développement, est une composante fondamentale de la politique du commerce extérieur.

Dans la structure nouvelle, les Régions et les Communautés ne seront pas en mesure de faire face aux contraintes que représentent les gros contrats, par exemple le financement des prêts d'Etat à Etat.

Vous rétorquerez, à tort, qu'est révolue l'époque où M. Maystadt, Vice-Premier ministre et ministre des Affaires économiques, dirigeait une mission d'investissements au Japon, pendant que le ministre-président de la Région flamande y organisait une mission commerciale et d'investissements. En avril 1988, la Région flamande a organisé en Tunisie une mission agro-industrielle, avec l'intervention du VEV, pendant que la Région wallonne préparait à Tunis, pour le même secteur, une mission à organiser en septembre et en octobre. L'ambassade locale a dû introduire simultanément auprès des mêmes interlocuteurs des représentants des deux Régions qui se faisaient concurrence pour obtenir les mêmes résultats.

Je conclurai en disant que l'on a malheureusement raté le coche et qu'il aurait fallu, dans ce domaine tout au moins, créer une certaine hiérarchie des normes, plutôt que d'accroître la dispersion des efforts et de les rendre vains.

Il est donc indispensable de maintenir l'unité, nullement garantie par le projet de loi, qui est particulièrement confus en cette matière.

Je voudrais émettre une troisième et brève réflexion sur la politique scientifique. J'ai pris connaissance des interventions de MM. Bril et de Donnée à la Chambre ainsi que de celles, prononcées dans cette assemblée par nos collègues, MM. Hasquin, De Backer et Leemans: tous sont unanimes à regretter la situation dans laquelle la réforme de 1980 nous a placés.

Alors qu'on déplorait partout en Europe le *gap* technologique, les chiffres de la Grande-Bretagne, de la France et de l'Allemagne faisaient encore relativement bonne figure. Quant à la Belgique, elle diminuait le pourcentage du produit intérieur brut consacré à la recherche, au développement et les effectifs consacrés à ce type d'activités. Elle entrait ainsi dans la voie du sous-développement.

Entre 1982 et 1985, le ministre de la Politique scientifique a essayé, mais en vain, de redresser la situation, sans pouvoir empêcher «l'éclatement» des ressources décrété en 1980. L'IRSIA, d'abord régionalisé aux deux tiers, a vu le reste de ses activités régionalisé à son tour à concurrence d'un tiers pour ce qui concerne l'industrie. L'IRSIA agricole est théoriquement national; mais nous avons entendu dire qu'en réalité, il est dans la même situation que l'IRSIA industriel.

Quant aux prototypes, ils avaient été régionalisés à concurrence d'un tiers, les deux autres tiers devant suivre incessamment.

Dans ce domaine, les dépenses consenties par la Belgique se situent au même niveau que les pays méditerranéens comme l'Italie, la Grèce ou l'Espagne. La Belgique ne s'aligne donc pas du tout sur les pays d'Europe du nord, qui ont affecté des pourcentages beaucoup plus importants à ces dépenses.

Si nous divisions encore ces modestes ressources en un certain nombre de centres de décision autonomes, à masse critique insuffisante, lorsqu'ils auront payé leurs fonctionnaires chargés de la politique scientifique ainsi que des statistiques et informations requises sur le plan international, il n'y aura plus un franc à consacrer à la véritable recherche et à l'aide aux universités, aux centres indépendants, aux centres collectifs de recherche ou encore à l'industrie, pour poursuivre une activité industrielle de recherche ou effectuer de la recherche pure dans les centres qui doivent s'y consacrer. Ce n'est nullement illusoire.

Je ne commenterai pas davantage le nouvel article 6bis introduit et amendé par la Chambre, mais je partage entièrement les critiques formulées à son égard. En effet, lorsque le pouvoir central veut entreprendre un projet de recherche, cet article oblige, par un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres, selon une lourde procédure, à entamer des négociations sans limite de temps relativement aux conditions proposées aux Régions, et à ne rien entreprendre avant que cette négociation ne soit menée à bonne fin.

C'est la garantie de l'immobilisme et de la perte de temps alors que la politique scientifique réclame, dans de très nombreux cas, une décision que nous ne pouvons plus prendre que rapidement sur le plan international.

J'éprouve des craintes à ce sujet et je ne partage pas du tout les espoirs, quelque peu ambigus d'ailleurs, de notre collègue Leemans qui, sous prétexte d'une situation antérieure défavorable, prétend que l'actuel projet est susceptible d'apporter une bonne réforme. Il aurait fallu réformer mais dans un sens tout différent de celui qu'envisage ce projet de loi.

En ces matières, la régionalisation de 1980 a choisi la mauvaise direction. Aujourd'hui, on ne sait pas où l'on se dirige. L'immobilisme, l'incertitude et les délais me paraissent être les éléments les plus probables en cette matière.

Dans le domaine des techniques utilisées comme dans celui des matières, la réforme de 1980 aurait pu, si on avait bien

voulu en tenir compte, constituer une bonne base pour corriger les imperfections.

Incontestablement, les conflits d'intérêts que nous avons connus et dans lesquels notamment le comité de concertation gouvernement-Exécutif n'a pas joué son rôle, nous montrent que nous aurions mieux fait en 1980 de choisir une forme de hiérarchie des normes. Choisir n'est pas le rôle de l'opposition, mais l'enseignement des échecs subis depuis 1980 aurait dû amener le gouvernement à choisir une forme possible de hiérarchie des normes. Il en existe beaucoup que d'autres intervenants ont énumérées et qui sont en fait le reflet de ce qui existe dans les Etats fédéraux. Aucun Etat fédéral ne peut exister sans une telle hiérarchie.

C'est une première critique en cette matière.

Les membres de la majorité vivent dans l'espoir que la deuxième phase de la réforme de l'Etat et surtout la troisième clarifient les choses. Je crains qu'ils ne soient déçus. En effet, si déjà l'actuel projet comporte des zones d'ombre alors que les intérêts sont moins visibles et moins patents que dans un projet de financement ou de hiérarchie des normes, ces zones d'ombre seront encore plus importantes dans les lois à venir.

J'en viens à une deuxième critique quant aux techniques utilisées en 1980: l'existence de compétences partagées ou concurrentes a constitué une source d'imprécision et de conflits. Il convenait une fois de plus de clarifier les choses.

J'ai cité tout à l'heure quelques exemples où cette clarification s'imposait tels que la recherche scientifique, le commerce extérieur et le tourisme. Dans tous ces domaines, auxquels s'ajoute maintenant la définition des normes constitutives de ce que doit être l'union économique et monétaire, l'imprécision suscite l'inquiétude, accrue encore par l'équivoque sur les pouvoirs résiduels.

La Belgique devient un objet d'expérimentation et je crains que deux solutions seulement soient possibles dans les années à venir: soit l'immobilisme soit l'activisme. Cette dernière solution sera aussi dangereuse que la première. Elle signifie, en effet, que toute personne qui prendra une initiative en premier lieu l'emportera. Ce sera la course et le règne du «ôte-toi de là que je m'y mette». Telle sera la règle qui régira les rapports entre les divers exécutifs, s'ils défendent leurs intérêts comme ils sont censés le faire. Donc, dans ce domaine, l'absence de clarté est génératrice de conflits.

Je voudrais aussi souligner un point déjà évoqué tout à l'heure: le problème de l'union monétaire et économique qui doit se fonder sur certains aspects de politique économique totalement dévolus aux Régions; je pense notamment à la politique de la conjoncture. Les incitants ou les freins conjoncturels sont, dans la structure de l'Etat belge — si j'en crois ce qu'on en dit dans les intentions du gouvernement et aussi dans les nouvelles dispositions de droit positif — totalement dévolus aux Régions.

Or, si nous ne réussissons pas aujourd'hui à mettre sur pied l'union monétaire et économique de la Communauté européenne, c'est, bien entendu, parce qu'on pratique des politiques économiques et, en particulier, des politiques conjoncturelles divergentes dans les pays.

C'est à ce titre-là que les taux d'inflation, par exemple, sont différents et que les banques centrales doivent pratiquer des politiques divergentes. C'est également à ce titre que la dévolution aux Régions de la politique conjoncturelle constitue un danger considérable pour l'unité économique et l'union monétaire que nous voulons maintenir.

Je reviens aux techniques utilisées en 1980 et à leur critique.

On a dit — et cela me paraît tout à fait fondé — que le gouvernement Martens V de 1981 avait failli éclater lorsque les secteurs nationaux ont coûté plus que prévu initialement, qu'il a fallu régionaliser certains parastataux et inventorier les charges du passé, qu'on ne connaissait pas, pour enfin essayer de les répartir entre les Régions et les Communautés.

Or, le gouvernement (de 1980) avait pourtant prévu, dans sa loi créant les Régions et les Communautés autonomes, le

financement de ces nouvelles institutions. De plus, les matières de leur compétence ne couvraient que 6 à 7 p.c. du budget national.

Il en a résulté la fameuse loi du 9 mars 1984 qui régit encore tout le domaine des secteurs nationaux et des parastataux régionalisés mais qui, en tout cas, a été l'occasion d'une des crises les plus périlleuses que ce gouvernement ait connues.

Or, 7 p.c. seulement des recettes fiscales étaient régionalisées et communautarisées et une loi de financement existait.

Aujourd'hui, c'est plus de 40 p.c. des recettes qu'on veut transférer et il n'y a pas de loi de financement. Je souhaite bonne chance au gouvernement lorsqu'il devra partager ce gâteau, d'ailleurs insuffisant pour les appétits de tous, entre les institutions nouvelles et l'Etat.

J'aborderai alors la concertation qui, comme je l'ai déjà dit, n'a pas joué correctement. Là aussi, vous remettez à plus tard ce que vous voulez conclure entre vous, comme dans le cas du financement.

Cependant, après avoir fait cette énumération de matières et de techniques, je dirai que les enseignements de 1980 ne sont pas les seuls dont il aurait fallu tenir compte.

En effet, la législation, qui nous est soumise, implique de nouvelles approches, extrêmement dangereuses, en raison du radicalisme qu'elles suggèrent.

Je ne mentionnerai que quatre exemples, à mon avis suffisamment illustratifs du fait que cette loi est mal pensée et qu'elle fera — plus vite qu'on ne le pense — l'objet des mêmes critiques que celles que suscita la loi de 1980.

Je parlerai tout d'abord du pouvoir résiduaire.

Théoriquement, selon l'avis du Conseil d'Etat, aussi longtemps que l'article 107^{quater} de la Constitution n'est pas modifié, le pouvoir résiduaire ne peut être dévolu aux Régions et aux Communautés. Cependant, je m'empresse d'ajouter que le gouvernement ne rate pas une occasion de préciser qu'il ne tiendra pas compte de cet avis dans la pratique, comme à long terme, et qu'il préparera cette dévolution totale.

En fait, nous avons toujours analysé ce pouvoir résiduaire, attribué aux Régions et aux Communautés, entités subordonnées, sous l'angle du droit, qu'il s'agisse du droit constitutionnel ou des approches juridiques, adaptées au secteur privé. Cependant, ce pouvoir joue également un rôle fondamental en matière économique, à un point tel qu'il détermine souvent la nature d'un système économique, qu'il soit libre ou contraignant, c'est-à-dire à décision décentralisée, libre, ou à décision centralisée, planifiée centralement.

Par exemple, une comparaison faite entre les économies des pays de l'Est et celles — de marché — des pays de l'Europe occidentale, montre l'existence d'une distinction extrêmement marquée.

En effet, dans les pays de l'Est, tout le pouvoir résiduaire est réservé à l'Etat, voire même au parti unique. Cela signifie que tout ce qui ne fait pas expressément l'objet de l'attribution à la libre initiative du citoyen, est strictement du ressort de l'Etat ou du parti.

Dans nos économies — et la Belgique constitue un bon exemple —, tout ce qui n'est pas attribué, par la loi, au pouvoir central, aux pouvoirs publics, est du ressort de l'initiative individuelle ou de l'entreprise. C'est dire que ce pouvoir résiduaire, considéré sous ses divers aspects juridiques, constitue un élément important et qu'en conséquence, à l'arrière-plan, on ne trouve pas uniquement une querelle de juristes, mais un ensemble de principes plus fondamentaux.

Je n'épiloguerai pas davantage à ce sujet, mais cette comparaison vous aura, je crois, intéressés.

J'en viens aux relations extérieures que le gouvernement a soustrait de son projet de loi.

En vertu des dispositions de l'article 68 de la Constitution, elles sont réservées au pouvoir central. Cependant, ici aussi, l'avis du Conseil d'Etat a amené de façon formelle le gouvernement à modifier son projet de loi, tout en assortissant ce

changement de déclarations d'intention visant à faire croire qu'il poursuivrait son objectif anticonstitutionnel.

Sur ce point également, le gouvernement fait, à mon sens, fausse route.

Ma troisième remarque — très brève également — concerne l'infrastructure.

Dans de nombreux pays, dotés d'un régime fédéral, lorsque les autoroutes ont dû être construites, on a complètement privé les cantons, les Etats fédérés ou les Régions autonomes — selon les cas — de leurs pouvoirs pour conférer ceux-ci soit à l'Etat central — comme en Suisse — soit à un organisme centralisé et souvent privé, comme en France, Etat dont la structure est moins fédérale mais où les routes nationales, départementales et locales appartenaient presque à la tradition. On a donc laissé à l'Etat ou à un organisme de ce type, le soin de construire, de financer et d'exploiter les autoroutes nationales.

Nous envisageons d'agir de manière inverse en ne suivant ni l'exemple donné par la Suisse, la France, l'Espagne ou l'Allemagne et c'est une erreur.

En effet, contrairement à ce qui a été affirmé au cours des débats en commission, le rôle des autoroutes n'est pas terminé, elles ne sont pas entièrement construites. De plus, des améliorations techniques devront continuellement y être apportées, ce qui requiert une gestion centralisée.

Les voies hydrauliques européennes ont été construites à l'initiative de la Conférence européenne des ministres des transports, la CEMT, à l'OCDE. La CEMT a tracé notre schéma des voies d'eau et il est question, maintenant, de les confier aux soins des trois Régions? C'est vraiment extraordinaire! A tout le moins le réseau des 1 350 tonnes devrait demeurer une prérogative nationale, sans oublier les liaisons internationales plus importantes encore que le réseau précité comme la liaison de la mer du Nord, à la mer Noire, du Rhin au Danube.

J'en arrive à la politique économique. A mon sens, une politique conjoncturelle confiée, avec les incitants et les freins conjoncturels, aux mains des Régions, introduit, à coup sûr, le ferment de la rupture de l'unité monétaire et de l'union économique en Belgique. Il est manifeste que, dans ce domaine, nous avons choisi la mauvaise voie.

Ces exemples illustrent clairement la situation de faiblesse devant laquelle se trouve actuellement le pays. Seule l'opposition l'a dénoncée, mais tous les citoyens en seront, à mon avis, victimes, dans les années à venir.

Le dernier point de mon intervention est relatif à la position de la Région bruxelloise dans le micmac présenté ce jour et dont les intérêts sont profondément lésés.

En effet, le cas de cette Région est tout à fait particulier. Elle souffre de la situation propre à toutes les grandes villes européennes: difficultés d'urbanisation dues à la densité de la population, prolifération des taudis, vieillissement et diminution du nombre d'habitants, appauvrissement de ceux-ci, émigration de la population jeune et active qui, souvent, vit ailleurs que dans la ville formant traditionnellement le noyau de l'activité. Partout en Europe, les villes jouissant d'une autonomie connaissent une situation lamentablement déficitaire. En Allemagne, c'est le cas de Hambourg et de Brême.

Depuis la création de la fédération de la RFA, ces deux villes ont continuellement dû être soutenues par des interventions des *Länder* plus riches. Pendant des années cette responsabilité incombait à la Rhénanie-du-Nord-Westphalie. Actuellement, elle est assumée par les *Länder* du Sud, la Bavière et le Bade-Wurtemberg. En pareil cas, et je pourrais citer d'autres villes encore, la solidarité joue évidemment au profit des villes grevées d'énormes difficultés.

Je me refuse d'attaquer à nouveau votre projet de solidarité, qui ne verra peut-être jamais le jour, concernant la troisième phase du régime qui nous est proposé. Je tiens cependant à souligner que la solidarité jouera au détriment de Bruxelles puisque, malgré un revenu, par tête, en chute relativement importante, la solidarité interviendra au niveau de revenu

moyen. En conséquence, Bruxelles devra certainement venir en aide à la Wallonie.

De plus, d'après certaines idées exprimées, du côté flamand, dans des discours, la solidarité pourrait même jouer au profit de la Flandre. Dès lors, Bruxelles, à la différence des autres grandes villes européennes, pourrait devenir la « vache à lait » du reste du pays. Bruxelles se trouvera aussi devant la nécessité de s'organiser de manière efficace en espérant qu'elle disposera des pouvoirs nécessaires pour ce faire. Mais il ne faut pas négliger l'influence de la *kleinschaligheid* qui l'obligera, en tant qu'entité extrêmement petite, à exercer à grands frais toutes les fonctions d'une entité beaucoup plus grande, ce qui, évidemment, est extrêmement onéreux, car Bruxelles n'atteindra pas une masse critique dans de nombreux cas.

Songeons, en l'occurrence, à un pays comme l'Islande, qui doit s'organiser pour disposer d'un Parlement, d'un gouvernement et d'une multitude de représentations partout dans le monde, alors qu'il ne compte que 350 000 habitants. Il s'agit d'ailleurs d'une nation dont on parle très peu, contrairement aux grands pays scandinaves comme la Suède, par exemple.

Afin de ne pas être trop long, monsieur le Président, je me permets de vous signaler que, lors de la discussion des articles, je reviendrai notamment sur le drame qui menace la Société du canal et des installations maritimes de Bruxelles, sur la Compagnie intercommunale bruxelloise des eaux, sur la régionalisation du Fonds d'aide au redressement financier des communes, ainsi que sur un certain nombre de points spécifiques, à propos desquels des amendements seront introduits.

Ceux-ci porteront entre autres sur le financement de l'agglomération, la bonification de Bruxelles-ville qui reste, quoi qu'on semble en penser, la capitale du royaume et qui conservera, par conséquent, toutes les fonctions qu'elle exerce à l'heure actuelle, notamment quant aux dépenses entraînées par celles-ci et, enfin, le problème des emprunts qu'on va imposer à la future autorité bruxelloise puisque le système qui sera appliqué aux Régions comprend une mesure qui contraint automatiquement celles-ci à emprunter.

J'en viens à ma conclusion, monsieur le Président.

Alors que l'Europe tout entière vit, à l'heure actuelle, dans une effervescence comparable à celle que nous avons connue en 1957, lors de la signature du traité de Rome et de la réalisation du Marché commun, qui a connu son apogée entre 1958 et 1970, la Belgique, sous l'empire du présent gouvernement, se replie sur elle-même. Elle s'affaiblit, réduit sa capacité d'action et de résistance et procède à un véritable découpage du pays ainsi qu'à un démembrement des pouvoirs organisés, que nous connaissons aujourd'hui.

Heureusement qu'à côté des apprentis sorciers qui nous gouvernent, existe tout ce monde qui a fait et qui continuera à faire la prospérité du pays quoi qu'il advienne: les travailleurs, les cadres, les dirigeants d'entreprises, grandes, moyennes ou petites, les scientifiques, dont le sort ne sera certainement pas amélioré par le texte qui sera voté demain, les professions libérales, en un mot, tous ceux qui œuvrent, sans relâche, pour que tout ce qui se passe rue de la Loi puisse s'accomplir sans entraîner toutes les conséquences néfastes que l'on peut, dès à présent, entrevoir.

C'est heureusement là que se situe le véritable Belgique et c'est peut-être ce qui explique l'indifférence de toute notre population à l'égard du travail de sape et de démolition que nous subissons à l'heure actuelle. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, mijn uiteenzetting bestaat uit vijftien punten en wordt beperkt tot de bespreking van de overdracht van de bevoegdheden inzake openbare werken en verkeerswezen, in het nieuw in te schrijven *VIIbis*, in artikel 6, paragraaf 1, van de bijzondere wet — in het ontwerp paragraaf 11 van artikel 4 — en in andere beschikkingen in het ontwerp die op de overdracht betrekking hebben en die meestal een beperking of een bijkomende verplichting inhouden.

Eerst wil ik het grote belang van deze overdracht beklemtonen. Meer dan veel van de andere bevoegdheidsoverdrachten heeft de regionalisering van openbare werken en verkeerswezen een grote betekenis voor de administratie en houdt zij een waardevolle wijziging in voor belangrijke economische sectoren.

In het departement van Openbare Werken, de parastatale instellingen inbegrepen, zijn er 12 405 personeelsleden. Daar de begroting 1987, de niet-gesplitste kredieten plus de ordonnanceskredieten, 120 miljard frank bedroeg, heeft men een beeld van de enorme impact op de wereld van de bouwnijverheid en wat daarmee samenhangt.

Hoewel het personeel van het departement van Verkeerswezen minder dan een vierde bedraagt van dat van Openbare Werken, zijn er bij de overdracht, omdat de parastatale instellingen worden medegerekend, ongeveer 10 000 personeelsleden betrokken.

De vervoermaatschappijen stellen 15 428 personen te werk, en de pachters nog ongeveer 3 000. Het ongeregeld verkeer, waarmee 800 bedrijven gemoeid zijn, geeft werk aan ongeveer 2 500 personen.

Alleen al om sociale motieven, maar ook om evidente economische redenen, verdient het dus aanbeveling dat deze overdracht in alle klaarheid plaatsgrijpt. Het is niet overbodig eraan te herinneren dat het doel van de regionalisering een betere dienstverlening aan de burgers is.

2. Laten we, ten tweede, een woord zeggen over Openbare Werken. Eerst waarschuw ik voor de bedrieglijke cijfers die in het verslag van de Kamer zijn opgenomen op bladzijde 145 waar de Vice-Eerste minister heeft geantwoord dat de begrotingsmassa voor Openbare Werken, betrokken bij de overdracht, 17,5 miljard frank lopende uitgaven en 31 miljard frank investeringen bedraagt. Dat zijn cijfers voor 1987. Gelukkig beklemtoonde de Vice-Eerste minister dat het gaat over niet-definitieve cijfers.

Wanneer men werkelijk de regionalisering wil van de waterwegen en de wegen, zoals in de memorie van toelichting uitstekend staat omschreven, dan moet ook het grootste deel van de andere directoraten-generaal mee worden overgedragen. Allerlei studiediensten, het Rijksinstituut voor grondmechanica, het Wegenfonds dat het instrument is van het bestuur der wegen, dienen ten volle in de overdracht te worden opgenomen.

3. Een horizontale afsplitsing van waterwegen en wegen zou een moord zijn en wordt door niemand ernstig overwogen. Er moet dus verticaal van onder tot boven «gedriedeeld» worden, wat inzake personeel, inplanting en taken niet moeilijk is omdat het departement van Openbare Werken sterk gedeconcentreerd is.

4. Graag wil ik een apart woord zeggen over het Wegenfonds en over de Regie der Gebouwen. Het is mijns inziens evident dat het Wegenfonds wordt opgedoekt. De ongeveer 3 000 personeelsleden voeren taken uit voor het bestuur der wegen en gaan dus mee in de overdracht van de wegen.

De oorspronkelijke opdracht van het Wegenfonds was het fungeren als speciaal financieel fonds voor de financiering van de autosnelwegen. De financiële verplichtingen moeten na de overdracht worden opgenomen in de staatsschuld. Dat de financiële taak van het Wegenfonds via de begroting van Openbare Werken verliep, was op zijn minst een anomalie.

Wat de Regie der Gebouwen en het bestuur der gebouwen betreft, blijft er volgens mij een hardnekkig misverstand bestaan. Het is evident dat de nationale Staat in de toekomst de Regie der Gebouwen kan aanwenden voor de oprichting en de instandhouding van de gebouwen nodig voor de nationaal gebleven taken.

Het komt de Gewesten en de Gemeenschappen toe te bepalen op welke wijze zij hun gebouwen zullen in stand houden, aanpassen en vernieuwen. Sommigen willen het doen voorkomen dat zij daartoe noodzakelijkerwijze een beroep moeten doen op de nationaal te houden Regie der Gebouwen. Om hun standpunt te ondersteunen verwijzen zij naar het ontwerp van wet — Gedrukt Stuk 295/1, van de zitting 1984-1985 van de Kamer van volksvertegenwoordigers van 5 juli 1985 — inge-

diend door de heer Olivier, waardoor de Gewesten en Gemeenschappen, in hun naam en voor hun rekening de Regie kunnen belasten met opdrachten die tot de taak van de Regie behoren.

Wegens de niet-afhandeling van dit ontwerp dat intussen tijdens de vorige legislatuur van vervallenverklaring werd ontheven, werd op 22 april 1986 tussen de regering en de executieven een overeenkomst gesloten, tweeledig van inhoud, maar die niet werd nagekomen. Ik vergelijk even met de scholenbouw. Als de Gewesten en Gemeenschappen een overwegend deel van de staatstaak overnemen, moeten zij zelf zorgen voor het gebouwenpatrimonium.

5. Het past hier, de zorg van de bouwwereld te vertolken. In het algemeen begrijpen de aannemers niet goed waarom die regionalisering nodig is, maar het is ook juist dat ze dergelijke beslissingen aan de politieke wereld overlaten. Wat hen interesseert is te weten of er continuïteit zal zijn, of de nieuwe verantwoordelijken onmiddellijk hun taak zullen opnemen, of er geen regionaal exclusivisme tegenover sommige aannemers zal bestaan.

Daarom zijn zij het met ons eens dat de registratie en de erkenning van de aannemers nationaal blijft. Ze zijn het er eveneens met ons over eens dat de wet van 14 juli 1976 met betrekking tot de overheidsopdrachten nationaal blijft, maar zij hopen dat die wet ook de ondergeschikte besturen zal binden die via beperkte offerteaanvragen al te vaak de toepassing van deze wet omzeilen. Voor de aannemers is het van groot belang dat die wet wordt herzien in het licht van de Europese evolutie, maar zij hopen vooral dat de toepassing van deze wet duidelijk en ondubbelzinnig afdwingbaar zal zijn tegenover de Gewesten en de Gemeenschappen.

6. Graag wil ik mijn mening zeggen over enkele zogenaamde uitzonderingen. In het nieuwe artikel 92bis, paragraaf 2, letter b, in het ontwerp opgenomen als artikel 15, wordt gezegd dat de Gewesten in ieder geval samenwerkingsakkoorden sluiten betreffende havens die zich op het grondgebied van meer dan één Gewest bevinden. Uit de besprekingen die tot hertoe gevoerd werden blijkt dat men hier de NV Zeekanaal en Brusselse haveninrichtingen bedoelt. Er zijn geen havens die zich uitstrekken over het grondgebied van verschillende Gewesten. Er is de Brusselse haven, en die kan worden afgesplitst van de NV Zeekanaal en worden omgevormd tot de Autonome Haven van Brussel-Port autonome de Bruxelles.

Het eigenlijke zeekanaal kan dan met het geheel van de waterwegen naar het Vlaamse Gewest gaan.

Wat er verder gezegd wordt over de technische normen, de planning, de functionaliteit en de compatibiliteit van het autowegennet en het waterwegennet is volgens mij totaal overbodig, want vanzelfsprekend en onvermijdelijk. Ik verwijs hiervoor naar artikel 6, paragraaf 3, 4°, en artikel 16, paragraaf 3bis, 2°, in het ontwerp artikel 4, paragrafen 14 en 15.

Ik waarschuw er alleen maar voor dat deze schikkingen niet kunnen worden geduld als een achterbaks middel van betutteling van de Gewesten door de nationale Staat. De meeste van die technische normen krijgen overigens hoe langer hoe meer een Europese signatuur.

7. Als die brede visie op de overdracht van het departement van Openbare Werken de juiste is, zal de kwestie van de verdeling van middelen en mensen het grote discussiepunt worden. Wij hebben daarover uitvoerige berekeningen gemaakt, maar het is hier niet de plaats om daarover uit te weiden. Wel ben ik tot het volgende besluit gekomen: Als men de wil heeft om te slagen, en als men durft uitgaan van de feiten, zal elk Gewest voldoende bekomen.

8. Het probleem van de verdeling van de middelen over de Gewesten bij de bevoegdheidsoverdracht inzake verkeerswezen is veel groter. Het gros van het pakket van de middelen is daar samengesteld uit subsidies aan de vervoermaatschappijen, namelijk de maatschappijen voor intercommunaal vervoer en de NMVB.

9. In artikel 4, paragraaf 11, van het ontwerp, vroeger artikel 6, paragraaf 1, worden de veerdiensten aan de Gewesten overgedragen. Ik veroorloof mij daaronder te verstaan dat ook de

veerdiensten tussen Oostende en Dover worden overgedragen, met andere woorden dat de Regie voor Maritiem Transport zal behoren tot het Vlaamse Gewest. Men kan, met de tekst van de wet in de hand, die operatie uitvoeren, en het lijkt volkomen irrationeel de overdracht van de RMT uit te sluiten.

10. Het lijkt redelijk de regionale luchthavens over te dragen.

Over de vraag of die overdracht automatisch hun verdwijning zal meebrengen, lopen de meningen uiteen. Om die overdracht te doen slagen, moet de Regie der Luchtwegen gesplitst en geherstructureerd worden. Men vraagt zich trouwens af wat er van de Regie der Luchtwegen nog rest na de oprichting van de BATC.

De regionale overheden moeten kunnen beschikken over de middelen voor de bouw, de aanpassing, het onderhoud en de exploitatie van de regionale luchthavens en van hun infrastructuur. Mijns inziens behoort in de toekomst het verzekeren van de veiligheid van het luchtverkeer tot de exclusieve nationale taak van een vernieuwde Regie der Luchtwegen.

11. Ik heb het nog even over de overdracht van het secundair vervoer.

Het secundair openbaar vervoer, namelijk stads- en streekvervoer, per bus, tram en metro, heeft het zeer moeilijk. Nochtans is het maatschappelijk gezien van ontzettend groot belang. In 1987 presteerde dit vervoer 256 miljoen kilometer. Vermits het hier vooral over korte-afstandsvervoer gaat, is daar praktisch heel de bevolking bij betrokken, van Oostende tot Aarlen en van Habay-la-Neuve tot Sleidinge.

De gewestelijke bevoegdheid kan leiden tot de zozeer gewenste integratie van de verschillende vervoermaatschappijen, en zal toelaten de exploitatie regionaal coherent te maken. Zulks behoort echter tot de bevoegdheid van de Gewesten en het is niet onze taak, op deze beslissingen vooruit te lopen.

12. Het is wel nodig in dit debat de pachters van de NMVB de verzekering te geven dat bij overdracht naar de Gewesten de contracten worden gehonoreerd en dat ze verder lopen volgens de bepalingen van nu. Hier geldt ook dat de waarborg van de rechtszekerheid continu moet zijn.

13. Bij het openbaar vervoer is de verdeling van de geldmiddelen over de Gewesten een veel delikater probleem dan bij de overdracht van de bevoegdheden inzake openbare werken. Het gaat hier immers om subsidies voor het dekken van exploitatieverliezen, enerzijds, en, via de BSV, beter gekend als PTU, om kapitaalinjecties voor investeringen in vaste activa en in materieel, anderzijds.

Als men het in deze vervoersector zeer complexe probleem van de schulden uit het verleden uit de weg wil ruimen, zal men een criterium moeten ontwerpen om de verdeling van de middelen over de Gewesten te bepalen. Uitgedrukt in de pariteit van 1987 gaat het over de totale som van 24,6 miljard frank, namelijk 9,3 miljard frank voor de NMVB, 6,9 miljard frank voor de MIVB, 3,1 miljard voor de overige vijf maatschappijen voor intercommunaal vervoer en 5,3 miljard frank voor de BSV.

Een verdeling over de drie gewesten volgens het aantal afgelegde kilometers — toepasselijk op de NMVB en op de BSV — geeft een overdracht van 9,9 miljard frank voor Vlaanderen, 7 miljard frank voor Wallonië en 7,7 miljard frank voor Brussel.

Met deze sommen en met de exploitatieontvangsten zouden de secundaire vervoermaatschappijen per regio hun maatschappelijke taak moeten kunnen waarmaken. Die operatie kan zonder horten of stoten gebeuren. De boedelscheiding bij de NMVB is boekhoudkundig afleesbaar en de BSV verdwijnt omdat het personeel terugkeert naar de maatschappijen voor intercommunaal vervoer en naar de NMBS van waaruit ze werden gedetacheerd.

Het gewestgrensoverschrijdend verkeer kan geen probleem scheppen omdat het een gericht verkeer is. De NMVB presteert 5 miljoen kilometer in de 19 gemeenten en de MIVB presteert 1,5 miljoen kilometer buiten de 19 gemeenten in het Vlaamse Gewest.

Indien echter zou blijken dat een globale verdeelsleutel op basis van het aantal afgelegde kilometers niet haalbaar is, dan

zal men aan de oplossing van het vraagstuk van de schulden van het verleden niet kunnen ontsnappen. Het verdient dus aanbeveling het algemene kilometercriterium te kiezen.

Ik ben er mij van bewust dat ik vele aspecten uit het oog heb verloren, maar de toegemeten tijd laat mij niet toe daar dieper op in te gaan.

14. We gaan nu snel naar het onderzoek van de wet op de financiering van de Gewesten en de Gemeenschappen.

Als het over openbare werken gaat, namelijk het bouwen en onderhouden van strategische infrastructuur en als het over openbaar vervoer gaat, namelijk het dekken van maatschappelijk verantwoorde exploitatiedeficits, staat of valt het wellukken van de federaliseringsoperatie met een juiste overdracht van de geldmiddelen.

15. Daarom doe ik een oproep om de vaste commissies voor de Infrastructuur van bij de conceptie van het wetsontwerp over deze vitale onderdelen te informeren en te raadplegen. Dat is cruciaal voor ons allen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandermarliere.

De heer Vandermarliere. — Mijnheer de Voorzitter, net zoals mijn voorganger, de heer De Bondt, voorzitter van de commissie voor de Infrastructuur, zal ik mij in mijn uiteenzetting beperken tot de geplande bevoegdheidsoverdracht aan de Gewesten van het beheer over openbare werken en het vervoer, uitgezonderd voor de infrastructuur gebonden aan de burgerlijke en militaire defensie van ons land.

Zowel tijdens de besprekingen in de Kamer van volksvertegenwoordigers als tijdens de commissiebesprekingen in de Senaat is gebleken dat de voorgestelde structuur, in zijn meest efficiënte voorstellingswijze voor de betrokken diensten, geen gelijke tred kan houden met voorbeelden uit andere federale Staten, waarvan men aanneemt dat deze diensten goed functioneren. De Belgisch federale Staat zal immers weinig of niets te maken hebben met een unionistisch-federalistische Staat, zoals bijvoorbeeld de Bondsrepubliek. Steeds zal men in ons land geconfronteerd blijven met twee eerder opposerende dan componerende Gemeenschappen, met daartussen een Brussels Gewest als mogelijk breekpunt.

Daarenboven bestaat de vrees dat uit het beoogde normatief federalistisch kader weldra zou kunnen blijken dat het helemaal niet mogelijk is bevoegdheidsgeschillen bij te leggen. De afwezigheid van een volledige lijst met de bevoegdheden die uitsluitend onder de nationale Staat ressorteren, wijst spijtig genoeg al in die richting.

Binnen dit regionaliseringshoofdstuk van de openbare werken en het vervoer moet ik, zoals onze fractievoorzitter dit reeds heeft gedaan, erop wijzen dat de PVV-Senaatsfractie zeker niet tegen een regionalisering zonder meer is gekant, integendeel. Ook wij wensen op dit vlak te streven naar een zo efficiënt mogelijke verdere uitvoering van de staatsvorming van 1980. Toch kan onze fractie moeilijk de wijze aanvaarden waarop de huidige staatsvorming met politieke zweepslagen door het Parlement wordt gejaagd.

Een van de voornaamste redenen die hiervoor worden aangevoerd, is dat reeds in oktober de Vlaamse executieve moet worden uitgebreid. Deze zal dan weliswaar de nieuwe bevoegdheden kunnen verdelen, maar zij zal pas in 1989 over de middelen daartoe beschikken.

Hoe is nu de situatie in de verschillende sectoren? In verband met het openbaar stads- en streekvervoer, willen wij in de eerste plaats erop wijzen dat het bestuur van het vervoer instaat, onder meer voor de kaderwetgeving inzake vervoermaatschappijen, voor de werkingstoelage en controle op de maatschappijen van het openbaar vervoer, voor het leerlingenvervoer en het werknemersvervoer, voor de tarifiering, voor de toegang tot het beroep en de markt van het geregeld reizigersvervoer, en voor de investeringen in het openbaar vervoer.

Het spreekt vanzelf dat de Nationale Maatschappij van buurtspoorwegen een nationaal werkterrein heeft en de stedelijke

vervoermaatschappijen uitsluitend opereren in het Vlaamse Gewest en in het Waalse Gewest.

De STIB staat in voor de dienstverlening in het hoofdstedelijk gebied met vertakkingen naar het Vlaamse Gewest toe.

Niettegenstaande de contracten van de openbaar-vervoermaatschappijen met de verhuurders van vervoerdiensten tot de geregionaliseerde materie behoren, dient de berekeningswijze van de betaalde vergoeding in alle Gewesten mijns inziens uniform te zijn. Het zou immers niet efficiënt zijn de berekeningswijze van de standaardkostprijs en zijn personalisatie te regionaliseren. Deze structuur bestaat en werkt als een index, net zoals de bepaling van de index van de consumptieprijzen nationaal van het ministerie van Economische Zaken zou moeten blijven afhangen.

Wordt deze structuur toch geregionaliseerd, dan dient een werk driemaal te worden overgedaan met dezelfde partners die nationaal gestructureerd blijven. Ik denk, onder meer, aan het VBO en de vakbond. Bovendien moet men er rekening mee houden dat de pachters in verscheidene Gewesten kunnen opereren. Het zou dan ook billijk zijn dat hun vergoeding op dezelfde basis berekend wordt.

Met het oog op de noodzakelijke samenwerking tussen de maatschappijen voor openbaar vervoer werd in de memorie van toelichting bepaald dat de bestaande inrichting van de netten van stads- en streekvervoer worden beschouwd als een akkoord tussen de Gewesten.

Hierbij rijst onvermijdelijk de vraag op welke wijze in de toekomst wijzigingen aan dit akkoord kunnen worden aangebracht. Ten einde interpretatiemogelijkheden uit te sluiten is het aan te bevelen, expliciet te vermelden dat wijzigingen slechts kunnen worden aangebracht mits de betrokken Gewesten akkoord gaan.

De laatste alinea van de memorie van toelichting inzake het stads- en streekvervoer bepaalt dat de toegang tot het beroep en tot de markt nationaal blijven. Daarbij worden de « kwaliteitsseisen inzake voertuigen » vermeld. Deze gelden echter uitsluitend voor ongeregeld vervoer dat niet ressorteert onder stads- en streekvervoer. Het lijkt mij wenselijk dat de regering ter zake meer duidelijkheid schept.

Aangezien het onderwijs en het stads- en streekvervoer geregionaliseerd worden, ligt het voor de hand dat het leerlingenvervoer, dat zoveel mogelijk om budgettaire redenen in het openbaar vervoer wordt geïntegreerd, eveneens wordt geregionaliseerd. Een gelijkaardige benadering kan worden gevolgd voor het werknemersvervoer. Daarbij zal men zowel voor het leerlingen- als het werknemersvervoer rekening moeten houden met de gewestoverschrijdende dienstverleningen, waarvoor een nationale bevoegdheid eigenlijk wenselijker zou zijn.

In de marge van de sector stads- en streekvervoer kan de vraag worden gesteld of de partiële bevoegdheid inzake het taxivervoer ook niet in aanmerking moet komen voor regionalisering, gelet op het regionale karakter van de activiteit.

Men mag aannemen dat principieel en technisch zich geen al te grote moeilijkheden zullen voordoen inzake het regionaliseren van de openbaar-vervoerdiensten. Nochtans moeten wij aandacht blijven schenken aan de problematiek die kan ontstaan bij de grensoverschrijdende diensten waarvoor nog niet zo direct passende oplossingen uit de teksten of de besprekingen zijn gebleken. Ik denk, onder meer, aan de organisatie van de diensten, de kosten- en inkomensverdeling, de eenvormige tarifiering en de vergoeding van de pachters.

Ik vraag mij zelfs af in hoeverre hier de nationale bevoegdheid niet beter zou worden aangehouden.

Een andere opmerking betreft het feit dat bepaalde busdiensten de drie Gewesten aandoen. Problemen kunnen zich voordoen bijvoorbeeld inzake de tarifiering. Zullen de reizigers drie verschillende tarieven moeten betalen naar gelang van de open afstaphalte? Moeilijkheden kunnen zich ook voordoen inzake de geldigheid van de abonnementen. Zijn deze abonnementen zowel in het ene als in het andere Gewest geldig? Er kunnen eveneens problemen rijzen inzake de exploitatieprijs. Zal een Gewest ertoe verplicht worden bij te dragen in de hogere

kilometerexploitatieprijs van een ander Gewest? Deze vraag kan pertinent zijn aangezien de exploitatieprijs ver uiteenloopt in de verschillende maatschappijen voor intercommunaal vervoer. Ook hun boekhouding blijkt anders georganiseerd te zijn.

Ik zou nog drie vragen willen stellen.

Ten eerste, als Brussel de hoofdstad van Europa wordt, zal dan kunnen worden ingespeeld op de Europese vraag met betrekking tot goede verbindingen met het openbaar vervoer tussen Brussel-Hoofdstad en de omliggende gemeenten?

Ten tweede, zullen de Gewesten uitgerust zijn om de lasten te dragen van de investeringen die in het verleden door de nationale overheid opgedrongen werden aan de maatschappijen voor intercommunaal vervoer?

Ten derde, wat gebeurt er met de dienst voor de bevordering van het stedelijk vervoer? Wordt deze dienst opgedoekt of wordt hij behouden als coördinatie- en overlegcentrum?

Wat de beheersbevoegdheid van de Gewesten voor de wegen en hun aanhorigheden betreft, kan men onmiddellijk stellen dat elke regionale overheid haar eigen belangen zal verdedigen, en terecht. De overdraging van de bevoegdheden inzake de openbare infrastructuur brengt evenwel een aantal moeilijkheden mee voor de grensoverschrijdende wegen.

Het is juist dat de aanleg, het onderhoud en de exploitatie van de autosnelwegen gewestelijk kunnen gebeuren. Nochtans kunnen problemen rijzen betreffende de planning van de auto-wegen, de erkenning van de aannemers en de technische voorschriften inzake, bijvoorbeeld, de breedte van een rijstrook, de maximale helling, de graad van de bochten, de nummering van de wegen en de normen inzake constructie van bruggen.

De vragenreeks kan worden aangevuld.

Men kan zich afvragen hoe het telecontroletoestel op de autosnelwegen zal worden gebruikt en betaald. Wat gebeurt er met de zogenaamde militaire wegen die nu beheerd worden door het ministerie van Landsverdediging? Hoe moeten het onderhoud en de exploitatie gebeuren van, bijvoorbeeld, het tracé Brussel-Luik van de E40, dat zesmaal de taalgrens overwipt? Gaan de strooiwagens van de winterdienst rechtsomkeer maken telkens ze aan de taalgrens komen? Mag de automobilist, die de taalgrens nadert, hopen dat aan de overzijde van die taalgrens ook is gestrooid?

Inzake de regionale beheersoverdracht met betrekking tot de waterwegen hebben wij een soortgelijke reeks vragen.

Wat zal er gebeuren met het zeekanaal Brussel-Antwerpen? Gaat Vlaanderen de zware investeringen en de hoge onderhouds- en exploitatiekosten dragen hoewel de macro-economische baten Brussel en Wallonië ten goede komen? Hoe zullen de kosten worden verdeeld?

Wat de waterverdragen tussen België en Nederland betreft, moet men constateren dat deze al jaren in het slop zitten omwille van de vorige regionalisering. Tot op heden was er evenwel nog een nationale gesprekspartner, namelijk de minister van Openbare Werken. Betekent dit dat door de huidige regionalisering Vlaanderen en Wallonië eerst over hun waterverdragen moeten negotiëren en dat dan pas onderhandelingen met Nederland kunnen worden aangeknoopt?

Ik wil eindigen met de havenproblematiek. Zoals bekend is, worden de haven van Brussel en het kanaal van Willebroek beheerd door de NV Zeekanaal: 58 pct. van het kapitaal wordt ingebracht door de Staat, 27 pct. door de stad Brussel, 4 pct. door Brusselse oevergemeenten en 4 pct. door Vlaamse oevergemeenten. Het ministerie van Openbare Werken staat in voor de investeringen voor de infrastructuurwerken aan dit kanaal. De jongste jaren werd een programma van 12 miljard gerealiseerd, waarvan de laatste schijf van 3 miljard nog moet worden uitgevoerd. De uitgaven daarvoor moeten worden gesubsidieerd door het Brusselse en door het Vlaamse Gewest. Hierbij kan men zich afvragen of het Vlaamse Gewest verder in Brusselse belangen zal investeren. De havens van Antwerpen, Gent, Zeebrugge en Oostende zullen overigens misschien meer Vlaamse aandacht opeisen.

Inzake havenbeleid dient ermee rekening te worden gehouden dat ook de havens van Brussel en Luik het statuut van zeehaven bezitten. Hoewel er tot nu toe nog een EG-havenbeleid bestaat, mogen we verwachten dat de Commissie in de toekomst voorstellen voor een geharmoniseerd havenbeleid zal formuleren. Het is mogelijk dat de concretisering van dit beleid nationaal moet worden uitgevoerd.

Vlaanderen moet instaan voor de exploitatie van zijn drie grote havens. Jaarlijks betekent dit een vaste uitgave van 10 à 12 miljard frank. Vlaanderen, zo kan men in een enge redenering betogen, draait op voor de kosten, ook ten bate van Wallonië.

Tot daar, mijnheer de Voorzitter, een hele reeks beschouwingen bij de geplande regionalisering van de departementen van Openbare Werken en Vervoer. Er blijven mijns inziens nog te veel zwarte vlekken over waarop voorlopig nog geen antwoord is gegeven of waarvoor een passende oplossing is gevonden. Ik zal voortaan dan ook kritisch toekijken hoe het streven naar regionalisering op dit gebied verder wordt geconcretiseerd. Maar, in de huidige omstandigheden, kan ik ter zake geen blind vertrouwen schenken.

Ik heb dan ook het onweerlegbaar vermoeden dat mijn fractie dit ontwerp niet zal goedkeuren. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Decléty.

M. Decléty. — Monsieur le Président, le projet de loi qui nous occupe constitue, à mes yeux, un compromis maladroït entre des partenaires gouvernementaux qui n'ont ni les mêmes intérêts, flamands et wallons, ni la même philosophie, en matière d'organisation institutionnelle; je pense aux confédéralistes, aux fédéralistes d'union ou même aux nationalistes. Ensemble cependant, ils poursuivent un objectif commun: passer le cap des élections communales, et l'article 16 le dit clairement: les premières dispositions entreranno en vigueur le 18 octobre 1988.

Le but est de pouvoir dire qu'on a fait quelque chose en matière d'avancée fédéraliste, mais sans tenir compte, hélas, du respect des droits de l'usager des pouvoirs publics, censé connaître la loi.

Pour le reste, les travaux à la Chambre m'ont démontré que les membres de la majorité étaient bien décidés à n'accepter aucune discussion, aucun amendement, ni même aucune observation lorsque cela émanait d'un membre de l'opposition, même lorsque les modifications proposées visaient à préserver les libertés fondamentales ou, plus modestement, à clarifier les textes.

Cette manière d'agir que j'ai déjà pu observer au cours des travaux du Conseil régional wallon ainsi qu'ici même, lors du débat sur les communes à facilités, cette manière d'agir, dis-je, qui consiste à ne répondre à aucune question, à ne faire droit à aucune observation, même lorsqu'elle émane du Conseil d'Etat, est aussi à la base de la procédure...

M. S. Moureaux. — Si vous aviez été présent en commission, vous sauriez que le ministre a répondu à toutes les questions.

M. Decléty. — Je regrette, monsieur Moureaux.

Je n'ai obtenu aucune réponse aux questions posées quant au statut de Comines et de certaines communes à facilités. Je maintiens donc ce que j'ai dit.

Cette manière d'agir, qui consiste à ne répondre à aucune question, est aussi à la base de la procédure par phases, imposée par le gouvernement, sous prétexte qu'il s'agit « d'un projet ambitieux » qui ne « peut évidemment être réalisé que par phases successives ». Elle me fait craindre, non seulement pour l'avenir, mais aussi que la volonté réelle ne soit pas d'aboutir à des solutions équilibrées pour l'ensemble des composantes de ce pays. Plus fondamentalement, elle me fait craindre pour la défense des intérêts wallons.

Je me bornerai à aborder uniquement les dispositions qui touchent à la régionalisation des compétences d'ordre économique, telles qu'elles figurent à l'article 3 du présent projet, pour démontrer que les nouvelles dispositions ne vont pas vers l'intérêt général, mais visent uniquement à « faire image ».

Cet article 3 modifie l'article 6 de la loi d'août 1980. Soit dit en passant, l'exercice de comparaison entre les textes est une véritable gageure et un tableau comparatif, pour la révision d'un texte aussi fondamental, aurait été de bon aloi.

M. S. Moureaux. — Il figure en annexe au rapport!

M. Decléty. — La précipitation du gouvernement est telle que nous n'avons pu disposer du rapport en temps voulu. Aussi n'ai-je pu le lire qu'hier.

J'en viens à l'article 6 relatif à l'aménagement du territoire. La philosophie du texte n'a pas changé. Un simple ajout: « les monuments et les sites ».

On peut, je suppose, en conclure qu'en la matière, l'Etat central conserve la compétence générale et résiduaire puisque les aspects qui « concernent l'aménagement du territoire » relevant de la compétence régionale, sont énoncés de manière exhaustive. Il serait intéressant de savoir exactement ce qui reste de compétence nationale.

De même, la Communauté semble conserver des compétences en la matière puisqu'elle conserve « le patrimoine culturel, les musées et les autres institutions scientifiques culturelles », à l'exception des monuments et sites.

Cette disposition signifierait-elle que « le musée », en tant que bâtiment, sera géré par la Région, tandis que le patrimoine culturel, c'est-à-dire ce qui est dans le musée, relèvera de la Communauté?

Donc, en tout état de cause, en matière d'aménagement du territoire, on maintient une hiérarchie des compétences.

L'article 6 de la loi de 1980 traite en second lieu de l'environnement. En ce qui concerne la protection de l'environnement, la hiérarchie des normes est rétablie, ce qui me paraît très sage. Cependant, le texte, mal rédigé, porterait à croire que la Région reçoit une compétence élargie. Un amendement avait été déposé en vue de clarifier le texte; il a été rejeté parce que l'image d'élargissement des compétences disparaissait.

En tout cas, en matière d'environnement, la hiérarchie serait la suivante, à condition que chacun s'accorde sur la portée des mots: norme européenne d'abord, à défaut, norme nationale, mesures d'exécution pour les Régions.

Mais en matière de déchets, la logique change complètement: les Régions deviennent compétentes en ordre principal. On utilise d'ailleurs les termes « politique des déchets », les compétences de l'Etat étant strictement limitées et énumérées.

En analysant ainsi trois paragraphes, on se trouve en présence de trois optiques. Les philosophies en ce qui concerne la rénovation rurale, la conservation de la nature et le logement restent inchangées. Il n'est donc plus question de « politique » spécifique en ces matières sauf, évidemment, si une « phase » ultérieure — encore inconnue — devait le prévoir.

L'article 6, V, concerne la politique de l'eau.

Nous retrouvons, ici, la logique de hiérarchie des normes, sous couvert d'élargissement des compétences régionales puisqu'on supprime l'énumération. Le pouvoir national récupère la compétence de légiférer, en l'absence de normes européennes, il est vrai, mais de manière très large. Cela pourrait-il signifier, par exemple, l'interdiction faite aux Régions, dans le cas présent la Région wallonne, de lever une taxe sur l'eau?

L'article 6, VI, traite des problèmes en matière économique.

Le comble réside certainement dans les dispositions prises en matière économique et de recherche où apparaît la notion de compétences concurrentes. Serait-ce pour protéger les pouvoirs

et les attributions actuellement en place? La Région est compétente pour la politique économique, mais l'autorité nationale reste seule compétente pour fixer les règles générales en matière d'organisation de l'économie.

A-t-on voulu parler de politique industrielle pour la Région? Qui fait quoi, avec qui, et avec quels moyens financiers? Le texte précédent n'était sûrement pas parfait, je le sais fort bien, mais celui-ci organise systématiquement la non-définition claire et précise et, par conséquent, la pagaille.

Bien sûr, il ne fallait pas apparaître aux yeux des partenaires européens comme en rupture avec les principes d'union monétaire et économique et de liberté de circulation.

On cite donc ces notions tout en se gardant de les expliciter et de les approfondir.

Bien sûr, il fallait également donner l'image aux électeurs confédéralistes du nord et du sud du pays qu'ils seraient maîtres de leur destin.

D'où les mots « politique économique », régionalisée, gravement « balancés » par « organisation de l'économie », de compétence nationale!

D'où la politique des débouchés et des exportations... en n'oubliant pas de confirmer l'Etat central dans ses compétences pour les mêmes matières! Voilà qu'il est inacceptable au plus haut point dans ce projet pour le citoyen contribuable qui doit payer pour ces duplications. On conserve ainsi l'OBCE même si les Régions peuvent créer leur propre organisme.

D'où l'ajout des aides supplétives et complémentaires agricoles et la promesse d'associer les Régions aux fonds agricoles, faute d'avoir raisonné sur la régionalisation même de l'agriculture.

D'où « l'amélioration » des textes en matière de politique de crédit: les Régions, ainsi, pourront créer leurs propres organismes, mais l'Etat conservera les siens!

Ainsi, pour la SNI, des questions supplémentaires se posent car, contrairement au commerce extérieur, à l'initiative industrielle publique, à la restructuration, à l'expansion économique, les secteurs nationaux relèvent uniquement des Régions.

Or, la SNSN et l'ITCB sont des filiales de la SNI nationale, elle. Qu'en advient-il?

Quid des charges avant régionalisation?

Quid des missions déléguées, confiées par l'Etat à la SNI, alors que le mandant n'est plus compétent en matière d'initiative publique et de restructuration?

Quid des charges inhérentes aux mécanismes du FRI, dont on suppose qu'il va être supprimé?

Mais il est vrai qu'il est sans doute trop tôt pour poser toutes ces questions qui, je le suppose, ne seront envisagées qu'*a posteriori* dans la deuxième phase, quand on parlera de financement.

Nous concluons un contrat où tout est dit... sauf le prix!

Enfin, on maintient la garantie de l'Etat en matière d'expansion économique sans recours, semble-t-il, de celui-ci vers les Régions.

Cette garantie de l'Etat englobe-t-elle le Fonds de garantie établi au sein de la Caisse nationale de crédit professionnel dont on ne sait pas à l'heure actuelle le sort qui lui sera réservé? La disposition le maintenant au niveau national disparaît alors que le crédit reste national et que l'Etat conserve ses institutions concurremment à celles du régional.

Enfin et peut-être surtout, si l'on nous parle beaucoup de mécanismes d'association et de concertation, personne, bien entendu, ne les précise. Or, les pratiques, depuis 1980, ne doivent nous laisser aucune illusion sur l'avenir dans tous ces domaines concernés par la concertation d'Etat à Régions et de Régions entre elles et où, s'il n'y a pas d'hierarchie précise des normes, aucun fonctionnement valable ne peut être envisagé entre des partenaires dont les intérêts sont, par hypothèse, divergents, si ce n'est opposés.

Mon impression profonde est qu'en toute cette matière économique, le flou et l'imprécision dominent très largement et qu'il est tout à fait excessif de faire croire que l'avancée fédéraliste soit à ce point concrète en matière économique. D'autant, d'ailleurs, que ce n'est que dans les épisodes suivants de ce mauvais feuilleton que nous saurons — mais nous serons déjà engagés — de quelle manière l'ensemble pourrait financièrement se structurer. Je le répète, c'est un contrat qui, d'ores et déjà, nous lie mais où le prix à payer est resté en blanc.

L'article 6, VII, est relatif à la politique de l'énergie.

La compétence des Régions est limitative puisque l'énumération est maintenue. Il s'agit de compétence partagée et la compétence résiduaire appartient donc au national. Encore que la suppression des mots « en tout cas pour » remplacés par « à savoir » risque de laisser un vide juridique pour les cas non prévus par la loi.

De plus, le présent projet de loi laisse entier le seul véritable problème rencontré depuis l'application des lois de régionalisation en la matière, à savoir le fait qu'en matière de centrales nucléaires, le permis de construire dépend des Régions, le permis d'exploiter de l'Etat central.

L'article 6, VIIbis, a trait aux travaux publics et aux transports.

Ici, il s'agit effectivement d'un élargissement des compétences régionales. Mais lequel, si ce n'est celui des charges?

Je ne reviendrai pas sur les commentaires qui ont été faits en la matière, si ce n'est sur deux remarques.

La première, technique. Sait-on, par exemple, que déjà maintenant, les prescriptions techniques imposées dans les cahiers des charges routiers n° 150 — niveau national — et 200 et 300 — routes relevant des travaux subsidés — sont différentes? Et que cela veut dire que des firmes exportatrices vers la France, par exemple, doivent conduire quatre stocks différents? Maintenant, il en sera de même au sein de la Belgique pour les routes ex-nationales... et cela fera cinq stocks!

La deuxième remarque est économique. L'équipement et l'exploitation des aéroports régionaux relèvent dorénavant de la compétence des Régions. Mais celui qui a vécu le débat entre le national et le régional relatif aux charges qui pèsent sur ces infrastructures ne se pose évidemment même plus la question de savoir à qui les modifications qui pourraient intervenir dans les matières restées nationales pourraient profiter. Si leur but devait être la rentabilisation des aéroports régionaux, l'issue, cependant, a toujours été favorable au pouvoir central.

L'article 6, VIII, concerne les pouvoirs subordonnés.

Ici aussi — mais c'est une charge de plus —, la compétence des Régions est élargie puisque les voilà compétentes pour le financement général des communes.

Mais c'est dans la deuxième phase que les Régions prendront la juste mesure du cadeau que le législateur leur fait et, particulièrement, lorsque Liège et Charleroi viendront frapper à la porte du ministre concerné.

J'ignore, de plus, la réaction du Crédit communal et s'il sera satisfait par les garanties que les Régions pourront fournir en gage de leurs charges nouvelles cumulées à celles du passé.

L'article 6, IX, a trait à la politique de l'emploi.

Les Régions semblent donc compétentes — et seules compétentes — pour la remise au travail des chômeurs: elles bénéficieront pour ce faire d'une sorte de droit de tirage sur le national pour en couvrir les frais, mais seulement à hauteur d'une indemnité de chômage de toute façon d'ores et déjà assurée. Comment sera financé alors le « plus », nécessaire à la remise au travail elle-même? Sans ce « plus », comment envisager une politique de remise au travail des chômeurs qui ne trouvent pas, de manière normale, le travail auquel ils aspirent?

Ce n'est que pour mémoire, enfin, que je citerai la recherche scientifique, régionalisée ou pas, selon qu'elle est fondamentale ou appliquée, selon qu'elle dépasse l'intérêt d'une Région, selon qu'elle relève d'accords internationaux. Le flou artistique et le brouillard y sont intenses et les discussions en commission

prouvent à suffisance la confiance que se portent entre eux les partenaires.

Monsieur le Président, j'en ai quasiment terminé.

Je me suis borné dans mon analyse aux matières qui furent les miennes, lorsque j'exerçais au niveau de l'Exécutif régional wallon la charge de ministre chargé des Affaires économiques, des Classes moyennes et de l'Emploi.

C'est vrai qu'en bien des cas, je me suis trouvé en porte-à-faux dans l'exercice de mes fonctions et que cela était dû aux faiblesses des lois de 1980 et à la difficulté de coopération soit avec le national soit avec la Communauté flamande.

Mais je ne crois à aucune amélioration prévisible par le projet actuel. Les notions de concertation, d'accord, d'avis, d'associations y sont monnaie courante, mais elles sous-tendaient déjà les documents de 1980 et le résultat ne fut jamais positif. De plus, dans le présent projet, le manque de définition de la hiérarchie des normes, leur concurrence plus que fréquente postulent en permanence des conflits d'attribution et de compétence.

Mais s'il n'en était que de cela!

L'absence de données concernant les transferts du financement de l'ensemble laisse planer un large doute quant à la fiabilité de l'opération et apporte une certitude: celle d'acheter un chat dans un sac, de conclure un contrat sans en connaître le prix, même approximatif. Comment peut-on raisonnablement procéder de la sorte lorsqu'on sait que les seuls chiffres qui nous sont connus — et jamais réellement démentis — prévoient qu'en principe, la part des recettes régionalisées revenant à la Wallonie va passer de 38 p.c. actuellement à 32 p.c. à l'avenir?

Je ne peux, en conscience, voter un tel projet qui contribue au délabrement même de la notion de fédéralisme d'union et va rendre ingouvernables tout ce qui restera de l'Etat et ce que devraient devenir les Régions.

Il faut une avancée vers le fédéralisme. Plus personne n'en doute et les faits la réclament. Mais pas n'importe laquelle ni à n'importe quel prix! Il ne suffit pas de «défaire». Il faut faire!

La hâte est mauvaise conseillère en matière si importante. Os à ronger, psychologiquement, électoralement? Peut-être! Mais longtemps, hélas, la Belgique et la Wallonie, surtout, vont en subir les douloureuses conséquences. L'actuel triomphalisme flamand exprimé sans pudeur au sein même de cette assemblée en dit long sur la question. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Hooland.

De heer Van Hooland. — Mijnheer de Voorzitter, ik prijs mij zeer gelukkig te mogen deelnemen aan deze algemene bespreking, die zeer zeker naar voorwerp en draagwijdte een historisch debat is, zij het helaas een debat zonder gezonde passie en bijna zonder samenspraak, af en toe met een waterval van woorden, meer om te verbergen dan om te verduidelijken.

Deze dagen zijn wij bezig met de kern van de staatshervorming, namelijk de herverdeling of de toewijzing van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden aan de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten in de overtuiging dat deze staatshervorming en de toewijzing van middelen, nog zal worden aangevuld met een effectief beleid tot decentralisatie.

Vele collega's hebben in de Hoge Vergadering gehandeld over het belang en de onvolkomenheden van het ontwerp, anderen over de te hoge kosten van een federaal België, over het voorbarig karakter van een echte federalisering, en zelfs over het gevaar daarvan voor het voortbestaan van België, nog anderen over technische problemen inzake uitoefening van de bevoegdheden.

De heer Gaston Geens, voorzitter van de Vlaamse executieve, heeft uit een volwassen Vlaams en Belgisch perspectief dit federaal bestel verdedigd.

Hoe dan ook, voor de Volksunie, voor de meerderheid en voor mij komt deze historische, doorgedreven federalisering — deze vreedzame revolutie — geenszins te vroeg!

Mijn invalshoek in het debat is apart. Ik wil door een managementbril kijken naar de probleemstelling en de voorwaarden

voor succes van deze staatshervorming. Tussendoor zal ik verwijzen naar een aantal misverstanden.

Wat is het probleem? Waarom een doorgedreven federalisering nu?

De beleidsvoering in ons land is niet zo doeltreffend en economisch als ze zou kunnen zijn. Zoals elk vergelijkbaar land kampen wij met talloze maatschappelijke problemen. Wij, alleszins, doen te veel met te weinig middelen. Wij weten daarenboven niet precies of wij wel doeltreffend zijn en of wij wel onze financiële en andere middelen productief aanwenden. Wij hebben immers zeer weinig beleidsanalyses en doen zeer weinig aan beleidsevaluatie. En als wij dat doen, betreft het veelal schandalen en fraude.

In Belgisch verband zijn wij zelfs geregeld geneigd te denken dat wij effectief en productief zijn omdat wij een beleid voor heel België voeren. Dit is vaak een fictie.

Is ons binnenlands veiligheidsbeleid zo effectief en efficiënt als het zou moeten zijn? Zijn ons verkeersbeleid en verkeersveiligheidsbeleid effectief en productief? Is ons infrastructuurbeleid, inzonderheid wegenbeleid, nu wel effectief en economisch? Is ons Belgisch openbaar vervoer nu effectief en gunstig voor de gebruiker en voor de belastingbetaler?

Zo ook de rechtsbedeling in België, die het voorwerp is van ongehoorde kritiek. De administratieve organisatie is er middeleeuws en de produktiviteit is er bedroevend. Nochtans blijft ze nationaal geregeld.

De beleidsvoering, vooral de vaststelling, maar ook de hoogste leiding van de beleidsuitvoering, gebeuren ver van de burger en de gebruiker, ver van zijn invloed, wensen en voorkeur, ver van de markt. Dat is niet zo democratisch als het wel zou kunnen zijn. De burger begrijpt niet waarom prioriteiten in zijn Gewest moeten wijken voor andere prioriteiten in België. De ambtenaren zijn nu niet zo gemotiveerd. Sommigen spreken van een malaise.

Tenslotte is dan ook nog de relatie tussen de beide Gemeenschappen verstoord!

Ook principieel is de staatshervorming aangewezen. «Dichter, eenvoudiger, geschikter» luidt het! De organisatie-theorie zegt ons «decentraliseren als je kan, centraliseren als het moet» en ook dat met decentralisatie steeds centralisatie gepaard gaat. Beide zijn trouwens relatief.

Ik wil nog enkele woorden zeggen over misverstanden. Hebben wij het eigenlijk niet te vaak over misverstanden in plaats van over de grond van de zaak?

Er heerst verwarring over de bevoegdheden omdat men niet genoeg het onderscheid maakt tussen taken en bevoegdheidsdomeinen, enerzijds, en eigenlijke bevoegdheden, anderzijds. Er komen vele «bevoegdheden» in het ontwerp van wet voor. Organisatorisch ligt het nog anders.

Op elk bevoegdheidsdomein, in elke instelling of organisatie, zijn er in wezen drie soorten bevoegdheden, namelijk voor beslissing, advies en uitvoering, met telkens verschillende nuances zoals, bijvoorbeeld, absolute beslissingsbevoegdheid met de mogelijkheid om advies te vragen, beslissingsbevoegdheid met de verplichting om advies te vragen en beslissingsbevoegdheid mits advies te vragen en de verplichting om «eensluidend» over het advies te beslissen.

Het principe is betrekkelijk eenvoudig, namelijk homogene takenpakketten overdragen of toewijzen zoals onderwijs of economie. Alle bevoegdheden daaromtrent aan één instantie, bijvoorbeeld het Gewest, toewijzen is moeilijk.

Tot nu toe zijn nauwelijks doorgedreven bevoegdheidsanalyses gedaan. Zelfs als dat wel het geval zou zijn zou de regeling wel duidelijker maar daarom niet eenvoudig zijn. Voor ingewikkelde problemen bestaan er geen eenvoudige oplossingen. Zowel onder bestuursniveaus als onder beleidsdomeinen is absolute autonomie ondenkbaar. Er heersen ter zake veel misverstanden.

Beleid en beheer moeten gefundeerd zijn. De heer Monfils steigert omdat de heer Gaston Geens en anderen zeggen dat meer wetenschappelijk onderzoek nodig is, onder andere om empirisch vast te stellen of nationale normen en wetten correct

worden gevolgd, noch ten voordele, noch ten nadele van wie dan ook. Waarom steigert de heer Monfils?

Veel meer nog dan onderzoek zijn beleidsontwikkeling, beleidsondersteuning en evaluatie in het algemeen nodig. Dat is geen politiek analfabetisme, zoals de heer Desmedt gisteren zegde, dat is professionalisme in de politieke beleidsvoering en in het overheidsmanagement. De rest is de logica van de «zelfbediening».

Technische, formeel juridische en formalistische regelingen zijn zeer belangrijk, maar ze zijn iets totaal anders dan de werking van de instellingen. Het uitgavengedrag wordt bijvoorbeeld niet alleen bepaald door de regels maar onder andere ook omdat men zijn eigen geld en niet dat van een ander besteedt.

En België? Ik heb hier niemand overtuigend horen zeggen waarom het unitarisme wel zou moeten blijven zoals het is en waarom de hervorming niet nu maar later zou moeten gebeuren, tenzij België gewoon verder voor onbepaalde tijd, maar zonder garantie, de magische melkkoe moet blijven.

Perfectionisme is goed, maar het is ook vaak immobilisme. Natuurlijk kon de hervorming beter voorbereid zijn, maar daarvoor hadden we al ten minste achttien jaar.

De jongeren die in december van vorig jaar voor het eerst gingen of straks voor het eerst gaan stemmen waren in 1970 — de eerste staatshervorming — pas geboren. Voor hen is de «Vlaamse Staat» een feit.

In 1970 zei de toenmalige Eerste minister Eyskens al dat het unitaire België dood was. Begrijpt de jeugd van vandaag dat wij nog zo moeizaam met afspraken bezig zijn? Verfijning, afwerking en vooral actie zijn nu nodig. Ik citeer Peters en Waterman in *In Search of Excellence*, uit 1982, blz. 74: «You more likely act yourself into feeling, than feel yourself into action.»

Door actie, evaluatie en wetenschappelijk onderzoek ontdekte men knelpunten en tekortkomingen, en verfijnde men de instellingen en hun werking.

Natuurlijk kon deze hervorming met een nieuwe bevoegdheidsverdeling er anders hebben uitgezien. Zij is echter niet af. Zij zal bijgestuurd kunnen en moeten worden. Ik geef een paar voorbeelden. De motivering om het landbouwbeleid niet te regionaliseren, overtuigt niet, althans mij niet. Aan de manke bevoegdheidsverdeling inzake gezondheidszorg verandert er niets. Zo zijn de Gemeenschappen bevoegd voor de erkenning van arbeidsgeneeskundige diensten, maar niet voor het toezicht op de gepresteerde arbeidsgeneeskunde. De Gemeenschappen zijn bevoegd inzake preventie, maar met uitzondering van de «nationale maatregelen inzake profylaxis», zoals de inenting tegen polio.

Voor de gehandicaptenzorg is de dienstverlening regionaal, maar zijn de vergoedingen nationaal. Er is nood aan gewestelijke inspraak over het continentaal plat en het zeemilieu. Nu is het mogelijk dat de regionale bevoegdheid inzake de natuurlijke rijkdommen te land doorkruist wordt door de delfstoffenwinning — zoals van zand en grind — in zee. Elke Gemeenschap en elk Gewest moeten een meer autonoom en geïntegreerd personeelsbeleid kunnen voeren met het oog op een nieuwe ambtelijke en bestuurskundige cultuur en op een depolitisering van het openbaar ambt. De autonomie van de Gewesten en Gemeenschappen blijft op dit punt beperkt. Waarom moet het toezicht op de lokale informatica nationaal blijven? Men verwacht hier duidelijk toezicht met beleid.

Wat zijn, ten derde, de voorwaarden voor succes met deze bevoegdheidsoverdracht? De cruciale vraag is de volgende: zullen de nationale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten, en later de provincies en de gemeenten, een betere service verlenen, een beter beleid kunnen voeren dat probleemgericht is, doeltreffender, efficiënter, zuiniger, democratischer, klantgericht, met meer ruimte voor de ambtenaar? Het succes zal afhangen van veel factoren. In de literatuur zijn ze te lezen: doelgerichtheid, macht, informatie, integratie en kwaliteit van het apparaat.

In de praktijk zijn er ten minste negen belangrijke elementen.

Ten eerste, is er de financieringswet en haar uitvoering. Ik denk meer bepaald aan inzicht in de dynamiek van het beleid. Een dynamisch regionaal beleid inzake economie en gezondheidszorg of inzake demografie heeft een weerslag op de uitgaven van de sociale zekerheid. Hoe kunnen de regio's hiervan profiteren als de sociale zekerheid nationaal blijft? Denk maar aan het zogenaamde terugverdieneffect.

Ten tweede, zijn er de coördinatie en de samenwerking. De bevoegdheidsverdeling heeft als tegenhangers coördinatie en samenwerking. De nieuwe staatsinrichting zal onder andere concurrerende en parallelle bevoegdheden kennen. De Gewesten zullen bevoegdheden hebben bijvoorbeeld inzake openbare werken, die het regionaal belang overstijgen. Wat betekent «regionale betrokkenheid en belang»?

Ten derde, het inzicht dat een institutionele hervorming een totale administratieve hervorming vergt en ook mogelijk maakt.

Ik vermeld hier terloops dat wij sedert 1859 in België slechts één succesvolle administratieve hervorming hebben gekend, namelijk die van Camu van 1936 tot 1940.

Een nieuwe politieke en bestuurlijke cultuur, met professioneel management en met ambtelijke diensten die functioneel zijn opgevat en met goed beheerd personeel bezet, zijn een absolute noodzaak.

Ten vierde, moet de modernisering van de departementale structuur veel meer dan vroeger gericht zijn op beleidsvoering, namelijk ondersteuning met een goed studie- en statistisch apparaat, dat gelukkig nationaal blijft, strategische cellen, beleidsplanning en beleidsevaluatie. Er is een historische kans om de departementale taakverdeling meer functioneel te maken, en meer in overeenstemming met de samenhang in het beleid, om een mogelijke chaos te voorkomen, waar de vorige spreker naar verwees.

Dit geldt onder meer ook voor de Vlaamse executieve. Waarom het gezondheidsbeleid scheiden van de bijstand aan personen of het economisch beleid van het tewerkstellingsbeleid?

Ten vijfde, moet men de executieven betrekken bij de voorbereiding van de uitvoering van de wet tot wijziging en aanvulling van de bijzondere wet, met evaluatie van de regionalisering. Men had zulks zelfs in de wet kunnen inschrijven. Ervaring leert!

Ten zesde, in de aanvangsfase moeten er duidelijke afspraken worden gemaakt over de functionele en hiërarchische bevoegdheid van de leden van de executieve tegenover de nog te regionaliseren diensten, ministeries en instellingen, ten einde sommigen onder hen, bijvoorbeeld bevoegd voor openbare werken en vervoer, niet met een leeg pakket op te zadelen.

Ten zevende, kunnen er projectministers komen, enigszins naar het voorbeeld van de staatssecretaris voor Europa 1992, die een projectminister is. De regering en de executieven zullen bijzonder aandacht moeten schenken aan de uitvoering van de regionalisering. Misschien kunnen projectministers hier zeer nuttig zijn.

Ten achtste, is reconversie nodig van diesnten, personen, partijen en misschien ook van het Parlement. Wij zijn zo goed in formele discussies, maar indien wij morgen voor een Vlaamse en Belgische strategie meer met de beleidsinhoud bezig zullen moeten zijn, zullen wij het moeten leren! Besturen is vaak veel te veel betogen en veel te weinig «rede geven»!

Ten negende, nog een voorwaarde voor succes — nogal subjectief — is dat wij mekaar gemakkelijker en beter zouden verstaan. We hebben mekaar geen lessen te geven maar de redevoeringen van bijvoorbeeld Gaston Geens en van Frans Baert zouden beter overkomen indien — het spijt mij voor de tolken die trouwens slechts uitzonderlijk van het Frans naar het Nederlands werken — iedereen de taal van de andere tenminste zou verstaan. Is het niet onbegrijpelijk dat dit hier nog niet het geval is? Het is zeker jammer wanneer wij in ons land over grote projecten spreken.

Deze historische hervorming zou ons allemaal moeten verheugen. Wij moeten een offensieve strategie uitwerken voor Vlaan-

deren en voor het land. Wij moeten prospectief bepalen welk Vlaanderen, welk Wallonië en welk Brussel wij willen in welk België. Wij moeten kiezen voor de actie, de zakelijke analyse, het professioneel bestuur en het modern management van ons welzijn en van onze welvaart. Managers weten vaak beter dan politici dat strategie, creativiteit, innovatie en succes gediend zijn door concurrentie, ja, maar ook door interne competitie, goed personeelsbeleid, eenvoudige structuren, contact met de klant, intense communicatie, beheerscontrole, beleidsevaluatie en zelfs door vergissingen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Ik stel voor deze bespreking nu te onderbreken en ze vanavond om kwart voor acht te hervatten.

Je vous propose d'interrompre cette discussion et de la reprendre à dix-neuf heures quarante-cinq. (*Assentiment.*)

COMMUNICATION DE M. LE PRÉSIDENT

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

M. le Président. — Aucune observation n'ayant été formulée quant à la prise en considération des propositions dont il a été question au début de la séance, puis-je considérer qu'elles sont renvoyées aux diverses commissions compétentes?

Er werden geen opmerkingen gemaakt betreffende de inoverwegingneming van de voorstellen waarvan sprake bij het begin van onze vergadering. Ik veronderstel dus dat de Senaat het eens is met de voorstellen van het bureau. (*Instemming.*)

Ces propositions sont donc prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées.

Dan zijn de voorstellen in overweging genomen en naar de aangeduide commissies verwezen.

La liste de ces propositions, avec indication des commissions auxquelles elles sont renvoyées, paraîtra en annexe aux *Annales parlementaires* de la présente séance.

De lijst van die voorstellen, met opgave van de commissies waarnaar ze zijn verwezen, zal als bijlage bij de *Parlementaire Handelingen* van heden verschijnen.

VOORSTEL VAN WET — PROPOSITION DE LOI

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — Mevrouw Tyberghien-Vandenbussche heeft ingediend een voorstel van wet tot aanvulling van artikel 116, § 2, van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel.

Mme Tyberghien-Vandenbussche a déposé une proposition de loi complétant l'article 116, § 2, de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier.

Dit voorstel van wet zal worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Cette proposition de loi sera traduite, imprimée et distribuée.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten te 18 h 45 m.)

(La séance est levée à 18 h 45 m.)

ANNEXE — BIJLAGE

Prise en considération — Inoverwegingneming

Liste des propositions prises en considération :

Lijst van de in overweging genomen voorstellen :

A. Propositions de loi :

Relative aux conventions collectives de consommation (de M. Lenfant);

A. Voorstellen van wet :

Betreffende de collectieve verbruiksvereenkomsten (van de heer Lenfant);

— Renvoi à la commission de l'Economie.

Verwezen naar de commissie voor de Economische Aangelegenheden.

Relative au droit d'auteur, aux droits voisins et à la copie privée d'œuvres sonores et audiovisuelles (de M. Lallemand et consorts);

Betreffende het auteursrecht, de nevenrechten en het kopiëren voor eigen gebruik van geluids- en audiovisuele werken (van de heer Lallemand c.s.);

— Renvoi à la commission de la Justice.

Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Modifiant la loi du 29 mars 1958 relative à la protection de la population contre les dangers résultant des radiations ionisantes, en vue d'interdire l'exportation de déchets nucléaires à destination d'Etats étrangers aux Communautés européennes (de Mme Aelvoet, M. Lannoye et consorts);

Houdende wijziging van de wet van 29 maart 1958 betreffende de bescherming van de bevolking tegen de uit ioniserende stralingen voortspruitende gevaren, ten einde een verbod te stellen op de uitvoer van kernafval naar landen die niet tot de Europese Gemeenschap behoren (van mevrouw Aelvoet en de heer Lannoye c.s.);

— Renvoi à la commission de la Santé publique et de l'Environnement.

Verwezen naar de commissie voor de Volksgezondheid en het Leefmilieu.

Modifiant la loi du 9 juillet 1984 concernant l'importation, l'exportation et le transit de déchets, en vue d'interdire l'exportation de déchets dangereux et toxiques à destination d'Etats étrangers aux Communautés européennes (de Mme Aelvoet, M. Lannoye et consorts);

Houdende wijziging van de wet van 9 juli 1984 betreffende de invoer, de uitvoer en de doorvoer van afvalstoffen, ten einde een verbod te stellen op de uitvoer van gevaarlijk en toxisch afval naar landen die niet tot de Europese Gemeenschappen behoren (van mevrouw Aelvoet en de heer Lannoye c.s.);

— Renvoi à la commission de la Santé publique et de l'Environnement.

Verwezen naar de commissie voor de Volksgezondheid en het Leefmilieu.

Accordant le titre de ville à la commune de Boussu (de M. Gevenois);

Waarbij aan de gemeente Boussu de titel van stad wordt verleend (van de heer Gevenois);

— Renvoi à la commission de l'Intérieur.

Verwezen naar de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden.

Relative à la répression de l'évasion de détenus (de MM. Duquesne et Henrion);

Waarbij de ontvluchting van gedetineerden strafbaar wordt gesteld (van de heren Duquesne en Henrion);

— Renvoi à la commission de la Justice.

Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Modifiant le Code des impôts sur les revenus en vue d'améliorer le statut du conjoint-aidant (de M. Lenfant);

Houdende wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen met het oog op de verbetering van het statuut van de medehelpende echtgenoot (van de heer Lenfant);

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financien.

Modifiant le Code des impôts sur les revenus en vue de supprimer une discrimination en matière de réduction d'impôts pour charges de famille (de M. Lenfant);

Houdende wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen met het oog op het wegwerken van een discriminatie inzake belastingvermindering wegens gezinslast (van de heer Lenfant);

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financien.

Modifiant l'arrêté royal du 8 juillet 1970 portant règlement général des taxes assimilées aux impôts sur les revenus (de M. Minet);

Tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 juli 1970 houdende algemene verordening betreffende de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen (van de heer Minet);

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financien.

Modifiant l'arrêté royal n° 20 du 20 juillet 1970 fixant les taux de la taxe sur la valeur ajoutée et déterminant la répartition des biens et des services selon ces taux (de M. Minet);

Houdende wijziging van het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven (van de heer Minet);

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financien.

Modifiant le Code des taxes assimilées au timbre (de M. Minet);

Houdende wijziging van het Wetboek van de met het zegel gelijkgestelde taksen (van de heer Minet);

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financien.

Modifiant la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale (de M. Lannoye et consorts);

Tot wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (van de heer Lannoye c.s.);

— Renvoi à la commission de la Santé publique et de l'environnement.

Verwezen naar de commissie voor de Volksgezondheid en het Leefmilieu.

Instaurant la gratuité des lignes téléphoniques destinées à assurer la sécurité de la population (de M. Borremans);

Houdende invoering van kosteloze telefoonlijnen ter bevordering van de veiligheid van de bevolking (van de heer Borremans);

— Renvoi à la commission de l'Infrastructure.

Verwezen naar de commissie voor de Infrastructuur.

Insérant un article 30bis dans les lois relatives à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles, coordonnées le 3 juin 1970 (de M. Stroobant et consorts);

Tot invoeging van een artikel 30bis in de wetten betreffende de schadeloosstelling van beroepsziekten, gecoördineerd op 3 juni 1970 (van de heer Stroobant c.s.);

— Renvoi à la commission des Affaires sociales.

Verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

Tendant à inclure la journée du 8 mai dans la liste des jours fériés légaux (de M. Lafosse);

Strekkende om 8 mei toe te voegen aan de lijst van de wettelijke feestdagen (van de heer Lafosse);

— Renvoi à la commission des Affaires sociales.

Verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

B. Proposition de résolution demandant au Conseil national du travail d'émettre un avis concernant la signification, la portée et les différentes composantes de la flexibilité et de la dérégulation dans les relations de travail (de M. Stroobant et consorts).

B. Voorstel van resolutie houdende verzoek aan de Nationale Arbeidsraad om advies uit te brengen omtrent de betekenis, de draagwijdte en de bestanddelen van de flexibiliteit en van de deregulering in de arbeidsverhoudingen (van de heer Stroobant c.s.).

— Renvoi à la commission des Affaires sociales.

Verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.